

สารนิพนธ์

เรื่อง กระแสความนิยมทวนกลับของดนตรีแนว City pop และอิทธิพลต่อดนตรีในประเทศไทย
กรณีศึกษาวง Polycat

โดย

นายวราฤทธิ์ อมรพงศ์

รหัสนักศึกษา 05610904

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อสารนิพนธ์	กระแสความนิยมหวนกลับของดนตรีแนว City pop และอิทธิพลต่อดนตรีในประเทศไทย กรณีศึกษาวง Polycat
ผู้เขียน	นายวราวุธ อมรพงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์/บทความวิจัย	อาจารย์ดร.พรานซิส นันตะสุนค์
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ “กระแสความนิยมหวนกลับของดนตรีแนว City pop และอิทธิพลต่อดนตรีในประเทศไทย กรณีศึกษาวง Polycat” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ดนตรีแนว City pop กลับมาเป็นที่นิยมในปัจจุบัน และภาพแทนเกี่ยวกับการหวนรำลึกถึงอดีต รวมถึงกระแสความนิยมที่เกิดขึ้นส่งผลต่อผลงานเพลงในวงการดนตรีในประเทศไทยอย่างไรผ่านกรณีศึกษาวง Polycat โดยการศึกษาบทความ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และวิเคราะห์องค์ประกอบของ City Pop ที่วง Polycat นำมาใช้ใน Ep.POLYCAT The Ordinary Love Story และ Ep.Doyobi no Terebi

ผลการศึกษาพบว่าความนิยมของดนตรี City Pop ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากวิดีโอเพลง “Plastic Love” ของ Mariya Takeuchi กับการปรากฏขึ้นในอัลบั้มแนวนาวีดีโอของ YouTube เป็นผลจากความสนใจที่ทับซ้อนกันของผู้ฟังบนอินเทอร์เน็ต แรกเริ่มนั้นเกิดขึ้นจากการเป็นตัวอย่งในการสร้างงานของแนวดนตรีย่อยที่ถือกำเนิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตและปรากฏการณ์ lo-fi beast ซึ่งมีจุดร่วมทางดนตรีและศิลปะโดยการสั่นพ้องของ 2 ปรากฏการณ์ที่เชื่อมโยงกันนี้ทำให้ความนิยมขยายตัวขึ้น ภาพแทนการหวนรำลึกถึงอดีตของ City Pop เกิดจากการสร้างความหมายผ่านความรู้สึกที่ผู้ฟังมีส่วนร่วมซึ่งสะท้อนออกมาเป็นสุนทรียภาพร่วมสมัย และการศึกษาอิทธิพลของกระแสนิยมผ่านกรณีศึกษาวง Polycat พบว่าองค์ประกอบของ City Pop ใน Ep.POLYCAT The Ordinary Love Story คือ การผสมผสานดนตรีฟิวชั่นแจ๊สญี่ปุ่นเข้ากับดนตรีฝั่งสหรัฐอเมริกา และใน Ep.Doyobi no Terebi มีจุดเด่นเรื่องความสนุกสนานของดนตรีซิติ์ป็อปผสมผสานกับเสียงเครื่องเป่า

คำสำคัญ : ซิติ์ป็อป, การโหยหาอดีต, City Pop, Nostalgia, Polycat

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่องกระแสความนิยมหวนกลับของดนตรีแนว City pop และอิทธิพลต่อดนตรีในประเทศไทย กรณีศึกษาวง Polycat เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450 112 การศึกษาเอกเทศ (Independent Study)

สารนิพนธ์ชิ้นนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการกรุณาอย่างสูงจาก ดร.พรานซีส นันตะสุนทร อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณครอบครัว และเพื่อน ๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

วราฤทธิ อมรพงศ์

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญรูปภาพ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ.....	9
1.1 ที่มาและความสำคัญปัญหาของการวิจัย.....	9
1.2 คำถามการวิจัย.....	10
1.3 จุดประสงค์ของการศึกษา.....	10
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	11
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
1.7 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
1.8 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	16
บทที่ 2 ประวัติและพัฒนาการของดนตรี City Pop.....	19
2.1 ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของดนตรีแนวซิติ้ป๊อปในประเทศญี่ปุ่นระหว่าง ทศวรรษ 1970 - 1980	19
2.2 City Pop กับประเภทย่อย.....	23
2.3 สุนทรียภาพในเพลงซิติ้ป๊อป.....	26
บทที่ 3 ความนิยมที่หวนกลับของดนตรีCity Popในบริบทใหม่กับการโยกหาอดีตที่ไม่เคยประสบ...28	
3.1 ความนิยมที่หวนกลับของดนตรี City Pop กับบริบทใหม่บนอินเทอร์เน็ต.....	28

3.2 พัฒนาการของกระแสนิยมดนตรี City Pop ในประเทศไทย.....	36
3.3 การโยยหาอดีตที่ไม่เคยประสบและสุนทรียภาพใหม่.....	43
3.4 City Pop กับคุณค่าเหนือกาลเวลา (อะไรคือคุณค่าในผลงานที่ทำให้คนหันกลับไปสนใจเพลงจากอดีต)	47
3.5 ทิศทางในอนาคตของ City Pop.....	49
บทที่ 4 City Pop และอิทธิพลต่อดนตรีในประเทศไทย กรณีศึกษาวง Polycat.....	52
4.1 ประวัติวง Polycat.....	52
4.2 Polycat กับ City Pop.....	57
4.3 Polycat กับโมเมนต์ในการสร้างผลงาน.....	70
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	74
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	74
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	85
บทสัมภาษณ์แอดมินเพจ City Boy ผู้ก่อตั้งกลุ่ม Facebook “C i t y P o p /シテイ・ポップ”	85
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	100

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1 ภาพถ่ายศิลปิน Eizin Suzuki.....	19
ภาพที่ 2 ภาพผลงานปกอัลบั้ม Tatsuro Yamashita – For you (1982)	19
ภาพที่ 3 ภาพถ่ายศิลปิน Hiroshi Nagai.....	20
ภาพที่ 4 ภาพผลงานปกอัลบั้ม Eiichi Ohtaki - A Long Vacation (1981)	20
ภาพที่ 5 ภาพปกนิตยสาร POPEYE ฉบับประจำเดือนกรกฎาคม ปี 1997.....	22
ภาพที่ 6 ภาพปกนิตยสาร POPEYE ฉบับประจำเดือนเดือนธันวาคม ปี 1977.....	22
ภาพที่ 7 ภาพปกอัลบั้ม Happy End - City - Happy End Best Album (1973).....	22
ภาพที่ 8 ภาพปกอัลบั้ม Tomoko Soryo - City Lights by the Moonlight (1977).....	22
ภาพที่ 9 ภาพแนะนำประเภทแยกย่อยของเพลง City Pop พอสังเขป โดย Tom.....	25
ภาพที่ 10 ภาพปกอัลบั้ม Eiichi Ohtaki - A Long Vacation (1981)	27
ภาพที่ 11 ภาพปกอัลบั้ม Anri - Heaven Beach (1982)	27
ภาพที่ 12 ภาพปกอัลบั้ม Tatsuro Yamashita - Big Wave (1984)	27
ภาพที่ 13 ภาพปกของแผ่นเสียง Mariya Takeuchi - VARIETY (1984)	29
ภาพที่ 14 ภาพปกของแผ่นเสียง Mariya Takeuchi - Plastic Love (1985)	29
ภาพที่ 15 ภาพปกของแผ่นเสียง Mariya Takeuchi - Mou Ichido (1984)	29
ภาพที่ 16 ภาพปกของแผ่นเสียง Mariya Takeuchi - Mersey Beat de Utawasete (1984)	29
ภาพที่ 17 ภาพปกซิงเกิ้ล Mariya Takeuchi - Sweetest Music / Morning (1980)	29
ภาพที่ 18 ภาพเปรียบเทียบ Shizuku Tsukishima กับภาพที่ถูกวาดขึ้นใหม่โดย Juan Pablo Machado.....	32
ภาพที่ 19 ภาพโปสเตอร์งาน “UNITED BY CITYPOP”	35
ภาพที่ 20 ภาพกลุ่ม C i t y P o p / シティ・ポップ.....	35

ภาพที่ 21 ภาพปกอัลบั้ม ‘วันนั้น...วันนี้’ (พ.ศ. 2530) ของวงฟอร์เอฟเวอร์.....	38
ภาพที่ 22 ภาพปกอัลบั้ม ‘ไปทะเล’(พ.ศ. 2527) ของปานศักดิ์ รังสีพราหมณกุล.....	38
ภาพที่ 23 ภาพของโปสเตอร์ช่วงปีใหม่ที่ทางร้าน Nite Spot ทำขายในปีพ.ศ. 2528 และ 2529 1.....	38
ภาพที่ 24 ภาพของโปสเตอร์ช่วงปีใหม่ที่ทางร้าน Nite Spot ทำขายในปีพ.ศ. 2528 และ 2529 2.....	38
ภาพที่ 25 ภาพของโปสเตอร์ช่วงปีใหม่ที่ทางร้าน Nite Spot ทำขายในปีพ.ศ. 2528 และ 2529 3.....	38
ภาพที่ 26 ภาพปกอัลบั้ม วิยะดา โกมารกุล ณ นคร – หน้าต่างของความรู้สึก.....	39
ภาพที่ 27 ภาพปกอัลบั้ม Junko Ohashi - Magical.....	39
ภาพที่ 28 ภาพปกอัลบั้ม Chaka Khan - What Cha' Gonna Do For Me.....	39
ภาพที่ 29 ภาพโปรโมตงาน ‘The 1st City POP PARTY : Let's Sparkle through the Magic Ways’	43
ภาพที่ 30 ภาพโปรโมตงาน ‘All I want for Christmas is City pop!’	43
ภาพที่ 31 กราฟแสดงร้อยละของช่วงอายุของกลุ่มแฟนคลับ.....	43
ภาพที่ 32 กราฟแสดงร้อยละของภูมิภาคที่อยู่อาศัยของกลุ่มแฟนคลับ.....	43
ภาพที่ 33 ภาพตัวอย่างความคิดเห็นที่กล่าวถึงการนึกถึงอดีตที่ตัวเองไม่เคยประสบมาก่อน 1.....	44
ภาพที่ 34 ภาพตัวอย่างความคิดเห็นที่กล่าวถึงการนึกถึงอดีตที่ตัวเองไม่เคยประสบมาก่อน 2.....	44
ภาพที่ 35 ตัวอย่างภาพที่ถูกใช้ประกอบวิดีโอรวมเพลง City Pop บน YouTube 1.....	46
ภาพที่ 36 ตัวอย่างภาพที่ถูกใช้ประกอบวิดีโอรวมเพลง City Pop บน YouTube 2.....	46
ภาพที่ 37 ตัวอย่างภาพที่ถูกใช้ประกอบวิดีโอรวมเพลง City Pop บน YouTube 3.....	47
ภาพที่ 38 ตัวอย่างภาพที่ถูกใช้ประกอบวิดีโอรวมเพลง City Pop บน YouTube 4.....	47
ภาพที่ 39 ภาพเปรียบเทียบจากมิวสิกวิดีโอเพลง Plastic Love (2021)	47
ภาพที่ 40 ภาพเปรียบเทียบจากภาพยนตร์เรื่อง Fallen Angel(1995)ของผู้กำกับหว่องกาไว(Wong Kar-wai) ..	47
ภาพที่ 41 ภาพวง Ska Rangers ในฉากงานแต่งงานจากภาพยนตร์ The hangover 2.....	53

ภาพที่ 42 ภาพถ่ายปกเพลง ดุติ.....	53
ภาพที่ 43 ภาพปกอัลบั้ม 05:57.....	54
ภาพที่ 44 ภาพปกอัลบั้ม 80 kisses.....	55
ภาพที่ 45 ภาพปก 土曜日のテレビ (Doyobi no terebi)	56
ภาพที่ 46 ภาพปกอัลบั้ม Pillow War.....	56
ภาพที่ 47 ภาพฉากเปรียบเทียบฉากจากการ์ตูน Slam Dunk.....	58
ภาพที่ 48 ภาพฉากเปรียบเทียบฉากจากสถานที่จริงบริเวณข้างๆ สถานีรถไฟ Kamakurakokomae.....	58
ภาพที่ 49 ภาพถ่ายของ นะ ขณะอยู่ที่เมือง Shōnan ในปี 2016.....	58
ภาพที่ 50 ภาพถ่ายของ นะ ขณะอยู่ที่เมือง Shōnan ในปี 2016.....	58
ภาพที่ 51 ภาพปกอัลบั้ม Michael Jackson - Off the wall (1979).....	59
ภาพที่ 52 ภาพปกอัลบั้ม Michael Jackson - Thriller (1982).....	59
ภาพที่ 53 ภาพปกอัลบั้ม Casiopea - Mint Jam (1982).....	59
ภาพที่ 54 ภาพปกอัลบั้ม Stevie Wonder - In Square Circle (1985).....	59
ภาพที่ 55 ภาพปกอัลบั้ม Carol Bayer Sager – Too (1979).....	59
ภาพที่ 56 ภาพปกอัลบั้ม Hatsumi Shibata - Hazumide Daite (1979).....	61
ภาพที่ 57 ภาพปกอัลบั้ม Miki Matsubara - Pocket Park (1980).....	61
ภาพที่ 58 ภาพปกอัลบั้ม Earth, Wind & Fire - All’N All (1977).....	61
ภาพที่ 59 ภาพปกอัลบั้ม Earth, Wind & Fire - I AM (1979).....	61

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 กิจกรรมซีดีท็อปที่จัดขึ้นของทีม City Boy ระหว่างปี 2018 – 2021.....	42

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญปัญหาของการวิจัย

แนวดนตรี City pop เกิดขึ้นในญี่ปุ่นช่วงปลายปี ค.ศ. 1970 โดยหลังจากที่ญี่ปุ่นพ่ายแพ้สงครามและตกอยู่ใต้การปกครองของสหรัฐอเมริกา วัฒนธรรมทางฝั่งตะวันตกก็ได้หลั่งไหลเข้าสู่ญี่ปุ่นในทุกด้าน ๆ เช่นเดียวกับกับอุตสาหกรรมดนตรี รูปแบบเพลงตะวันตกที่กำลังได้รับความนิยมในขณะนั้น เช่น แจ๊ส ดิสโก บลูส์ โซล ฟังก์ อิเล็กทรอนิกส์ ได้ผสมกันจนกลายเป็นดนตรีแนว City pop ที่มีดนตรีฟังง่ายติดหูแต่ในขณะเดียวกันก็มีความสลับซับซ้อนของกระบวนการผลิตที่ถูกซ่อนไว้อยู่ และสาเหตุที่ดนตรีประเภทนี้ถูกจัดหมวดหมู่และตั้งชื่อว่า City pop มาจากการที่เนื้อร้องของเพลงส่วนมากมักพูดถึงรูปแบบชีวิตในเมือง(urban city lifestyle) เนื่องด้วยในขณะนั้นประเทศญี่ปุ่นกำลังฟื้นฟูประเทศ ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจที่ก้าวกระโดดของญี่ปุ่นได้ทำให้สังคมญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นสังคมเมืองอย่างรวดเร็ว ค่านิยมและความคิดของชาวญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงไป โดยมีความคล้ายคลึงกับค่านิยมความคิดของชาวตะวันตกมากยิ่งขึ้น (นรินุช ดำรงชัย, 2560) ซึ่งดนตรี City pop ก็ได้สะท้อนเรื่องความสำเร็จในการพัฒนาชาติของประเทศญี่ปุ่นออกมาผ่านกรอบความคิดเรื่องความเป็นเมือง ปาฏิหาริย์ทางเศรษฐกิจ และมุมมองต่อความรักตามแนวคิดจากตะวันตกโดยดนตรีแนว City pop ได้รับความนิยมอย่างล้นหลามในช่วงปี ค.ศ. 1980 ก่อนที่ความนิยมจะลดลงในช่วงปลายของปี ค.ศ. 1990 และหายไปจากดนตรีกระแสหลักในวงการดนตรีของประเทศญี่ปุ่น

ต่อมาวันที่ 5 กรกฎาคม ค.ศ. 2017 มีบัญชีผู้ใช้งาน YouTube ที่ชื่อ "Plastic Lover" ได้อัปโหลดวิดีโอเพลง Plastic love ซึ่งเป็นเพลงในอัลบั้ม Variety ที่ถูกปล่อยออกมาเมื่อปี ค.ศ. 1984 ของ Mariya Takeuchi ในชื่อ “Mariya Takeuchi 竹内 まりや Plastic Love” และในเวลาต่อมาได้วิดีโอดังกล่าวได้มียอดผู้เข้าชมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนมียอดผู้เข้าชมมากถึง 25 ล้านวิวก่อนจะถูก YouTube ลบออกไปเนื่องด้วยปัญหาทางด้านลิขสิทธิ์ เหตุการณ์ดังกล่าวเข้ามาสนับสนุนกระแสเพลง Vaporwave และ Future funk ซึ่งเป็นกระแสเล็กๆ ในอินเทอร์เน็ตที่นำเพลงในทศวรรษที่ 1980 รวมถึง City pop กลับมาเสนอใหม่ในช่วงอินเทอร์เน็ตบูม ในช่วงหลังปี ค.ศ. 2010 แรงขับเคลื่อนในครั้งนี้ได้ทำให้เกิดปรากฏการณ์ซีดีปี๊อปไวรัลผู้ฟังดนตรีเริ่มหันมาสนดนตรีแนว City pop และกลายเป็นกระแสความนิยมที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตมีการค้นหาเพลงแนว City pop ใน YouTube เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ยังทำให้วงการดนตรีในเอเซียนำเพลงแนว City pop กลับมาเสนอใหม่มากมาย เช่น วงFriday Night Plans ได้นำเพลง Plastic love มาคัฟเวอร์ใหม่หรือในประเทศเกาหลีใต้ Yubin อดีตสมาชิก

วงเกิร์ลกรุ๊ปวงวันเดอร์เกิลส์ (Wonder Girls) ก็ได้ปล่อยผลงานเพลงแนว City pop ชื่อว่า 소녀 (淑女) โดยแนวดนตรี City pop ได้รับความนิยมจากผู้ฟังมากขึ้นเรื่อยๆ จากกลุ่มผู้ฟังที่หลากหลายในอินเทอร์เน็ต

ขณะเดียวกันกระแสความนิยมดนตรีแนว City pop ที่เด่นชัดในประเทศไทยได้เริ่มขึ้นจากวง Polycat หลังจากที่วงปรับเปลี่ยนทิศทางของวงเข้าสู่การเป็นวงซินธ์ป๊อป และปล่อยเพลง 3 เพลง ได้แก่ “เพื่อนไม่จริง” “เวลาเธอยิ้ม” และ “พบกันใหม่” โดยการใช้ดนตรีที่มีกลิ่นอายของ 80’s ในปี ค.ศ. 2014 ทำให้วงโพลีแคทได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นมาก รูปแบบเพลงที่ถูกปล่อยตามมาก็ยังคงได้รับการตอบรับที่ดีจากกลิ่นอายของดนตรียุคเก๋ออันเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ของวงที่แตกต่างไปจากวงดนตรีอื่นๆ ต่อมาวงการดนตรีอินดี้ของไทยก็เริ่มมีการนำดนตรี City pop และ Synth pop มาเป็นแนวทางการประพันธ์เพลงของวงมากขึ้น เช่น วง Mamakiss วง Telex Telexs หรือ INK WARUNTORN

ปรากฏการณ์กระแสความนิยมหวนกลับของดนตรีแนว City pop ที่เกิดพร้อมๆ กันอย่างมีนัยยะสำคัญเหล่านี้ อาจจะทำให้สงสัยถึงสาเหตุของความสนใจร่วมกันต่อ “อดีต” ของกลุ่มผู้ฟังซึ่งมีการใช้บทเพลงเป็นภาพแทนของอดีต ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความต้องการจะศึกษาเกี่ยวกับกระแสความนิยมหวนกลับของดนตรีแนว City pop ทั้งในด้านปัจจัยที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ดังกล่าวและอิทธิพลต่อวงการดนตรีในประเทศไทย โดยเลือกศึกษาเกี่ยวกับวง Polycat ถึงความเป็นไปในกระบวนการผลิตซ้ำและการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากผลงานในอดีต

1.2 คำถามการวิจัย

- 1.2.1 ปัจจัยใดที่ทำให้ดนตรีป๊อปที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นช่วงปี ค.ศ. 1970 กลับมาเป็นที่นิยมในชื่อ City pop
- 1.2.2 ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้มีอิทธิพลต่อทิศทางการสร้างผลงานเพลงของศิลปินในประเทศไทยอย่างไรบ้าง
- 1.2.3 องค์ประกอบใดของ City Pop ที่วง Polycat นำมาใช้ในผลงาน

1.3 จุดประสงค์ของการศึกษา

- 1.3.1 ศึกษาพัฒนาการของดนตรีแนว City pop ในประเทศญี่ปุ่น ช่วงปี 1970-1990
- 1.3.2 ศึกษาปัจจัยที่ทำให้ดนตรีแนว City pop กลับมาเป็นที่นิยมในปัจจุบัน (ปีค.ศ. 2010 – 2022)
- 1.3.3 ศึกษาดนตรีแนว City pop ในฐานะภาพแทนเกี่ยวกับการหวนรำลึกถึงอดีต
- 1.3.4 ศึกษาอิทธิพลที่เกิดขึ้นจากการเกิดกระแสความนิยมหวนกลับของดนตรีแนว City pop ต่อผลงานเพลงในวงการดนตรีในประเทศไทยผ่านกรณีศึกษาวง Polycat

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

- 1.4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจุดเริ่มต้นและพัฒนาการของดนตรี City Pop ในประเทศญี่ปุ่น
- 1.4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลเพลง City pop ที่กลับมาเป็นที่นิยม
- 1.4.3 เก็บรวบรวมข้อมูลเพลง City pop และ Synth pop ในประเทศไทย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 เกิดองค์ความรู้พัฒนาการเพลงซิดดีป๊อปในประเทศญี่ปุ่น ช่วงปี 1970-1990
- 1.5.2 เกิดองค์ความรู้เรื่องปรากฏการณ์การย้อนกลับของกระแสความนิยมและการผลิตซ้ำ (Reproduction) ทางวัฒนธรรมดนตรีในโลกยุคดิจิทัล
- 1.5.3 เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับผลงานเพลงซิดดีป๊อปในประเทศไทย

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

งานวิจัยนี้มีนิยามศัพท์ ดังต่อไปนี้คือ

ซิดดีป๊อป (City Pop) หมายถึง แนวดนตรีที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นช่วงปลายของปี ค.ศ. 1970 และได้รับความนิยมถึงช่วงต้นของปี 1990 ซึ่งเป็นแนวดนตรีที่มีการผสมผสานรูปแบบเพลงตะวันตกที่กำลังได้รับความนิยมในช่วงเวลานั้น เช่น แจ๊ส ดิสโก โซล ฟังก์ อิเล็กทรอนิกส์ป๊อป ซินส์ป๊อป เป็นต้น โดยเพลงจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตคนเมืองอันแสนวุ่นวาย ภาพของแสงไฟสว่างยามค่ำคืนของตึกสูงในเมืองใหญ่ ความสนุกสนานไส่ของหนุ่มสาววัยทำงาน และความเจ็บเหงาอ้างว้างแม้จะอยู่ท่ามกลางผู้คน

นิวมิวสิค (New Music) หมายถึง แนวดนตรีที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก นิวมิวสิคเป็นชื่อที่ชาวญี่ปุ่นในยุคสมัยนั้นใช้เพื่อแบ่งแยกแนวดนตรีใหม่นี้ออกจากดนตรีป๊อปดั้งเดิมในประเทศญี่ปุ่นและนิวมิวสิคยังเป็นชื่อดั้งเดิมที่ชาวญี่ปุ่นใช้เรียก ป๊อปมิวสิคในช่วงปี 1970-1990 ก่อนจะถูกจัดหมวดหมู่และตั้งชื่อใหม่ ว่า City pop ดังเช่นในปัจจุบัน

ซินธ์ป๊อป (synth pop; synthesizer pop) หมายถึง แนวดนตรีย่อยของนิวมิวสิคที่เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1980 เน้นการใช้เครื่องสังเคราะห์เสียง(synthesizer) สร้างเสียงแปลกๆฟังดูล้ำยุคในสมัยนั้นมาผสมกับการเล่นเครื่องดนตรีจริง เป็นแนวดนตรีที่มีลักษณะใกล้เคียงกับดนตรีซิดดีป๊อป และกำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน

การโหยหาอดีตหรือความรู้สึกโหยหาอดีต (Nostalgia) หมายถึง ปรากฏการณ์การโหยหาอดีต มีนัยถึง เรื่องของอารมณ์ ความคิดและพฤติกรรม เพราะต้องการนำอดีตกลับมา (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2555) ความรู้สึกอบอุ่นใจ สบายใจที่เกิดขึ้นเมื่อเรานึกถึงช่วงเวลาในอดีตที่เคยเจอมา ในช่วงแรกนั้นความหมายนี้เป็น คำที่ถูกใช้ทางการแพทย์มาก่อน แต่ปัจจุบันได้มีการใช้ในความหมายที่กว้างขึ้นหมายถึงถึงการครุ่นคิดอยากให้ กลับมาซึ่งประสบการณ์ สิ่งของหรือความคุ้นเคยในอดีต

1.7 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในกระบวนการศึกษา “กระแสความนิยมหวนกลับของดนตรีแนว City pop และอิทธิพลต่อวงการดนตรี ในประเทศไทย กรณีศึกษาวง Polycat” เพื่อเข้าใจถึงภาพรวมทั้งหมดผู้ศึกษาได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการผลักดันให้วัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มให้กลายเป็นวัฒนธรรมสมัยนิยม (pop culture) ผ่าน การสื่อสารบนพื้นที่สาธารณะในยุคโซเชียลมีเดีย ที่จะนำมาใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตที่ สนับสนุนกระแสความนิยมเพลงซิดีบีโอพีซึ่งกลับมาได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วในช่วงปลายยุค 10 มีปรากฏการณ์ บนอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยส่งเสริมหลายประการ เช่น กระแส Vaporwave¹ ที่นำศิลปะในยุค 80 มานำเสนอ ผ่านความเซ็กซี่ที่มีสไตล์และความตลก ส่งผลให้ผู้คนบางกลุ่มรู้จักเพลงในอดีตผ่านการฟังเพื่อหา วัตถุดิบ (source material) ในการสร้างสรรค์ผลงาน หรือการใช้มีม(meme)² เป็นเครื่องมือเพื่อสื่อสารจาก ภายในในกลุ่มจนขยายไปสู่กลุ่มอื่น ส่วนถัดมาจะเป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์โหยหาอดีตและเอกสารที่ ใช้วิเคราะห์แง่มุมเกี่ยวกับความเป็นอดีตและการนำเสนอวัฒนธรรมการโหยหาอดีตในอุตสาหกรรมบันเทิง

เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นและมุมมองต่อดนตรีซิดีบีโอพีที่แตกต่างกันตามแต่ละ ช่วงเวลาผู้ศึกษาได้ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบในการศึกษาดังนี้

¹ Vaporwave คือชื่อเรียกของศิลปะและดนตรีที่ได้รับความนิยมในคนกลุ่มหนึ่งช่วงยุค 2010s โดยเป็นการผสมผสานวัฒนธรรมทางเลือกที่เป็น niche (กลุ่มเฉพาะ) ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคก่อนไม่ว่าจะเป็นดนตรีหรือศิลปะ ดูรายละเอียดจาก This is not v a p o r w a v e : แล้วจริง ๆ มันคืออะไรกันแน่ เข้าถึงเมื่อ 4 พฤศจิกายน 2563, เข้าถึงได้จาก <https://www.fungjaizine.com/article/guru/no-this-is-not-vaporwave>

² มีม(meme) หรือ อินเทอร์เน็ต มีม (Internet Meme) เป็นการเปลี่ยนแปลงสารหรือเจตนาเดิมด้วยความคิดสร้างสรรค์ โดยมีความ ตลกเป็นองค์ประกอบอยู่ด้วยเสมอ ซึ่งช่วยกระจายข้อมูลทางวัฒนธรรม ดูรายละเอียดจาก เพราะชีวิตมันเครียด ‘มีม (Meme)’ จึงเยียวยาทุก สิ่ง เข้าถึงเมื่อ 4 พฤศจิกายน 2563, เข้าถึงได้จาก <https://shortrecap.co/social-trend/> เพราะชีวิตมันเครียด-มี/

1.7.1 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ต

ถนัด เหมโส (2555) เขียนบทความเรื่อง “วัฒนธรรมไซเบอร์ โลกเสมือนจริงในชีวิตจริงของเรา” โดยนำเสนอ ความหมาย ประเภทชนิดของวัฒนธรรมนี้ รวมทั้งอิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อผู้คนในสังคม ผ่านกรอบความคิดของมาร์ค เดวี (Dery, Mark, 1992) จากการศึกษาพบว่าวัฒนธรรมไซเบอร์ หมายถึง แบบแผนบรรทัดฐานและวิธีการต่างๆที่เกิดขึ้นในโลกไซเบอร์หรือโลกอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นโลกเสมือนจริง (Virtual world) โดยวัฒนธรรมไซเบอร์ได้ถูกให้ความหมายในหลายๆทศนะ เช่น เป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมซึ่งใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อหลายมิติ (Hypermedia) ในการพัฒนาสร้างสรรค์ เช่นงานทางศิลปะ วรรณกรรม และดนตรี การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมได้เปิดโอกาสให้ผลผลิตทางวัฒนธรรมชั้นสูงกลายเป็นวัฒนธรรมสมัยนิยม (Popular culture) ไปในที่สุด

ทั้งนี้วัฒนธรรมไซเบอร์ถูกมองว่าเป็นวัฒนธรรมย่อย (Subculture) ที่ก่อตัวขึ้นมารอบๆวัฒนธรรมสมัยใหม่ ก่อตัวขึ้นภายในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เทคโนโลยีได้ก่อโครงสร้างใหม่ซึ่งอาจจะจริงในระดับท้องถิ่น ระดับภาค หรือระดับชาติที่มีคนส่วนน้อยใช้อินเทอร์เน็ต แต่วัฒนธรรมย่อยของกลุ่มคนเหล่านี้ภายหลังมีการร่ายล้อมพันกันเพื่อก่อตัวเป็นวัฒนธรรมใหญ่หรือ อภีวัฒนธรรม (superculture) ซึ่งขยายขอบเขตครอบคลุมโลกทั้งหมด

จักรีรัตน์ แสงวาริ (2556) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมการสื่อสารบนพื้นที่สาธารณะในยุคไซเบอร์สเปซ” ได้วิเคราะห์การสื่อสารบนพื้นที่สาธารณะในยุคไซเบอร์สเปซ พบว่าการแสดงตัวตนออกมาเป็นการเสริมสร้างพลังให้กับตนเองผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้อื่น การถ่ายทอดทางวิชาการเป็นการเพิ่มพูนความรู้ที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน การใช้เทคโนโลยีก่อความผูกพันในเครือข่ายทำให้เกิดความรู้สึกถึงแรงสนับสนุนซึ่งกันและกัน นำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์

1.7.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางจิตวิทยา (Psychological Phenomenon)

พัฒนา กิติอาษา (2546) เขียนหนังสือเรื่อง “มานุษยวิทยากับการศึกษาปรากฏการณ์โหยหาอดีตในสังคมไทยร่วมสมัย” ได้ให้ความหมายการโหยหาหรือถวิลหาอดีต (nostalgia) ว่าเป็นวิธีมองโลกโดยเน้นความสำคัญของการจินตนาการและอารมณ์ความรู้สึกของ “ผู้คนในปัจจุบัน” ที่มีต่ออดีตที่ผ่านพ้นไปแล้ว เฟรดริก เจมสัน (Fredric Jameson)³ เรียกรูปแบบหรือวิธีการมองโลกลักษณะดังกล่าวว่า “วิธีการมอยย้อนอดีต” (retro mode) หรือ “วิธีการมองโลกแบบโหยหาอดีต” (nostalgia mode)

³ Marilyn Ivy, *Discourse of the Vanishing: Modernity, Phantasm, Japan* (Chicago: The University of Chicago Press, 1955), p. 57 อ้างใน พัฒนา กิติอาษา, 2546, หน้า 3

การอธิบายปรากฏการณ์การโหยหาอดีตในโลกยุคหลังทันสมัยตามแนวคิดของฟูโกต์ โดยการจัดระบบ และทำความเข้าใจผ่านการวิเคราะห์ปริณทลชีวิต 3 อย่าง ได้แก่ ความรู้ อำนาจ และตัวตน การโหยหาอดีตเป็น กระบวนการที่มนุษย์เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับตัวเอง (subjectivization) ใช้ตัวเองเป็นวัตถุในการคิดและการกระทำ และนำเสนอตัวเองในรูปแบบต่างๆ ท่ามกลางวิถีชีวิตและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ซับซ้อนมากขึ้น (พัฒนา กิติ อาษา, 2546, หน้า 3)

สุวรรณมาศ เหล็กงาม (2552) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การประกอบภาพเพื่อการโหยหาอดีตในรายการ “วันวานยังหวานอยู่” ” ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบการนำเสนอและการรับสารของผู้ชม โดยเนื้อหาอดีตจะมี 2 ลักษณะการประกอบสร้างความหมายใน 2 แบบ คือ การประกอบสร้างความหมายเพื่อการย้อนอดีต (Retro) และการประกอบสร้างความหมายเพื่อการโหยหาอดีต (Nostalgia) โดยปัจจัยความแตกต่างด้านคลังแห่งความรู้ทางสังคมจากประสบการณ์ที่มีเกี่ยวกับอดีตของผู้ชมแต่ละคนนั้นมีผลต่อการถอดรหัสความหมายมากกว่าปัจจัยความแตกต่างด้านอายุ และส่วนใหญ่จะเป็นการตีความแบบ Retro

Svetlana Boym (2001) เขียนหนังสือเรื่อง “The Future of Nostalgia” โดยอธิบายเกี่ยวกับการโหยหาอดีต (Nostalgia) ว่าแห่งหนึ่งนั้นเป็นการปลุกฝังความรู้สึกความรู้สึโหยหาให้เป็นสินค้าผ่านกลไกทางการตลาดในวัฒนธรรมสมัยนิยม (Pop Culture) เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภครู้สึกโหยหาในสิ่งที่ตนไม่เคยสูญเสียโดยตรง และยึดเยียดความเข้าใจเฉพาะบางอย่างลงไป ซึ่งอาร์จัน อับปาคุไร (arjun appadurai) ให้นิยามกับมันว่า “imagined nostalgia, ezsatz nostalgia หรือ armchair nostalgia” ทั้งนี้การโหยหาอดีตของผู้บริโภคนั้นมีช่วงความสนใจสั้น (shot attention span) และเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลจากสื่อ

Boym แบ่งอาการโหยหาอดีต (nostalgia) ไว้สองรูปแบบคือ 1) การโหยหาอดีตแบบย้อนคืน (restorative nostalgia) คือ การรื้อฟื้นความจริงความจริงอันเที่ยงแท้ (absolute truth) ขนบธรรมเนียม หรือความดีงามในอดีตกลับมาใหม่ มากกว่าการมองว่าการจดจำแบบปกติ มักพบในทางการเมืองฝ่ายขวาที่พยายามนำความเป็นอุดมคติในอดีตกลับมาใหม่ 2) การโหยหาอดีตแบบคิดคำนึง (reflective nostalgia) คือ การมุ่งเน้นไปที่การปล่อยให้ตนเองดื่มด่ำไปกับอดีตที่โหยหาโดยที่ตระหนักว่าอดีตคืออดีต เป็นเพียงแค่การคิดคำนึงถึงความเข้าใจโดยไม่ได้ต้องการรื้อฟื้นสิ่งต่าง ๆ ในอดีตขึ้นมาใหม่ มักพบในทางศิลปะซึ่งเป็นมุมมองในการชื่นชมอดีต โดยการโหยหาอดีตแบบคิดคำนึงถึงเป็นสิ่งเกิดขึ้นกับภายในจิตใจของผู้คนหลังฟังเพลงเก่าจากอดีต และกระตุ้นให้เกิดการค้นหาเพลงนี้เพิ่มขึ้น ดังเช่นกรณีของเพลงซิดดี้ป๊อป

1.7.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคดนตรีในปัจจุบัน

Charles Berbineau (2020) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “Music consumption today : behaviors, sources and discovery” ศึกษาพฤติกรรมกรรมการฟังเพลงและการค้นพบเพลงใหม่ ๆ ของคนในปัจจุบันผ่านแบบสอบถามคนจำนวน 700 คน พบว่ามีวสิกสคริมมิ่งคือช่องทางหลักในการฟังเพลง และมีวิธีการที่ผู้ฟังค้นพบเพลงใหม่ๆ มากมาย เช่น ระบบแนะนำเพลงที่ขับเคลื่อนด้วย AI เพลย์ลิสต์ TikTok เป็นต้น รวมทั้งอิทธิพลของเพลย์ลิสต์นั้นมีมากกว่าปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมไม่ว่าจะทางออนไลน์หรือการบอกปากต่อปาก

1.7.4 งานวิจัยที่ผ่านมาที่เกี่ยวข้องกับ City Pop

Hugo Willem Maria Heinen (2021) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “MIRRORED ACROSS THE PACIFIC : CITY POP AND THE IMAGE OF THE CITY IN THE NEGOTIATION OF JAPANESE IDENTITY” ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาพลักษณ์ความเป็นเมืองและอัตลักษณ์ของญี่ปุ่นในเพลงซิตีป๊อปตั้งแต่ต้นกำเนิดของซิตีป๊อปและการนำเอกลักษณ์ประจำชาติญี่ปุ่นที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมของญี่ปุ่นกับอิทธิพลจากนานาชาติผ่านเนื้อร้องและดนตรีของวง Happy End และการพัฒนาภาพลักษณ์เพลงซิตีป๊อปช่วงปี 1970 – 1980 ซึ่งสะท้อนการเติบโตทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นผ่านจินตภาพความเป็นรีสอร์ทชายหาดทะเลเขตร้อน โดยเป็นกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ผ่านความแปลกใหม่ในตัวเอง (self-exoticization) ของประเทศญี่ปุ่นซึ่งจินตภาพนี้ก็สัมพันธ์กับสื่อกระแสหลักในช่วงเวลาเดียวกัน ตลอดจนเมื่อกลับมาเป็นที่นิยมอีกครั้ง เพลงซิตีป๊อปก็ทำให้ผู้ฟังรู้สึกโหยหาอดีตผ่านภาพของเมืองโตเกียวในปี 1980 ซึ่งเป็นการโหยหาอดีตแบบคิดคำนึง (reflective)

Moritz Sommet (2020) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “Intermediality and the discursive construction of popular music genres: the case of ‘Japanese City Pop’” ได้ศึกษาสื่อและโครงสร้างทางความคิดในเพลงซิตีป๊อป โดยการสืบค้นคุณสมบัติของสื่อด้านกระบวนการทำงานในช่วงก่อกำเนิดและดำรงความนิยมอยู่ผ่านลักษณะพหุสัญญาณทั่วไป (common multi-semiotic characteristics) ของผลงานซิตีป๊อปและสหบททางดนตรี (musical intertexts) ภาษาญี่ปุ่นจากหนังสือประวัติศาสตร์ดนตรี บทความบนนิตยสารดนตรีที่ตีพิมพ์ระหว่างปี 1977 – 2016 และพบว่าความเข้าใจต่อซิตีป๊อปและมุมมองต่อศิลปินในปัจจุบันก่อร่างมาจากบทความข่าวและประวัติศาสตร์ดนตรีป๊อปที่ถูกเขียนโดยนักหนังสือพิมพ์ดนตรีชาวญี่ปุ่นจำนวนน้อยที่รวบรวมผลงานศิลปะที่แตกต่างกันให้กลายเป็นการเล่าเรื่องลำดับวงศ์ตระกูลที่เชื่อมโยงกันซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่วง folk-rock Happy End ซึ่งถูกเรียกว่า “Happii endo no shinwa (はっぴいえんの神話)”

Moritz Sommet และ Ken Kato (2021) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “Japanese City Pop Abroad : Findings from an online music community survey” ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างนิยามเดิมของซิดดี้ป๊อปในญี่ปุ่นกับความหมายที่แตกต่างและหลากหลายของซิดดี้ป๊อปในปัจจุบัน จากการทำแบบสำรวจกลุ่มแฟนคลับนานาชาติบนชุมชนออนไลน์ (Facebook Group และ Reddit) จำนวน 575 คน โดยได้ข้อยืนยันดังต่อไปนี้ 1) สัดส่วนของกลุ่มแฟนคลับบนชุมชนออนไลน์ส่วนใหญ่จะเป็นวัยรุ่นเพศชาย และมีเชื้อชาติที่หลากหลาย 2) ซิดดี้ป๊อปในบริบทปัจจุบันเป็นแนวดนตรีที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตซึ่งเน้นไปที่รสนิยมทางดนตรีและกิจกรรมออนไลน์ที่หลากหลาย 3) คอมมูนิตี้นี้ทับซ้อนกับแฟนคลับนานาชาติอื่น ๆ ซึ่งมีรากฐานมาจากวัฒนธรรมสมัยนิยมของญี่ปุ่น (Japanese popular culture) 4) ซิดดี้ป๊อปโดดเด่นด้วยธีมของความคิดถึงและการหลบหนี ผ่านแนวคิดใหม่ของซิดดี้ป๊อปในฐานะเพลงประกอบภาพยนตร์ในอุดมคติในยุค 1980

Kevin Östlie (2020) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “Tokyo Night Fever : A study of English code-switching in Japanese 1970s & 1980s city pop” ศึกษาเรื่องการสลับภาษา (Code-Switching) ในเพลงซิดดี้ป๊อปช่วงปี 1970 – 1980 พบว่าเนื้อร้องนั้นมีการสลับภาษาเพิ่มขึ้นมากในช่วงปี 1980 โดยมีหน้าที่ที่หลากหลายมาก เช่น ลักษณะทางเสียงสัมผัส (rhyming characteristic) เพื่อขยายความให้ชัดเจนขึ้น (intensification) หรือเพื่อการอุปมา (metaphor) รวมทั้งคำที่นิยมใช้ซึ่งมีนัยยะสำคัญ เช่น “Town” นิยมในช่วงปี 1970 หรือ “summer” นิยมในช่วงปี 1980

1.8 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “**กระแสความนิยมหวนกลับของดนตรีแนว City pop และอิทธิพลต่อดนตรีในประเทศไทย กรณีศึกษาวง Polycat**” เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งปัจจัยที่เป็นสาเหตุและอิทธิพลจากปรากฏการณ์ดังกล่าว โดยแบ่งการดำเนินวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การศึกษาปรากฏการณ์ความนิยมของดนตรี City Pop ในระดับสากลบนอินเทอร์เน็ตและในประเทศไทย 2) ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้มีอิทธิพลต่อทิศทางการสร้างผลงานเพลงของศิลปินในประเทศไทยอย่างไรบ้างผ่านกรณีศึกษาวง Polycat โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินวิจัยเป็น 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.8.1 การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

ศึกษากระบวนการที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ความนิยมของดนตรี City Pop บนอินเทอร์เน็ต เพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 1) ปัจจัยใดที่ทำให้ดนตรีป๊อปที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นช่วงปี ค.ศ. 1970 กลับมาเป็นที่นิยมในชื่อ City pop ผ่านการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารอันได้แก่ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต หนังสือ งานวิจัย วารสาร บทความ

1.8.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept-Interview)

เนื่องด้วยการศึกษาปรากฏการณ์ความนิยมของดนตรี City Pop หรือกรณีที่เกี่ยวข้องกันยังมีไม่มากนัก โดยเฉพาะในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงจะทำการเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ปรากฏการณ์ผ่านมุมมองของผู้ที่อยู่ในแวดวงของดนตรี City Pop มาอย่างยาวนานเพื่อให้เห็นการเคลื่อนไหวของปรากฏการณ์ได้ในภาพกว้าง 2) อิทธิพลของเพลง City Pop ในวงการดนตรีของประเทศไทย

ผู้วิจัยจะสร้างแนวคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ โดยลักษณะคำถามเป็นปลายเปิดโดยวางขอบเขตแนวคำถามที่เชื่อมโยงกับ 1) ปรากฏการณ์ความนิยมของดนตรี City Pop ในช่วง 4 – 5 ปีที่ผ่านมา 2) การเติบโตของกลุ่มผู้ฟังที่เข้ามายังกลุ่ม facebook 3) ประเภทของเนื้อหาที่สมาชิกในกลุ่มให้ความสนใจ 4) ความนิยมดนตรี City Pop ในไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากเพียงใด

ผู้ให้สัมภาษณ์

แอดมินเพจ City Boy⁴ ผู้ก่อตั้งกลุ่ม Facebook “C i t y P o p / シティ・ボーイ”⁵ กลุ่มที่มีการเคลื่อนไหวมายาวนานที่สุดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ปี 2018 ปัจจุบันมีสมาชิก 64000 คน (26 มกราคม 2022)

1.8.2.1) Q1 : รัชกร โพธิ์โต (นั้ด : DJ 1Q80s)

1.8.2.2) Q2 : สมบูรณ์ ชุติวิโรจน์สกุล (สะมะ : DJ MONKEYFAKEGOD)

⁴ <https://www.facebook.com/CityBoyDJs>

⁵ <https://www.facebook.com/groups/citypop80s>

1.8.3 การวิเคราะห์เนื้อหาสารเชิงคุณภาพ (Qualitative Content Analysis)

ศึกษารูปแบบการสื่อสารของเนื้อหาเพลงที่ประพันธ์โดยวง Polycat ว่าเป็นอย่างไร มีการนำเอาองค์ประกอบใดจากเพลงฮิตป๊อปมาใช้ และใช้กลวิธีใดในการส่งผ่านเนื้อหาภายในบทเพลงอย่างไร เพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 3) องค์ประกอบของ City Pop ที่วง Polycat นำมาใช้ในผลงาน

บทเพลงที่ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์การนำองค์ประกอบของฮิตป๊อปมาใช้

1.8.3.1 เพลงที่ประสบความสำเร็จของวงใน Ep. POLYCAT The Ordinary Love Story

1.8.3.1.1) เพื่อนไม่จริง / Forever Mate

1.8.3.1.2) เวลาเธอยิ้ม / you had me at hello

1.8.3.1.3) พบกันใหม่? / So Long

1.8.3.2 เพลงที่ถูกทำขึ้นด้วยแนวเพลงฮิตป๊อป EP. 土曜日のテレビ (Doyobi no terebi)

1.8.3.2.1) 君のピアス / The Earrings

1.8.3.2.2) たくさんの花 / The Flowers

1.8.3.2.3) ここ / The Window

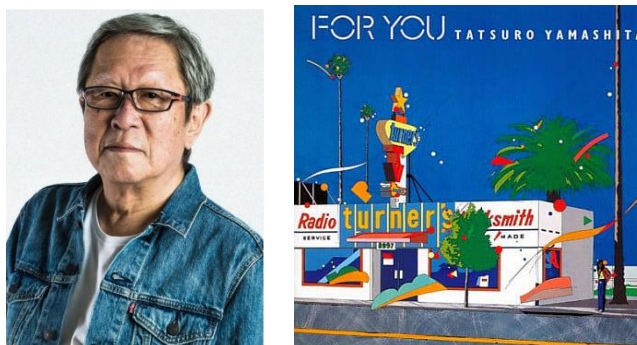
1.8.3.2.4) 甘い目眩 / The Storm

บทที่ 2

ประวัติและพัฒนาการของดนตรี City Pop

2.1 ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของดนตรีแนวซิตีป๊อปในประเทศญี่ปุ่นระหว่างทศวรรษ 1970 - 1980

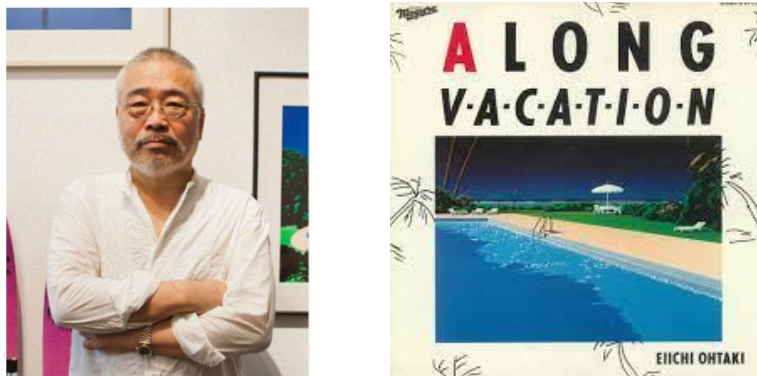
ซิตีป๊อป (City Pop) เป็นแนวดนตรีที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นและเริ่มเป็นที่นิยมไปกับสังคมที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจภายในประเทศระหว่างปี 1970 – 1980 มีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ฟังที่เป็นผู้ใหญ่ โดยมีศิลปินที่มีชื่อเสียง เช่น Tatsuro Yamashita, Junko Ohashi, Anri, Mariya Takeuchi เป็นต้น เพลงซิตีป๊อปนั้นมีรูปแบบคำร้อง (lyrical themes) ความงดงามด้านภาพ (visual aesthetic) ซึ่งเชื่อมโยงถึงสถานที่และช่วงเวลา เพลงเหล่านี้ถูกประพันธ์ขึ้นมา ทางด้านดนตรี ซิตีป๊อปนั้นมีการเลียนแบบและผสมผสานดนตรีจากสไตล์ตะวันตก (โดยมากจากสหรัฐอเมริกา) เช่น ดิสโก้ ฟังก์ แจส ซินธ์ป๊อป และ ร็อก โดยทั่วไปจะใช้เครื่องดนตรีจากวงร็อกดั้งเดิมแล้วจึงเพิ่มเสียงซินธิไซเซอร์ (synthesizers) เครื่องเป่าลมไม้หรือทองเหลือง เนื้อหาของเพลงส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับชีวิตในเมือง ความหรูหราของสมัยใหม่ ชีวิตยามราตรี ภาษาที่ทำให้นึกถึงภาพชายหาด หรือประเด็นต่างๆไปอย่าง ความรัก และการอกหัก ความงดงามด้านภาพของเพลงซิตีป๊อปมักถูกนำเสนอผ่านภาพถ่ายของนักร้อง หรือภาพอาคารสมัยใหม่ รถยนต์ ทิวทัศน์ริมชายหาดจากศิลปินภาพประกอบ เช่น Eizin Suzuki และ Hiroshi Nagai⁶

ภาพที่ 1-2 : ภาพถ่ายศิลปิน Eizin Suzuki กับผลงานปกอัลบั้ม Tatsuro Yamashita – For you (1982)

(ที่มา <https://www.wministry.com/th/hiroshi-nagai-eizin-suzuki-city-pop/> และ https://cdn.suruga-ya.jp/database/pics_light/game/220015578.jpg)

⁶ Eizin Suzuki และ Hiroshi Nagai เป็น 2 นักวาดภาพประกอบชาวญี่ปุ่น ที่มีบทบาทสำคัญในการนำเสนอจินตนาการชีวิตที่สนุกสนานให้เห็น จับต้องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น นำเสนอหน้าตาของความสุขที่เป็นส่วนตัวในสังคมทุนนิยม พวกเขาเหล่านี้ก็ได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะป๊อปอาร์ตเหมือนกันทั้งคู่ ดูรายละเอียดจาก สองเสาหลักผู้สะบัดผีแปร่งสร้างภาพจำให้กับเพลง CITY POP เข้าถึงเมื่อ 25 กันยายน 2564. เข้าถึงได้จาก <https://www.wministry.com/th/hiroshi-nagai-eizin-suzuki-city-pop/>

ภาพที่ 3-4 : ภาพถ่ายศิลปิน Hiroshi Nagai กับผลงานปกอัลบั้ม Eiichi Ohtaki - A Long Vacation (1981)

(ที่มา <https://www.wministry.com/th/hiroshi-nagai-eizin-suzuki-city-pop/> และ ที่มา

<https://rateyourmusic.com/release/album/%E5%A4%A7%E7%80%A7%E8%A9%A0%E4%B8%80/a-long-vacation/>)

โดยลักษณะการประพันธ์เพลงนั้นจะมีความร่วมสมัยและกลิ่นอายดนตรีจากตะวันตกมากกว่าดนตรีในยุคเดียวกันอย่าง คะโยเคียวคุ (Kayoukyoku) หรือ เอ็นกะ (Enka)⁷ ต้นกำเนิดที่เด่นชัดที่สุดของดนตรีแนวซิดดี้ป๊อปนั้นเกิดขึ้นจากวง Happy End (はっぴいえんど) การผสมผสานของเพลงโฟล์ค ป๊อปรี็อก คะโยเคียวคุ และแจ๊สองค์ประกอบเหล่านี้ถูกนำมาใช้เป็นต้นแบบของเพลงในช่วงกลางของยุค 70 โดยภายหลังสมาชิกวง Happy End ได้แยกย้ายกันไปทำงานในแนวดนตรีที่แต่ละคนชื่นชอบในปี 1973 โดย Haruomi Hosono และ Shigeru Suzuki ได้ก่อตั้งวง Tin Pan Alley (รู้จักในอีกชื่อว่า Caramel Mama) ในอีกด้าน Eiichi Ohtaki หนึ่งในสมาชิกวงอีกคนหนึ่งก็ได้เปิดค่ายเพลง Niagara ซึ่งเป็นต้นสังกัดของวง Sugar Babe วงดนตรีนิวมิวสิก (New Music) โดยมีสมาชิกหลัก ได้แก่ Tatsuro Yamashita และ Taeko Ohnuki ซึ่งต่อมาในปี 1975 ทางวงก็ประสบความสำเร็จจากอัลบั้ม Songs ด้วยการนำเสนอเพลงด้วยอิมเมจความโรแมนติกในเมืองที่ถูกสื่อผ่านเนื้อร้องและจังหวะอัมป์บิทของดนตรีแจ๊สกับดิสโก้ เพลงจึงโดดเด่นด้วยการสลับไปมารหว่างรูปแบบดนตรีอัมป์บิทและรูปแบบดนตรีที่มีความละมุนละไม (Mellow Style) ทั้ง 2 วงที่กล่าวมานั้นนับเป็น 2 วงดนตรีที่มีส่วนช่วยให้เกิดความนิยมในดนตรีซิดดี้ป๊อป และมีอิทธิพลต่อผลงานที่ปล่อยตามออกมามากที่สุดในช่วงปลายทศวรรษ 1970s

⁷ คะโยเคียวคุ (Kayoukyoku) และ เอ็นกะ เป็นรูปแบบเพลงป๊อปญี่ปุ่นในช่วงปลายสมัยโชวะ (1950-1980) ทั้งกะโยเคียวคุและเอ็นกะต่างได้รับอิทธิพลจากดนตรีตะวันตก โดยกะโยเคียวคุจะมีเอกลักษณ์ของดนตรีแจ๊สจังหวะช้าถึงกลางและโดดเด่นด้วยเสียงเบส ในขณะที่เอ็นกะจะมีลักษณะคล้ายดนตรีบลูส์ที่เล่นโดยใช้บันไดเสียงแบบเพนทาโทนิคหรือบันไดเสียงที่มีเพียง 5 โน้ตเป็นหลัก ดูรายละเอียดจาก 50s-80s kayoukyoku-enka music เข้าถึงเมื่อ 18 ตุลาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://www.last.fm/tag/50s-80s+kayoukyoku-enka>

จนถึงช่วงต้นของทศวรรษ 1980 กระแสความนิยมดนตรีจากตะวันตกได้ส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการของดนตรี ซิตีป๊อปให้กลายเป็นเพลงที่เน้นการเต้นมากขึ้นจนเกิดจากการผสมผสานดนตรีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นแจ๊สฟิวชั่น (Jazz Fusion) แจ๊สที่ผสมผสานของดนตรีฟังก์ อาร์แอนด์บี และเอฟเฟกอิเล็กทรอนิกส์ของเพลงร็อก เพลง Boogie ซึ่งเป็นเพลงที่เน้นการเต้น หรือซินธ์ฟังก์ (Synth funk) ดนตรีเน้นเสียงเครื่องสังเคราะห์ซึ่งในญี่ปุ่นสมัยนั้นเรียกวาดนตรีที่มีการนำเสียงสังเคราะห์มาใช้ในการประพันธ์เพลงว่า Techno kayou พร้อม ๆ กับการรับเอาสุนทรียศาสตร์ใหม่ ๆ ของนักร้องและการพักร้อนเข้ามาในดนตรีซิตีป๊อปจึงทำให้เห็นภาพของชายหาดสระว่ายน้ำ ต้นปาล์ม ดังที่คุ้นเคยกับภาพปกของผลงานซิตีป๊อปหลาย ๆ ชิ้น

ซิตีป๊อปนั้นมีความแตกต่างจากดนตรีชนิดอื่นในยุคเดียวกันอย่างชัดเจนจากส่วนผสมของเครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์และอนาล็อก รวมถึงวิธีการผลิต (production methods) ทำให้ได้เสียงดนตรีที่สะอาด และสดใส รวมถึงถึงการตลาดที่มุ่งเป้าไปยังกลุ่มผู้ฟังที่เป็นผู้ใหญ่ ในช่วงปลายของปี 1970s ดนตรีประเภทนี้ถูกเรียกว่า นิวมิวสิก (nyū myūjikkū ; New Music) ซึ่งเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับเทคโนโลยีด้านดนตรีที่เกิดขึ้นใหม่อย่าง Walkman และ เครื่องเสียงรถยนต์ ทั้งนี้นิวมิวสิกไม่ได้เปลี่ยนแค่รูปแบบเพลงแต่ยังเปลี่ยนรูปแบบกระบวนการผลิตเพลงในอุตสาหกรรมเพลงญี่ปุ่นจากที่แต่ก่อนที่นักดนตรีมักจะทำหน้าที่ทั้งเป็นผู้ประพันธ์ทำนอง ผู้ประพันธ์คำร้อง หรือโปรดิวเซอร์ จนเข้าสู่ทศวรรษ 1970 หน้าที่เหล่านี้จึงถูกแบ่งออกจากกันอย่างชัดเจนและยังทำให้เกิดการแสดงโดยศิลปินเดี่ยว แตกต่างจากวงโฟล์คญี่ปุ่นที่มักทำการแสดงเป็นวงซึ่งได้รับความนิยมในช่วงปี 1970 ด้วยเหตุนี้จึงมีซูเปอร์สตาร์ที่ทำงานร่วมกับนักดนตรีในสตูดิโออย่างเหนียวแน่นเกิดขึ้น เช่นกรณีของ Tatsuro Yamashita คุณภาพของเพลงจึงถูกยกระดับด้วยรายละเอียดทางดนตรีที่มากขึ้น

การพัฒนาแนวความคิดและชื่อแนวเพลงซิตีป๊อปเกิดจากความพยายามในการขายลัทธิบริโภคนิยมแบบอเมริกัน (Americanized consumerism) ที่เกิดขึ้นใหม่โดยใช้เมืองเป็นภาพลักษณ์ของความทันสมัยและวิถีชีวิตแบบใหม่ที่มีความสุขจากการจับจ่ายใช้สอย ในช่วงปี 1970s คำว่า “City” ไม่ว่าจะเขียนด้วยตัวอักษรญี่ปุ่นหรือตัวอักษรภาษาอังกฤษจึงเริ่มปรากฏให้เห็นได้จากสินค้าในสมัยนั้น เช่น นิตยสารแฟชั่น “Popeye Magazine for City Boys” ในอุตสาหกรรมดนตรีก็มีปรากฏอยู่หลายอัลบั้ม เช่น วง Happy End ออกอัลบั้มในปี 1973 ชื่อว่า “City - Happy End Best Album” หรือ อัลบั้ม “City Lights by the Moonlight” ของ Tomoko Soryo ในปี 1977 นอกจากนี้ยังปรากฏคำว่า シティポップ (City Pop) อยู่บนโอบี⁸ของไวนิล โดย City Music (シティ・ミュージック) นั้นเกิดขึ้นจากการให้นิยามโดยนิตยสารดนตรี Young Guitar ในสมัยนั้น อย่างไรก็ตามคำนิยามนี้ก็ไม่ได้มีกรอบหรือรูปแบบดนตรีที่ชัดเจน นอกจากเป็นเพียงคำแสดงความรู้สึกที่

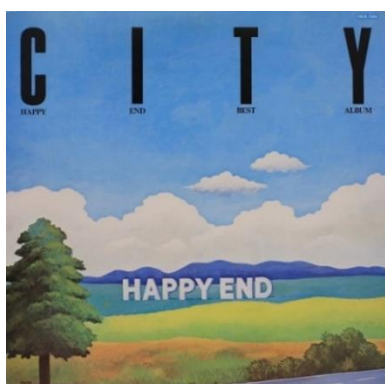
⁸ โอบี (帯) แผ่นกระดาษที่ใช้เป็นสายคาดผลิตภัณฑ์อย่าง หนังสือ แผ่นเสียง หรือ CD โดยมีจุดประสงค์เพื่อใส่คำโปรยโฆษณา

คุมเครื่องและเป็นหมวดหมู่ย่อยของ New Music ซึ่งเป็นคำที่นิยมใช้เรียกกระแสดนตรีใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในญี่ปุ่นช่วงปี 1970s จนกระทั่งในศตวรรษที่ 21 ผู้ฟังในประเทศญี่ปุ่นรู้จักชื่อ 'New Music' หรือ 'kayoukyoku' มากกว่า นิยาม 'City Pop' ที่นิยมใช้ภายนอกประเทศญี่ปุ่นเนื่องจากความชัดเจนของเนื้อหาที่นำเสนอชีวิตภายในเมือง กิจกรรมยามว่าง และลัทธิบริโภคนิยม หลังการกลับมาเป็นที่นิยมในปัจจุบัน 'City Pop' ก็กลายเป็นนิยามที่ใช้กันทั่วโลก

ภาพที่ 5-6 : ปกนิตยสาร POPEYE ฉบับประจำเดือนกรกฎาคมและเดือนธันวาคม ปี 1977

(ที่มา <https://www.pinterest.com/pin/22236591895100776/> และ <https://www.pinterest.com/pin/314829830192895734/>)

ภาพที่ 7-8 : อัลบั้ม Happy End - City - Happy End Best Album (1973) และ Tomoko Soryo - City Lights by the Moonlight (1977)

ข้อความบนโอบี คือ シティ・ポップス期待のシンガー (นักร้องที่ป๊อปที่คุณตั้งตารอ)

(ที่มา : <https://www.discogs.com/release/10194856-Happy-End-City-Happy-End-Best-Album> และ

<https://rateyourmusic.com/release/album/%E6%83%A3%E9%A0%98%E6%99%BA%E5%AD%90/city-lights-by-the-moonlight/>)

2.2 City Pop กับประเภทแยกย่อย

City Pop ไม่ได้เป็นนิยามลักษณะของเพลง แต่เป็นคำที่ใช้เรียกการเคลื่อนไหวทางดนตรีในประเทศญี่ปุ่น ช่วงเศรษฐกิจฟองสบู่ที่เริ่มต้นประมาณกลางทศวรรษ 1970 – 1980 ตอนปลาย การรับดนตรีจากสหรัฐอเมริกา และผสมผสานเอกลักษณ์ของศิลปินเกิดขึ้นทำให้เกิดประเภทแยกย่อยออกมาเรื่อยๆ แบ่งออกพอสังเขปได้ดังนี้

Folk Rock, Country, Blues

ช่วงต้นทศวรรษ 1970 เป็นช่วงเวลาที่นักดนตรีชาวญี่ปุ่นรุ่นใหม่เติบโตมาพร้อมเสียงดนตรีจากสหรัฐอเมริกา ทำให้นักดนตรีรุ่นใหม่เหล่านี้มีความต้องการที่จะทำดนตรีร็อกญี่ปุ่นซึ่งมีพื้นฐานมาจาก อิทธิพลตะวันตก การคิดค้นรูปแบบดนตรีใหม่นี้ได้ออกมาเป็น ‘เสียงดนตรีแบบสหรัฐอเมริกา (ที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมตะวันออก)’ ผ่านการตีความเสียงดนตรีคลาสสิกของตะวันตกใหม่ ให้กลายเป็น ดนตรีสมัยนิยมของญี่ปุ่น ซึ่งดนตรีลักษณะนี้กลายเป็นรากฐานของวัฒนธรรมดนตรีญี่ปุ่นในยุคต่อๆ มา ตัวอย่างศิลปินและอัลบั้ม เช่น Happy End – Kazemachi Roman (1971), Chu Kosaka - Arigato (1971), และ Haruomi Hosono - Hosono House (1973) นอกเหนือจากฝั่งดนตรีร็อกที่เกิดขึ้นก็ยังมี การเคลื่อนไหวของดนตรีโฟล์คที่ได้รับอิทธิพลจาก Bob Dylan และศิลปินโฟล์คชาวอเมริกันจำนวนหนึ่ง ตัวอย่างศิลปินและอัลบั้ม เช่น Wataru Takada - Go Aisatsu (1971)

Jazz Fusion

ฟิวชั่นแจ๊สมุ่งเน้นการผสมผสานโครงสร้างและวิธีการเล่นอันซับซ้อนของดนตรีแจ๊สเข้ากับเพลง ญี่ปุ่นร่วมสมัยซึ่งได้แรงบันดาลใจจาก Miles Davis หัวหน้าวงดนตรีแจ๊สชาวอเมริกันที่พัฒนาการเล่น ดนตรีแจ๊สแนวทางใหม่หลายแนว ในประเทศญี่ปุ่นประเภทของฟิวชั่นแจ๊สที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ แจ๊สฟังก์ (Jazz-Funk) ที่ถูกคิดค้นขึ้นกลางทศวรรษที่ 1970 แจ๊สฟิวชั่นได้กระตุ้นให้ดนตรีหลายประเภท ให้ก้าวข้ามขีดจำกัดคิดค้นดนตรีใหม่ๆ ขึ้นในวงการเพลงสมัยนิยม รวมทั้งได้รับความสนใจในระดับนานาชาติ ตัวอย่างศิลปินและอัลบั้ม เช่น Casiopea – Mint Jams (1982), T-Square – Magic (1981)

Adult-Oriented Rock: AOR, Soft Rock

AOR เป็นดนตรีที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาช่วงทศวรรษ 1970 เปิดอยู่บนคลื่นวิทยุ FM และเป็นที่ยอมรับจนถึงทศวรรษ 1980 ลักษณะดนตรีจะเป็นส่วนผสมระหว่างแจ๊สและฟังก์ที่มีความสลับซับซ้อนในการประพันธ์ เพลงมีบรรยากาศชวนสนุกในจังหวะที่นุ่มนวลฟังง่ายร้องตามได้ และส่งอิทธิพลสู่ญี่ปุ่นช่วงทศวรรษ 1980 ตัวอย่างศิลปินและอัลบั้ม เช่น Toshiki Kadomatsu - On the City Shore (1983), Piper - Summer Breeze (1983)

Synth Pop, New Wave, Technokayo

ซินธ์ป๊อปในญี่ปุ่นได้รับการบุกเบิกโดยวง Yellow Magic Orchestra : YMO ช่วงปลายทศวรรษ 1970 YMO ได้กลายเป็นวงหนึ่งที่ทรงอิทธิพลมากที่สุดในวงการดนตรีญี่ปุ่นจากการร่วมงานกับศิลปินนับไม่ถ้วน ตัวอย่างศิลปินและอัลบั้ม เช่น YMO - Naughty Boys (1983), Yukihiro Takahashi - Neuromantic (1981) ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ดนตรี New Wave ที่ได้รับอิทธิพลจากศิลปินตะวันตกก็แทรกตัวเข้าสู่วงการดนตรีญี่ปุ่น Moonriders วงดนตรีที่เคยออกอัลบั้มโพล์คก็ผันตัวมาสู่ดนตรี New Wave ในอัลบั้ม Modern Music (1979) กระแสทางดนตรี 2 ประเภทนี้ดำเนินไปเรื่อยๆ ภายใต้การนำของ YMO จนเกิดดนตรี Technokayo ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นจากซินธ์ป๊อปให้จังหวะที่เร็วผสมผสานกับเสียงอิเล็กทรอนิกส์ที่สดใสให้เหมาะกับการเต้นมากขึ้นและการกลายเป็นเพลงของไอดอลที่มีภาพลักษณ์แก่นแค้นมากขึ้น

Idol Pop

ไอดอลมีที่มาทั้งจากการเสาะหาของเหล่าแมวมองและการค้นหาจากเวทีการประกวด เริ่มต้นขึ้นราวๆ กลางทศวรรษที่ 1970 และกลายเป็นที่นิยมในทศวรรษ 1980 ธุรกิจไอดอลให้ความสำคัญกับความสำเร็จในเชิงพาณิชย์ เพลงที่ไอดอลเหล่านี้ร้องจึงมักจะมีการร่วมมือกับศิลปินหรือนักเขียนเพลงที่มีชื่อเสียงคอยควบคุมดูแลการผลิตอยู่เบื้องหลัง ตัวอย่างศิลปินและอัลบั้ม เช่น Seiko Matsuda - Squall (1980), Yukiko Okada - Cinderella (1984)

I want to get into Japanese City Pop New Music Kayōkyoku etc... where do I start? シティポップ

Chart & Design by Tom with the help of the City Pop internet server

The Essentials:

CITY POP is less of a genre descriptor, and more of a term to summarize the movement of Japanese music during the bubble era from the mid-70s to the late 80s. Many artists would find inspiration from the sounds of American sunshine pop and jazz fusion, while others would evolve towards many different genres as the era progressed.

Other Classics:

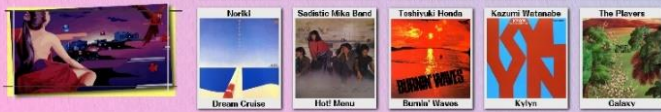
Idol Pop

IDOLS were talents scouted by agencies mainly through auditions and performance shows. This trend gradually grew throughout the '70s and exploded in popularity in the 80s. This "Golden Age" gave rise to countless new faces in all facets of the entertainment industry, focused heavily on commercial success, the singles and albums often featured renowned artists and songwriters working behind the scenes to achieve the #1 spot.

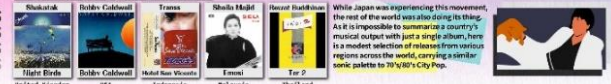
Fusion

JAZZ FUSION aims to combine the complex structures and performances of jazz with contemporary music, inspired by Miles Davis's late 60's output. In Japan, the most popular form of jazz fusion was jazz-funk, pioneered in the mid-70s and perfected as the decades progressed. Many fusion acts would find recognition outside Japan, and would encourage numerous other genres to push the boundaries of popular music.

Non-Japanese Albums

EXTRAS EXTRAS EXTRAS EXTRAS

While Japan was experiencing this movement, the rest of the world was also doing its thing. As it is impossible to summarize a country's musical output with just a single album, here is a modest selection of releases from various regions across the world, carrying a similar sonic palette to 70's/80's City Pop.

Synthpop / New Wave / Technokayo

SYNTHPOP in Japan was largely pioneered by Yellow Magic Orchestra in the late 70s. The band attained a legendary status through acclaim, influence and countless collaborations. Around the same time, **New Wave** was also finding traction in the music scene, inspired particularly by western artists. Notable artists include P-Model, Ippu-Do, and Moonriders, who shifted from a folk background to a more New Wave sound as the decade came to a close. The ideas presented by synthpop and its frequent collaborators would find increasing popularity, taking upon numerous Western influences along the way. As the genre progressed, so too would folk music, and the city pop movement as a whole. From this movement came Technokayo, allowing acclaimed artists and idols to follow a more daring approach. A lot of acts were produced by members of YMO and Moonriders.

Folk Rock / country / Blues etc...

The early 1970s brought a new generation of Japanese musicians who were the first to truly grow up with the sounds of American music. Their desire to create distinctly "Japanese" rock, fused with their Western influences, resulted in a wave of innovation. The common sound is instantly recognizable as "American-sounding", but with a unique eastern twist, rooted in Japanese culture. Pioneers of the Tokyo scene include Happy End (both the group and as individuals), Chie Kozaka, and Hiroshi Kurosawata. These artists, and numerous others, laid the groundwork for the integration of western sounds, alongside their distinct interpretations of Western classics, into Japanese popular music.

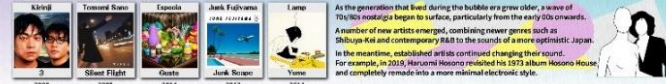
Alongside the rock genre, there was also a strong folk-rock movement following in the footsteps of Bob Dylan (and such), who often acted as an outlet for the political angst in Japan at the time. Household names in this scene include Wataru Takada, Ryo Kagawa, and Nobuyasu Okabayashi.

Other Notable Releases

(An extension of the "Other Classics" section, but with a more diverse sound palette)

Modern Artists

As the generation that lived during the bubble era grew older, a wave of 70's/80's nostalgia began to surface, particularly from the early 00's onwards. A number of new artists emerged, combining newer genres such as Shibuya-kei and contemporary R&B to the sounds of a more optimistic Japan. In the meantime, established artists continued changing their sound. For example, in 2010, Haruomi Hosono revisited his 1974 album *Seaside House* and completely remade into a more minimal electronic style.

ภาพที่ 9 : ภาพแนะนำประเภทแยกย่อยของเพลง City Pop พอสังเขป โดย Tom

(ที่มา <https://forum.shanniwrites.com/t/city-pop-a-guide/9300> : ภาพขนาดใหญ่ <https://i.redd.it/6t47ncdnfzw41.jpg>)

2.3 สุนทรียภาพในเพลงซิติ์ป๊อป

ในช่วงปี 1970s เนื้อหาของเพลงซิติ์ป๊อปมีศูนย์กลางอยู่ที่ความเป็นเมือง “街(machi)” “City” “Town” คำสำคัญเหล่านี้สามารถพบให้ได้อย่างแพร่หลาย เช่น อัลบั้ม 風街ろまん (Kazemachi Roman) ของวง Happy End ปี 1971 ที่พูดถึงเมืองแห่งสายลม(โตเกียว)ที่พัฒนาสู่ความทันสมัยอย่างรวดเร็วพร้อมกับความคิดถึงชีวิตที่เรียบง่ายในวัยเยาว์ จากการพัฒนาเมืองอย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษก่อนหน้าเพื่อรองรับการจัดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกฤดูร้อนครั้งที่ 18 ในกรุงโตเกียวปี 1964 เมื่อเวลาล่วงเลยไปความเคยชินวิถีชีวิตในเมืองมีมากขึ้น ผลงานที่บอกเล่าวิถีชีวิตที่สนุกสนานในเมืองที่คึกคักก็เกิดขึ้นตามมา เช่น เพลง Down Town (ダウンタウン) ของวง Sugar Babe ปี 1975 และ Crystal City ของ Junko Ohashi ภาพประกอบของงานในช่วงนี้ยังไม่มีสไตล์ที่เด่นชัด โดยมากมักจะเป็นงานภาพถ่ายศิลปินในชุดสไตล์ตะวันตก จนเข้าสู่ช่วงต้นทศวรรษ 1980 กระแสสุนทรียภาพของฤดูร้อนและกิจกรรมทางน้ำก็เริ่มปรากฏให้เห็นมากขึ้นเรื่อย ๆ ในสื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น นิตยสาร โฆษณา ปกอัลบั้ม หรือ มิวสิควิดีโอ ด้วยภาพของชายหาด สระว่ายน้ำ รถยนต์กับถนนชายทะเล โดยเป็นทั้งภาพฝันของคนที่อาศัยอยู่ในเมืองซึ่งฝันอยากมีรถยนต์ส่วนตัวใช้มากกว่าที่ทุกเช้าเย็นต้องไปแออัดกับผู้คนในระบบขนส่งมวลชน และสะท้อนของการเติบโตทางเศรษฐกิจที่หากทุกคนทำงานก็สามารถเป็นเจ้าของรถยนต์ในฝันได้ ความงามของฤดูร้อนซึ่งไม่ได้ถูกนำเสนอด้วยความงดงามของธรรมชาติแต่เป็นกิจกรรมยามว่างที่เต็มไปด้วยความหรูหรา ภายใต้ช่วงที่ญี่ปุ่นกำลังก้าวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฟองสบู่ จินตภาพ (visual imagery) นี้ถูกถ่ายทอดผ่านภาพประกอบเป็นส่วนใหญ่ โดยศิลปินที่มีชื่อเสียง 2 คน ได้แก่ Hiroshi Nagai และ Eizin Suzuki นอกอิทธิพลทางเศรษฐกิจแล้ว อีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้รูปแบบเนื้อหาของเพลงซิติ์ป๊อปเปลี่ยนไป คือ รูปแบบการฟังเพลงที่เปลี่ยนไปจากการฟังเพลง ณ สถานที่ใดที่หนึ่งสู่การฟังเพลงที่สามารถเคลื่อนที่ไปพร้อมๆ กันได้ เช่น วอล์คแมนที่เกิดขึ้นในปี 1979 เทปคาสเซ็ท หรือระบบเครื่องเสียงรถยนต์และวิทยุ FM ที่ได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ผู้ฟังสามารถเลือกฟังเพลงได้ทั้งจากการเปิดเพลงที่ชื่นชอบผ่านการบันทึกเสียงจากรายการวิทยุ หรือหาข้อมูลเพลงที่จะออกอากาศผ่านนิตยสาร ในขณะที่ขับรถไปท่องเที่ยวทะเลในวันหยุด เพลงซิติ์ป๊อปก็ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับพฤติกรรมฟังเพลงเช่นนี้ พร้อมกับรับอิทธิพลทางดนตรี West Coast (Yacht Rock) ที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมยามว่างบริเวณฝั่งทะเลของเมืองแคลิฟอร์และนิยมในสหรัฐอเมริกาช่วงกลางทศวรรษที่ 70 -80 มาใช้ในเพลงซิติ์ป๊อปซึ่งเป็นที่มาของสุนทรียภาพเกี่ยวกับฤดูร้อนและกิจกรรมทางน้ำ เพลงซิติ์ป๊อปจึงเปลี่ยนเป็นลักษณะของเพลง Soft Rock, AOR (adult-oriented rock) และทำหน้าที่เป็นเหมือนเพลงพื้นหลัง (Background Music) มากขึ้นเพื่อให้เหมาะกับการขับรถ และไม่ให้รบกวนบทสนทนาของคนขับ(มักเป็นผู้ชาย) กับผู้ที่นั่งข้างคนขับ(มักเป็นผู้หญิง) ขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างความโรแมนติก

ภาพที่ 10-12 : ตัวอย่างอัลบั้มที่ปรากฏสุนทรียภาพของฤดูร้อนและกิจกรรมทางน้ำ อัลบั้ม Eiichi Ohtaki - A Long Vacation (1981), Anri - Heaven Beach (1982), Tatsuhiro Yamashita - Big Wave (1984) ตามลำดับ

(ที่มา <https://rateyourmusic.com/release/album/%E5%A4%A7%E7%80%A7%E8%A9%A0%E4%B8%80/a-long-vacation/> , <https://rateyourmusic.com/release/album/anri/heaven-beach/> , <https://rateyourmusic.com/release/album/tats-yamashita/big-wave/>)

ซิติ้ป๊อปเป็นหนึ่งในดนตรีป๊อปที่ประสบความสำเร็จในสมัยโซวะ เช่นเดียวกับ คะโยเคียวคุ (Kayoukyoku ; Japanese pop) และ เพลงร็อก (folk rock) เป็นที่รู้จักในญี่ปุ่นช่วงปลายปี 1970s - 1980s แต่ไม่ว่าจะไม่สามารถตีความได้ว่าเป็นสไตล์ดนตรีหลักที่โดดเด่นที่สุด แต่เป็นหนึ่งในการเคลื่อนไหวจำนวนมากของวัฒนธรรมและไลฟ์สไตล์ที่โดดเด่นและแตกต่างกันไปตามยุคสมัย (distinctive, generationally differentiated cultures and lifestyles) ของเมืองในประเทศญี่ปุ่น ต่อมาปรากฏการณ์ฟองสบู่แตกในประเทศญี่ปุ่นปี 1989 ที่เกิดขึ้นพร้อมกับความนิยมของซิติ้ป๊อปที่ลดลงในช่วงปลายทศวรรษ 1980 ยิ่งเป็นสิ่งตอกย้ำความสัมพันธ์ระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและดนตรีซิติ้ป๊อป แม้ซิติ้ป๊อปจะซบเซาไปกว่า 2 ทศวรรษแต่ในเพลงที่เกิดขึ้นยุคต่อมาก็ยังสามารถพบเจอสุนทรียศาสตร์ของนิวมิวสิกได้ในดนตรีอย่าง J-Pop หรือ Shibuya-kei ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนความสำเร็จของดนตรีซิติ้ป๊อปในอุตสาหกรรมดนตรีประเทศญี่ปุ่น

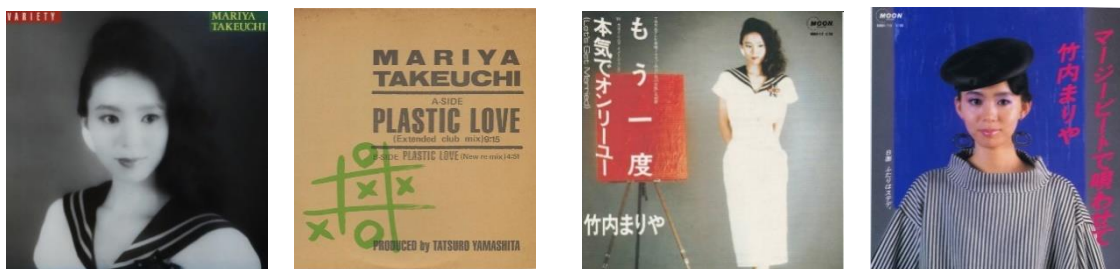
บทที่ 3

ความนิยมที่หวนกลับของดนตรี City Pop ในบริบทใหม่ กับการโยนหาอดีตที่ไม่เคยประสพ

3.1 ความนิยมที่หวนกลับของดนตรี City Pop กับบริบทใหม่บนอินเทอร์เน็ต

ในปี 2017 เพลง “Plastic Love” ของ Mariya Takeuchi เวอร์ชันรีมิกส์ความยาว 7 นาทีถูกอัปโหลดลง YouTube และได้กลายมาเป็นหนึ่งในเพลงที่ได้รับความสนใจจากผู้คนบนอินเทอร์เน็ต จากการระบบอัลกอริทึม (Algorithm) แนะนำวิดีโอของ YouTube ที่แนะนำเพลง “Plastic Love” ให้กับผู้ใช้งานจำนวนมาก จนทำให้มียอดวิวสูงถึง 24 ล้านวิว แม้อ้อมาวิดีโอจะถูกลบออกไป แต่เมื่อวิดีโอถูกอัปโหลดใหม่อีกครั้งจนในปัจจุบันมียอดวิวสูงถึง 44 ล้านวิว (ตุลาคม 2020) ในบทนี้ผู้วิจัยจะพูดถึงสาเหตุของการกลับมาเป็นที่นิยมอีกครั้งของเพลงซิดีป๊อป โดยมุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นผ่านมุมมองที่ผู้ฟังในศตวรรษที่ 21 มีต่อเพลงเก่าในบริบทใหม่บนพื้นที่ของอินเทอร์เน็ต มากกว่าการใช้มุมมองเดิมในบริบทของประเทศญี่ปุ่นในช่วงทศวรรษ 1980 ที่เพลงเหล่านี้เกิดขึ้นมา

Plastic Love คือผลงานจากอัลบั้ม VARIETY ที่ถูกเขียนและร้องโดย Mariya Takeuchi เรียบเรียงและโปรดิวซ์โดย Taturou Yamashita สามีของเธอและศิลปินซิดีป๊อปที่มีชื่อเสียง อัลบั้ม VARIETY เป็นอัลบั้มแรกที่ปล่อยออกมาหลังจากที่เธอได้พักจากวงการไปกว่า 3 ปี และเมื่อปล่อยออกมาในเดือนเมษายน ปี 1984 ก็สามารถขึ้นเป็นอันดับหนึ่งของชาร์ตอัลบั้มที่ขายดีที่สุดในญี่ปุ่น แม้อัลบั้มนี้จะเป็นหนึ่งในอัลบั้มที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดของ Mariya แต่ต่อมาในเดือนมีนาคมปี 1985 ซิงเกิ้ล Plastic Love ที่ถูกปล่อยออกมาในรูปแบบไวเนียว 12 นิ้ว ซึ่งประกอบด้วย 2 แทรค คือ 1) Plastic Love (Extended Club Mix) 2) Plastic Love (New Re-mix) กลับสามารถขึ้นไปเตะได้เพียงอันดับที่ 86 ของชาร์ตเท่านั้น ไม่ได้ได้รับความนิยมเท่ากับ 2 ซิงเกิ้ลก่อนหน้าจากอัลบั้มเดียวกันอย่าง もう一度 (Mou Ichido) และ マーギービートで唄わせて (Mersey Beat de Utawasete) หลังกลับมาเป็นที่รู้จักภาพจำของเพลง “Plastic Love” ก็ไม่ใช่ทั้งภาพปกของซิงเกิ้ลหรือปกของอัลบั้ม VARIETY ที่เพลง Plastic Love ถูกบรรจุไว้ แต่เป็นภาพปกของซิงเกิ้ล Sweetest Music / Morning Glory ที่ถูกใช้เป็นภาพ thumbnail ในวิดีโอ หลังจากนั้นเพลงซิดีป๊อปก็ได้รับความสนใจมากขึ้นเรื่อยๆ บนอินเทอร์เน็ตมีการรีอัปโหลดเพลงซิดีป๊อปมากขึ้นเรื่อยๆ กลายเป็นกระแสความนิยมที่ได้รับความสนใจในระดับโลก

รูปที่ 13-16 (ซ้ายไปขวา) ปกของไวนิว VARIETY (1984), Plastic Love (1985), Mou Ichido (1984), Mersey Beat de Utawasete (1984)

(ที่มา <https://inwfile.com/s-cg/y5rfhw.jpg>, https://upload.wikimedia.org/wikipedia/th/a/ac/Plastic_Love_by_Mariya_Takeuchi_12-inch.png, <https://images.genius.com/06fd60ae6348f9ec474ebda73d66b965.1000x1000x1.jpg> และ <https://images.genius.com/f0ae830352c93b1ccb5b1831ba7174d1.220x220x1.jpg>)

ภาพที่ 17 : ภาพปกซิงเกิ้ล Sweetest Music / Morning Glory ซึ่งถูกนำมาใช้ที่ถูกใช้เป็นภาพปก (thumbnail) ของ Plastic Love

(ที่มา <https://www.fungjaizine.com/article/guru/plastic-love>)

ความนิยมของเพลง Plastic Love ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วนี้มีแรงผลักดันมาจากดนตรีแนวใหม่ ๆ ที่ถือกำเนิดขึ้นมาในอินเทอร์เน็ต (Net-based genres) ยุคหลังปี 2010 อย่าง Future Funk หรือ Vaporwave แนวทางย่อย ๆ ของดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ โดยดนตรี Vaporwave มักจะนำเพลงจากปี 1980 – 1990 โดยเฉพาะ lounge, smooth jazz, Muzak หรือ Elevator Music⁹ มาเรียบเรียงใหม่ใส่เอฟเฟกต์ chopped and screwed

⁹ ดนตรีที่เปิดในห้าง หรือตามสถานที่สาธารณะ เกิดขึ้นช่วงปี 1940 เรียกกันในภาษาอังกฤษว่า “Muzak” ซึ่งเป็นชื่อของบริษัท Muzak ที่จัดระบบการเปิดเพลงเหล่านี้ให้กับสถานที่ต่างๆ ทั้งห้างสรรพสินค้า โรงงาน และสถานที่สาธารณะในสหรัฐอเมริกา รายละเอียดจาก Muzak : ดนตรีสะกดจิตแห่งโลกทุนนิยม เข้าถึงเมื่อ 10 ตุลาคม 2564. เข้าถึงได้จาก https://www.matichonweekly.com/special-report/article_169236

เยื้องย่างที่เป็นจังหวะหยุดสลับซ้ำ ๆ ซ้ำ ๆ แบบที่เพลงฮิปฮอปใช้ หรือการทำ looping และพยายามทำให้มันมีความเป็นอิเล็กทรอนิกส์แบบอนาล็อก ด้วยความนิยมของดนตรีเก่าที่เพิ่มขึ้นในกลุ่มคนเล็ก ๆ เหล่านี้เกิดขึ้นพร้อมกันในช่วงกลางทศวรรษ 2000 ที่กลุ่มนักขุด¹⁰ (crate-diggers) ผลงานเพลงญี่ปุ่นที่เริ่มต้นตั้งแต่ทศวรรษ 1990 จนเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตพวกเขาก็ได้เปลี่ยนผลงานที่สะสมไว้ให้กลายเป็นไฟล์ดิจิทัลและอัปโหลดขึ้นไปยังอินเทอร์เน็ต เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างสอดคล้องกันนี้ทำให้ความนิยมดนตรีเก่า หรือดนตรีที่แปลกใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในฐานะของเพลงเพื่อความบันเทิงและตัวอย่างในการสร้างผลงาน ตัวอย่างที่ชัดเจนคือเพลย์ลิสต์วิดีโอ “vaporwave songs and their original samples”¹¹ ที่นำแซมพ์ (samples) จากเพลงเก่า ๆ ที่เป็นแรงบันดาลใจให้เพลง Vaporwave มานำเสนอ และเพลง City Pop ก็เป็นหนึ่งในผลงานที่แซมพ์ถูกนำมาใช้เป็นจำนวนมาก และหนึ่งในเสียงที่เป็นเอกลักษณ์เหล่านั้นคือ gated reverb ที่กำเนิดในปี 1979 โดย Peter Gabriel ต่อมาถูกใช้งานอย่างแพร่หลายจนกลายเป็นชาวด์ที่เป็นเอกลักษณ์ของยุค 80’s ซึ่งเพลง Plastic Love ก็เต็มไปด้วยการใช้เสียง gated reverb ทำให้แพร่หลายไปในหมู่คนขึ้นชอบ การส่งต่อเกิดขึ้นทั้งในลักษณะของผลงานเดิมหรือการเรียบเรียงผลงานขึ้นมาใหม่ ตัวอย่างผลงานริมิคส์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดเช่น “Takeuchi Mariya - Plastic Love (Night Tempo 100% Pure Remastered)”¹² ปัจจุบันมียอดวิวกว่า 12 ล้านวิว (ตุลาคม 2021)

อินเทอร์เน็ตส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่ออุตสาหกรรมดนตรีอย่างยิ่งไม่ว่าจะในด้านการผลิตผลงานรูปแบบการปล่อยผลงาน ฯลฯ โดยการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดนั้นล้วนเกิดขึ้นเพราะพฤติกรรมการบริโภคของผู้ฟังที่เปลี่ยนไป และสิ่งที่ผู้วิจัยจะอธิบายในย่อหน้านี้จะเป็นพฤติกรรมการบริโภคเพลงของผู้คนในปัจจุบันในบริบทที่อินเทอร์เน็ตกลายเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่สำคัญที่สุดของอุตสาหกรรมดนตรี ทั้งด้านการใช้บริการมิวสิกสตรีมมิ่งอย่าง Youtube Spotify Apple หรืออื่นๆ รวมถึงกระบวนการค้นพบเพลงใหม่ ๆ ของผู้ฟัง และพฤติกรรมเหล่านี้ส่งเสริมให้เพลงซิดดีป็อปกลายเป็นที่นิยมได้อย่างไร ย้อนกลับไปปี 80’s – 90’s ในยุคที่ดนตรีซิดดีป็อปกำเนิดขึ้นมาผลงานเหล่านั้นล้วนอยู่ในรูปแบบที่สามารถจับต้องได้ แต่เมื่อซิดดีป็อปกลับมาเป็นที่นิยมอีกครั้งผู้ฟังส่วนใหญ่ล้วนเข้าถึงเพลงซิดดีป็อปผ่านทางแพลตฟอร์มต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ต การฟังเพลงเหล่านี้จากไวเนลหรือซิดดีนั้นเกิดขึ้นในบางโอกาสเท่านั้น Sommet&Katou ทำแบบสอบถามผ่านคอมมูนิตี้แฟนเพลงซิดดีป็อปบนแพลตฟอร์ม Facebook และ Reddit จำนวน 575 คนพบว่าการบริโภคเพลงซิดดีป็อปของผู้ตอบแบบสอบถาม 90% ผ่าน Youtube อีก 65% ผ่านมิวสิกสตรีมมิ่ง และ 12 % ผ่านบันทึกเสียงอย่างไร้ฉนวนหรือซีดี นอกจากนี้ยังพบอีกว่าจากแฟนคลับของเพลงซิดดีป็อปส่วนใหญ่ (ประมาณ 50%) นั้นยังเป็นวัยรุ่นที่อายุ 18 – 24 ปี

¹⁰ กลุ่มคนที่เสาะหาผลงานเก่า ๆ มักหมายถึง กลุ่มคนที่ชื่นชอบแผ่นเสียง

¹¹ <https://www.youtube.com/watch?v=vP4nrGjvWas&list=PLNfEPKo2N03D-nT7O45qCXv7FDNHsDI0W>

¹² [Takeuchi Mariya - Plastic Love \(Night Tempo 100% Pure Remastered\) - YouTube](#)

โดย 25% ของผู้ทำแบบสอบถามรู้จักกับซิดีป๊อปในปี 2020 และอีก 57% รู้จักก่อนหน้านี้ 2-5 ปี มีเพียง 0.5% เท่านั้นที่รู้จักเพลงซิดีป๊อปมาตั้งแต่ปี 80's ผลสำรวจที่สอดคล้องกันนี้ยิ่งตอกย้ำให้เห็นว่ากลุ่มแฟนคลับของเพลงซิดีป๊อปเป็นประชากรที่มีปฏิสัมพันธ์กับอินเทอร์เน็ตสูง และการศึกษาของ Charles BERBINEAU เรื่องการบริโภคดนตรีในปัจจุบัน (Music consumption today : behaviors, sources and discovery) พบว่ามีวิถีสตรีมมิ่งคือวิธีการหลักที่คนในปัจจุบันใช้ฟังเพลงโดย 2 ช่องทางหลักคือ Youtube (34.16%) และ Spotify (30.21%) โดยเหตุผลที่คนใช้พิจารณาเพื่อเลือกแอปหรือแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งมาเหตุผลหลักมาจาก 1) ความสะดวกและจำนวนเพลงที่มากกว่า (39.4%) 2) เพลย์ลิสต์และระบบแนะนำเพลงที่ดีกว่า (25.34%) 3) คุณภาพเสียงที่ดีหรือฟีเจอร์เฉพาะบางอย่าง (11.09%) และคนส่วนใหญ่มักค้นพบเพลงใหม่ ๆ จากเพลย์ลิสต์ (65%) ระบบแนะนำเพลงของแอป (48%) การบอกต่อ (45%) และอื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์ซีรีส์ Instagram stories หรือ TikTok เป็นต้น

จากผลการสำรวจนี้แสดงให้เห็นว่าเพลย์ลิสต์มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการฟังเพลงในปัจจุบัน เพราะนอกจากความง่ายตายและการได้เพลงที่ตรงกับรสนิยมทางดนตรีของผู้ฟังแล้ว ยังสามารถช่วยให้ผู้ฟังค้นพบเพลงใหม่ ๆ ได้มากขึ้น ในฝั่งของดนตรีซิดีป๊อปแหล่งค้นพบของเพลงเหล่านี้มักจะเป็นบน Youtube ที่ให้อิสระกับผู้ใช้งานในการอัปโหลดวิดีโอ จึงมีการนำผลงานซิดีป๊อปมาแปลงเป็นไฟล์ดิจิทัลแล้วอัปโหลดขึ้นไปเป็นจำนวนมากวิดีโอในลักษณะของเพลย์ลิสต์หรือการรวบรวม (compilation) เพลงซิดีป๊อปก็สามารถพบได้เป็นจำนวนมาก ตัวอย่าง เช่น “Japanese 80s City Pop Compilation”¹³ “NIGHT CITY CityPop シティポップ 80s Japanese Mix”¹⁴ โดยเพลย์ลิสต์เหล่านี้จะมีการนำเพลงซิดีป๊อปมาเล่นต่อกันโดยมีนำเพลงดังจากหลากหลายศิลปิน รวมไปถึงการควบคุมธีมของเพลย์ลิสต์ด้วยควบคุม Mood และ Tone ของเพลงแล้วจึงตั้งชื่อให้สะท้อนสไตล์ของเพลงในเพลย์ลิสต์นั้น ๆ เช่น “SUMMER DAY CityPop シティポップ JPOP 80s”¹⁵ “NIGHT CITY CityPop シティポップ 80s Japanese Mix”¹⁶ โดยวิดีโอเหล่านี้มักจะใช้ภาพของตึกซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนของความเป็นเมืองหรือวิดีโอจากอนิเมะในช่วงปี 80's อย่างเช่น Akira, Sailor Moon, City Hunter, Cowboy Bebop, Neon Genesis Evangelion มาประกอบเพื่อให้อารมณ์ของงานนั้นสูงยิ่งขึ้น

อีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้เพลงซิดีป๊อปปรากฏอยู่ในอัลกอริทึมแนะนำของยูทูป คือ ความนิยมในการเปิดเพลงคลอระหว่างการเรียนรู้หรือทำงานผ่านเพลย์ลิสต์หรือวิทยุออนไลน์ซึ่งไลฟ์สตรีมผ่านยูทูปที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน โดยวิดีโอมักมีชื่อว่า “lofi hip hop radio - beats to relax/study to” “1 A.M Study Session 📖 -

¹³ https://www.youtube.com/watch?v=mml46rXspXQ&t=1723s&ab_channel=dinoherobios65

¹⁴ https://www.youtube.com/watch?v=SNcyCNes3JY&ab_channel=GanymedeCafe

¹⁵ https://www.youtube.com/watch?v=kGcsJ_8KYw8&ab_channel=GanymedeCafe

¹⁶ https://www.youtube.com/watch?v=SNcyCNes3JY&t=1s&ab_channel=GanymedeCafe

[lofi hip hop/chill beats]” หนึ่งในชาแนลที่ได้รับความนิยมและมีชื่อเสียงชื่อเสียงมากที่สุด คือ “Lofi Girl”¹⁷ ที่สร้าง YouTube channel ในปี 2015 ก่อนที่จะเริ่มหันมามุ่งเน้นไปแนวทางของเพลงเพื่อฟังขณะเรียนหรือฟังชีว ๆ โดยจะใช้รูปเด็กสาวที่กำลังอ่านหนังสือประกอบ โดยตัวละครนั้นคือ Shizuku Tsukishima จากอนิเมชันเรื่อง Whisper of the Heart (1995) ของ Studio Ghibli ก่อนถูกปัญหาด้านลิขสิทธิ์จึงมีการวาดตัวละครขึ้นมาใหม่โดยยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์เดิม

ภาพที่ 18 : ภาพเปรียบเทียบ Shizuku Tsukishima (ซ้าย) กับตัวละครเดือที่ถูกวาดขึ้นมาใหม่โดย Juan Pablo Machado (ขวา)
(ที่มา : <https://www.cbr.com/studio-ghibli-whisper-of-the-heart-lofi-study-girl/>)

ในด้านดนตรีมักจะเป็นเพลงบรรเลง (instrumental songs) และการที่เป็น lofi จึงเป็นผลงานถูกผลิตด้วยต้นทุนที่ต่ำทำให้ต้องลดระดับของอุปกรณ์ทำงานเหล่านี้มักมีเสียง Noise หรือ ambient อยู่มากจนกลายเป็นเสน่ห์ของเพลงประเภทนี้ หรือเสียงจากเครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ก็ถูกใช้งานบ่อยครั้ง รวมทั้งกระบวนการผลิตที่ไม่ได้พิถีพิถันมากนัก ทำให้มีการใช้แซมป์จากเพลงเก่า ๆ มาทำเป็น loops เหมือนดนตรี hip hop อยู่เยอะจึงมักจะไต่กลิ่นอายของเพลง jazz และ blues ด้วยความคล้ายคลึงและทับซ้อนกันอยู่ของทั้งด้านดนตรีและงานภาพ วิดีโอทำให้ระบบอัลกอริทึมของยูทูปจัดให้วิดีโอทั้ง 2 ประเภทนี้อยู่ในหมวดหมู่ที่ใกล้เคียงกัน จึงแนะนำวิดีโอ 2 ประเภทนี้ให้กลับทั้ง 2 กลุ่มผู้ฟัง เกิดการใช้เพลงซิดีป๊อปเป็นเพลงที่ฟังคลอในบรรยากาศชีว ๆ กลายเป็นพื้นที่ทับซ้อนกันระหว่างเพลง City Pop และ lo-fi beat ตัวอย่างเช่น “Japanese City Pop - Relaxing Japanese Retro Music for Work and Relax”¹⁸

¹⁷ <https://www.youtube.com/c/LofiGirl/featured>

¹⁸ https://www.youtube.com/watch?v=TGpcrOWHXZQ&ab_channel=BGM-RelaxingMusicChannel

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงอนุมานว่าการกลายเป็นที่นิยมของซิติ์ป๊อปเกิดขึ้นจากการทับซ้อนกันของความสนใจของผู้คนบนอินเทอร์เน็ต แรกเริ่มนั้นเกิดขึ้นจากการเป็นวัสดุในการสร้างงานของแนวดนตรีย่อยซึ่งเกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ต จนมีการซัดคัคนและอัปโหลดงานเก่า ๆ มากขึ้นเรื่อย ๆ จนมีปรากฏการณ์ทางอินเทอร์เน็ตที่มีจุดร่วมทางดนตรีและศิลปะอย่าง lo-fi beast ทำให้เกิดการสั่นพ้องกันของ 2 ปรากฏการณ์ และด้วยบริบทของอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วและเปิดกว้าง ขอบเขตผลงานซิติ์ป๊อปไม่ได้เข้มงวด ขึ้นอยู่กับการตีความของปัจเจกบุคคลบนอินเทอร์เน็ต หากสามารถให้ความรู้สึกและอารมณ์ที่เชื่อมโยงกันได้ก็เพียงพอ ทำให้การส่งต่อผลงานเกิดทั้งจากการส่งต่อทั้งโดยไม่ตัดแปลงหรือตัดแปลง ทำให้ความหลากหลายและพื้นที่ที่ทับซ้อนเหล่านั้นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ รวมทั้งเทคโนโลยีอย่างการแนะนำเพลงหรืออัลกอริทึมระบบเล่นอัตโนมัติของยูทูปเองก็มีส่วนในการทำหน้าที่เสมือนหรือแทนการบอกต่อของคอมมูนิตี้ทำให้ความนิยมนั้นขยายตัวออกไปตลอดเวลา

การเติบโตของคอมมูนิตี้ซิติ์ป๊อปที่ใหญ่ที่สุดบนอินเทอร์เน็ต

กลุ่ม City Pop / シティ・ポップ ใน Facebook ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2018 และปัจจุบันมีสมาชิก 64000 คน (26 มกราคม 2022) โดยถือเป็น community ที่เกี่ยวข้องกับ City Pop ที่ใหญ่บนอินเทอร์เน็ต โดยก่อนที่กลุ่มนี้จะกลายมาเป็นพื้นที่หลักที่ใช้พูดคุยเกี่ยวกับดนตรีซิติ์ป๊อปนั้นก็มีกลุ่มที่พูดคุยอยู่ก่อนแล้วในชื่อ ‘City Pop / シティ・ポップ’ ซึ่งเป็นชื่อเดียวกันกับกลุ่มหลักในปัจจุบัน แต่เป็นกลุ่มที่ค่อนข้างปิดและขาดปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สมาชิกก็ไม่ได้แสดงความคิดเห็นกันเท่าไรกฎและการทำงานของผู้ดูแลของกลุ่มที่ไม่สมเหตุสมผล เนื้อหาภายในกลุ่มถูกปิดกั้น รวมทั้งการเปลี่ยนชื่อกลุ่มเป็น ‘Ongaku 80’s’ เพื่อนำกลุ่มไปรวมกับอีกกลุ่มหนึ่งที่เป็นดนตรี New Wave และด้วยปัญหาหลายๆ ประการจึงทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความไม่พอใจ ต่อมาจึงมีชาวไทยออกมาตั้งกลุ่มขึ้นมาใหม่เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2018 เพื่อให้ได้กลุ่มที่พูดคุยเรื่องดนตรี City Pop ที่มีความเป็นกันเอง สามารถแสดงความคิดเห็นออกมาอย่างเต็มที่โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง ทำให้คนจากกลุ่มเก่าทยอยย้ายมายังกลุ่มหลักในปัจจุบันเรื่อยๆ จนสมาชิกในกลุ่มก็เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด เมื่อเกิดกระแสเพลง Plastic Love ที่มาพร้อมกับมีมและระบบสนับสนุน Contents ในรูปแบบวิดีโอของ Facebook

“Q1 : กลุ่มก็เข้ามาในปี 2018 ที่มีอยู่แล้วในอินเทอร์เน็ตที่ฝรั่งจัด แต่ตอนนี้กลุ่มนั้นไม่มีคนเล่นแล้ว เพราะว่าจัดการกลุ่มไม่ดี ทำตามอำเภอใจตัวเอง เอาเพลงซิติ์ป๊อปไปรวมกับ new wave ทำให้มีสมาชิก

บางคนไม่พอใจ ฝั่งแอดมินเองก็ไม่ได้สนใจ หากไม่พอใจก็ออกไปได้เลย พวกพี่ก็เลยออกมาตั้งใหม่เป็นของตัวเอง เป็นเพจที่เห็นนี้แหละ เริ่มตั้งแต่ปี 2018”

“Q1 : มีช่วงหนึ่งที่กระโดดเลยคือ Plastic Love ดัง แล้วมีกระแสมีเข้ามา จนทำให้กลุ่มโตขึ้นถึงหลักหมื่น เร็วนี้เป็นช่วงมีมทั้งนั้นเลย”

“Q1 : แล้วก็อัลกอริทึมที่สนับสนุนการเล่นกลุ่มของเฟซบุ๊กก็ช่วยอยู่ช่วงหนึ่ง ยิ่งถ้าเป็นวิดีโอยอดการมองเห็นหรือยอดแชร์มันก็สูงขึ้นซึ่งมันก็เป็นวิดีโอ Plastic Love”

จากการศึกษาเรื่องปฏิบัติการเชิงพื้นที่บนสื่อสังคมออนไลน์ กลุ่มผู้ชื่นชอบดนตรี City Pop จากกรณีศึกษากลุ่ม “City Pop / シティ・ポップ (Shiti poppu)” ของคุณ Athip Chanthaluck พบว่าลักษณะของเนื้อหาที่สมาชิกให้ความสนใจนั้นประกอบไปด้วย 5 รูปแบบ ได้แก่

1. การแนะนำและแบ่งปันเพลง 2 ลักษณะ

1.1 การแบ่งปันด้วยการเนื้อหาจากแพลตฟอร์มอื่น

1.2 การโพสรูปหรือวิดีโอของวัสดุสื่อที่ครอบครองอยู่

2. การผลิตเนื้อหาต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับดนตรี City Pop เจ้าสู่กลุ่ม 4 ลักษณะ

2.1 การสร้างและเผยแพร่เพลย์ลิสต์ของตนเอง

2.2 การร้องและเล่นดนตรีคัฟเวอร์เพลงต่างๆ

2.3 การสร้างผลงานศิลปะ

2.4 การทำและโพสมีม

3. การตั้งโพสถาม-ตอบ และแลกเปลี่ยนความเห็น

4. การโพสข้อมูล ข่าวสาร หรือกิจกรรม

5. การสตรีมมิงเพลงผ่านวิดีโอถ่ายทอดสด

ปฏิบัติการของสมาชิกพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นสัมพันธ์กับการพัฒนาความชื่นชอบในตัวเองที่เพิ่มขึ้น ซึ่งในแง่ของตัวปฏิบัติการในออนไลน์และออฟไลน์นั้นถือว่าแทบไม่แตกต่างกัน เพราะเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เข้าใจได้ง่ายและไม่ซับซ้อน แต่ความแตกต่างนั้นมาจากที่มาอันหลากหลายของสมาชิกที่รวมตัวกันจากทั่วทุกมุมโลก พื้นที่สังคมออนไลน์ได้เข้ามาทำให้การเชื่อมโยงของคนจึงไม่ถูกจำกัดอยู่เพียงพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง นอกจากปฏิบัติการโดยสมาชิกแล้วผู้ดูแลก็มีส่วนในการจัดงานประชุมครั้งแรกของกลุ่มขึ้น ในลักษณะการร่วมแลกเปลี่ยนพูดคุยกับแขกรับเชิญที่

มีความสนใจในซิติ์ป๊อปอย่างเข้มข้นจากหลายประเทศในชื่อ “UNITED BY CITYPOP”¹⁹ ผ่านโปรแกรม Zoom รวมถึงการเปิดโอกาสให้สมาชิกที่มีความสนใจเข้ามาร่วมพูดคุยในวันที่ 13 สิงหาคม 2021

ภาพที่ 19 : ภาพโปสเตอร์งาน “UNITED BY CITYPOP”

(ที่มา : <https://www.facebook.com/100691554829742/photos/a.154096372822593/367848214780740/>)

ภาพที่ 20 : ภาพกลุ่ม City Pop / シティ・ポップ

(ที่มา : <https://www.facebook.com/groups/citypop80s>)

¹⁹ วิดีโอบันทึกย้อนหลังงาน “UNITED BY CITYPOP” <https://www.facebook.com/boonkichi/videos/4413247268727191>

3.2 พัฒนาการของกระแสนิยมดนตรี City Pop ในประเทศไทยอย่างไร

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยว่าดนตรีซิดีป๊อปเข้ามามีบทบาทอย่างไรบ้างในวงการดนตรีของประเทศไทย โดยเริ่มต้นจากการย้อนไปในช่วงปี 80's ที่กลิ่นอายของดนตรีซิดีป๊อปแทรกซึมเข้ามาปรากฏอยู่ในวงการดนตรีของประเทศไทยได้มาซึ่งกระแสความนิยมที่ย้อนกลับมาอย่างเด่นชัดในปัจจุบันทั้งในด้านผลงานเพลงพัฒนาการของคอมมูนิตี้ออนไลน์สู่การจัดงานแบบออฟไลน์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ดนตรี City Pop ที่ปรากฏในประเทศไทยช่วงปี 1980 ถึงก่อนการกลับมาเป็นที่นิยมอีกครั้ง

ย้อนกลับไปในอดีตก่อนช่วงปี 2010 นิยามคำว่า “City Pop” ยังไม่เป็นที่รู้จักทั้งในระดับโลกและประเทศไทย เพลงซิดีป๊อปของญี่ปุ่นถูกส่งออกไปโลกภายนอกทั้งรูปแบบของเพลงแบบปกติกแล้วและรูปแบบของการบูรณาการกับวัฒนธรรมสมัยนิยมของญี่ปุ่นทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นอนิเมะ โฆษณา ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ และวิดีโอเกม และการเป็นองค์ประกอบที่ถูกบูรณาการอยู่ในสื่อที่หลากหลายจึงทำให้เราได้สัมผัสกับบทเพลงเหล่านั้น โดยไม่รู้ตัว ตัวอย่างผลงานเพลงที่ได้รับความนิยม เช่น เพลง 君がいてそばそでい (Kimiga Ireba Sorede Ii) ของ Matsuzaki Shigeru เพลงนี้เป็นเพลงญี่ปุ่นที่เข้ามาได้รับความนิยมในประเทศไทยประมาณปี พ.ศ. 2531 จากการเป็นเพลงประกอบโฆษณาทางโทรทัศน์ของขนมกูลิโกะ อัลมอนด์ (Glico Almond)²⁰ ในปี พ.ศ. 2530 เพลงเหล่านี้ถูกเรียกความเด่นชัดที่สุดที่ปรากฏ ณ เวลานั้นคือแหล่งที่มาของเพลง เพลงซิดีป๊อปที่ปรากฏในประเทศไทยสมัยนั้นจึงถูกเรียกรวมๆ ว่า ‘เพลงการ์ตูน’ ‘เพลงญี่ปุ่น’ หรือ ‘เพลงเก่าญี่ปุ่น’ ตามเวลาที่ดำเนินไป คำเรียกนี้กินความตั้งแต่เพลงสไตล์ Enka จากปี 1960 จนถึงกระแสดนตรี Shibuya-kei ที่ได้รับความนิยมในช่วงปี 1990 ความนิยมดำเนินมาเรื่อยๆ ในฐานะของวัฒนธรรมย่อย และมีการปรากฏอยู่บนสื่อเฉพาะกลุ่มในรายการ ‘มันนอก’ รายการที่นำเสนอดนตรีนอกกระแสที่น่าสนใจจากต่างประเทศโดย DJ Sonny และ DJ Nor บนคลื่นวิทยุ Fat Radio

“Q2 : จริงๆ ถ้าย้อนกลับไป ก็คิดว่าเราเคยสัมผัสกับมันมานานแล้ว ตั้งแต่เพลงการ์ตูน อย่างเพลงตอนจบของ Dragonball, City hunter, Cobra พอฟังแล้วมัน nostalgia มากๆ”

²⁰ https://www.youtube.com/watch?v=rCy2i0kOggk&ab_channel=OMOTHAI

“Q2 : คือเมื่อก่อนเนี่ย คำว่า City Pop มันมีมานานอยู่แล้ว แต่ว่าเราไม่รู้ว่าเป็นเพลงแนวนี้คือ ชิด้ป๊อป เราเรียกมันว่าเพลงเก๋ญี่ปุ่น แล้วบางทีมันอยู่ในเพลย์ลิสต์ Shibuya-kei ที่เราไปโหลดมาจนเรานึกว่าเป็นเพลงชิบูย่า จนฟังมารู้ว่าเราฟังมันมานานแล้ว”

“Q2 : เราฟังมาตั้งแต่เด็กๆแต่เราไม่รู้ตัว คือ บางอันที่เขาเอาไปเปิดตอนพักเบรกคลื่นจส100 เปิดอย่าง the Square, NIGHT BIRDS หรือ CASIOPEA แล้วเราฟังมา”

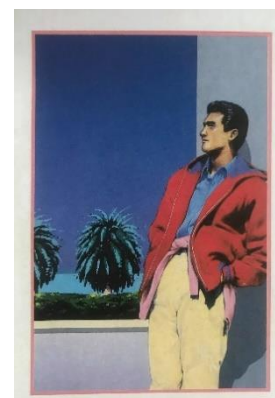
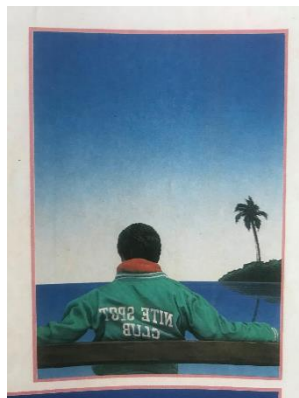
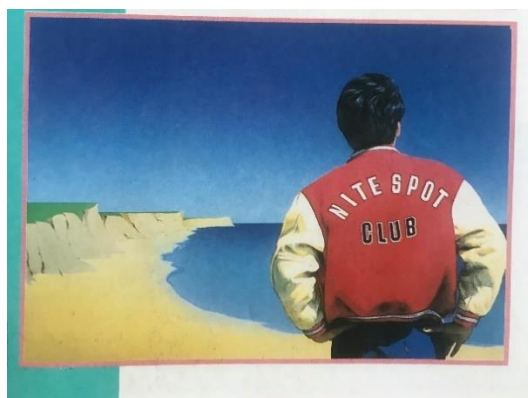
“Q2 : เออ เราลืมนึกถึงไปคนหนึ่งที่มาก่อนใคร คือ DJ Sonny แกเป็นคนเดียวที่เปิดแบบ Ryuichi Sakamoto หรือ Hiroshi Satoh ในวิทยุอะ”

ภายหลังจากเกิดกระแสความนิยมเพลงชิด้ป๊อปขึ้น ไม่เพียงแต่เพลงจากญี่ปุ่นยุค 80's เท่านั้นที่ได้รับ ความสนใจ ผู้คนบนอินเทอร์เน็ตจากทั่วโลกเริ่มขุดค้นและรวบรวมเพลงเก๋ในช่วงปี 80's – 90's ที่มีดนตรี ลักษณะใกล้เคียงกับชิด้ป๊อปจากประเทศของตนออกมาเป็นวิดีโอหรือเพลย์ลิสต์มากมาย และด้วยเหตุผลที่ดนตรี ชิด้ป๊อปเป็นคำจำกัดความแบบหลวมๆ จึงมีเพียง 2 เกรณท์หลักที่ถูกใช้ คือ 1.ช่วงเวลา 2.กลิ่นอายทางแนวดนตรี ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตจากประเทศไทยเองก็มีการรวบรวมเพลงที่มีกลิ่นอายของดนตรีชิด้ป๊อปไว้ด้วยเช่นกัน เพลงที่ถูกรวบรวมมานั้นส่วนใหญ่เป็นผลงานของศิลปินจากค่าย GMM Grammy เช่น 1. เต๋อ เรวัต (เรวัต พุทธินันทน์) 2. ศรีธญา ส่งเสริมสวัสดิ์ และ 3.วิยะดา โกมารกุล ณ นคร และค่ายนิธิทัศน์ ช่วงปี 90 เช่น 1.วง the innocent 2.วงเพื่อน และ 3.วงฟอร์เอฟเวอร์ (Forever) รวมถึงศิลปินอีกมากมายจากยุคนั้นซึ่งส่วนใหญ่นั้นเป็นการรับกลิ่น อายทางดนตรีโดดเด่นด้วยเสียง Synthesizer หรือวงไอดอลในสมัยนั้นอย่างวง XYZ หรือวงสาวสาวสาว ก็ได้รับ อิทธิพลมาจากญี่ปุ่นเช่นเดียวกันทั้งด้านดนตรี แฟชั่นการแต่งกายหรือท่าเต้น แม้ว่าจะมีความคล้ายคลึงทางดนตรี กับแนวคิดของเพลงที่มีเป็นเมืองพื้นหลัง แต่สื่อด้านอื่นไม่ได้พัฒนาจนเป็นเอกลักษณ์เด่นชัด ตัวอย่างผลงานจำนวน หนึ่งที่แสดงให้เห็นอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากญี่ปุ่นอย่างชัดเจน เช่น ปกอัลบั้ม (พ.ศ. 2530) ‘วันนั้น...วันนี้’ ของ วงฟอร์เอฟเวอร์ ปกอัลบั้ม ‘ไปทะเล’ (พ.ศ. 2527) ของปานศักดิ์ รั้งสิพราหมณกุลศิลปินของค่ายไนท์สปอต โปรดักชันโดยปกอัลบั้มดังกล่าวได้ใช้ภาพกราฟิกที่มีลักษณะใกล้เคียงกับปกอัลบั้มเพลงแนวชิด้ป๊อป หรือภาพของ โปสการ์ด (บัตรอวยพร) ช่วงปีใหม่ที่ทางร้าน Nite Spot ทำขายในปีพ.ศ. 2528 และ 2529 ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจ จากภาพประกอบของญี่ปุ่นในยุคเดียวกัน

ภาพที่ 21-22 : ปกอัลบั้ม ‘วันนั้น...วันนี้’ ของวงฟอร์เอเวอร์ และอัลบั้ม ‘ไปทะเล’ ของปานศักดิ์ รังสิพรหมณกุล

(ที่มา : <https://www.sabaycd.com/images/stories/virtuemart/product/forever-%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%A1%E0%B8%AE%E0%B8%B4%E0%B8%95.jpg> และ <https://www.beartai.com/lifestyle/533792>)

ภาพที่ 23-25 : ภาพของโปสเตอร์ (บัตรอวยพร) ช่วงปีใหม่ที่ทางร้าน Nite Spot ทำขายในปีพ.ศ. 2528 และ 2529

(ที่มา : <https://www.facebook.com/sonnyselector/posts/1792616980888197>)

ทำให้เมื่อมองย้อนกลับไปเพื่อหารากอิทธิพลที่แท้จริงของความเป็น City Pop ที่ปรากฏขึ้นในไทยนั้นไม่ใช่การรับวัฒนธรรมมาจากญี่ปุ่นเพียงอย่างเดียวแต่เป็นกระแสดนตรีที่ได้รับความนิยมในระดับโลกซึ่งถูกส่งต่อมาเป็นทอดๆ ผ่านกระบวนการโลกาภิวัตน์ โดยผู้วิจัยจะขอยกกรณีตัวอย่าง คือ หากอ้างอิงจากวิดีโอ COMPILATION City Pop Thai ที่รวบรวมไว้ใน Youtube เพลงหนึ่งที่โดดเด่นที่สุดอย่าง เพลงเกินแก้ ในอัลบั้มหน้าต่างของความรู้สึก ของ คุณวิยะดา โกมารกุล ณ นคร ที่ถูกปล่อยออกมาในปี 2533 (1990) มีทำนองที่คล้ายคลึงกับอีก 2 เพลง คือ Junko Ohashi - I Love You So (1983) และ Chaka Khan - What Cha' Gonna Do For Me (1981) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เพลงที่มีกลิ่นอายของซิติ์ป๊อปในประเทศไทยอาจได้รับแรงบันดาลใจที่ใช้สร้างผลงานจากทั้งตะวันตกและดนตรีญี่ปุ่น

ภาพที่ 26-28 : ภาพปกอัลบั้มที่บรรจุเพลง วิยะดา โกมารกุล ณ นคร – เกินแก้ (อัลบั้ม หน้าต่างของความรู้สึก) , Junko Ohashi - I Love You So (อัลบั้ม Magical), Chaka Khan - What Cha' Gonna Do For Me (อัลบั้ม What Cha' Gonna Do For Me) ตามลำดับ

(ที่มา : <https://www.sanook.com/music/song/XS4SFs0TJbvWCc4we6RZRw==/> ,

<https://www.bloggang.com/m/viewdiary.php?id=mrstreet28&month=06-2019&date=13&group=8&gblog=41> ,

https://en.wikipedia.org/wiki/What_Cha%27_Gonna_Do_for_Me#/media/File:WhatChaGonnaDoForMe.jpg)

“Q2 : จริงๆ ต้องย้อนกลับไปอีกกว่านั้นนะ ช่วงแบบ นิธิทัศน์ ไนต์สปอต (Nite Spot) อะไรตอนนั้นเลย แล้วเราจะพบว่าภาคดนตรีนั้นมีความคล้ายกันมากเลย อาจเป็นเพราะเทรนด์ของโลกด้วยมั้ง คือมันเป็นช่วงที่เริ่ม globalized การติดต่อมันก็ง่ายขึ้น บวกกับการขึ้นสู่จุดพีคทางเศรษฐกิจของหลายๆประเทศ ก็เลยรู้สึกว่าคุณดนตรีในไทยมีความคล้ายกันตั้งแต่ยุคนั้น”

“Q1 : มันมีหลายสายด้วยนะ นักดนตรีบางคนยุคนั้นก็ได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตก อเมริกา อังกฤษ หรือบางสายที่มาจากญี่ปุ่นมาแบบเนียนๆ เราฟังตอนเด็กเราก็ไม่รู้ไง ซึ่งนิทัศน์เนี่ยมีความเป็นญี่ปุ่นหลายเพลงเลย”

“Q2 : ถ้านับที่สไตล์ เรารู้สึกว่าเขาก็ได้รับอิทธิพลมาจริงๆ เราก็ไม่รู้ละ มันก็แยกยากจริงๆ เพราะช่วงนั้นเทรนด์โลกทำดนตรีแนวนี้มา ญี่ปุ่นก็รับมาอีกที เพราะส่วนตัวเราเองมองว่าญี่ปุ่นมันก็ไม่ยอมแพ้ ถ้าอเมริกาเล่นได้ มันก็ต้องเล่นได้ดีกว่า เพราะเพลง City Pop มันเล่นยากมาก มันเลยรู้สึกว่าญี่ปุ่นมันอยากพิสูจน์ตัวเอง แล้วญี่ปุ่นเองก็เริ่มรับเอานักดนตรีตะวันตกมาเล่นด้วยหลายคน หรือการไปอัดเพลงที่ญี่ปุ่นก็หลายอัลบั้ม แล้วทีนี้พอมันเกิดการปนเปกันมา เราก็ไปเอาของเขามาอีกทีหนึ่ง ก็เลยเห็นว่ามันมีคำว่า City Pop ไทย มาตั้งแต่ยุคนั้นเลย พอฟังก็ได้ยินเสียงเครื่องดนตรีอย่าง Synthesizer”

ด้วยเหตุผลที่เพลงที่มีกลิ่นอายของซิดีป๊อปนั้นไม่ได้โดดเด่นออกมาจากเพลงสมัยนิยมอื่นๆ มากนัก ร่วมกับหลากหลายทางดนตรีในอดีตก็ไม่ได้มีมากเท่ากับปัจจุบัน เพลงที่มีกลิ่นอายซิดีป๊อปจึงไม่ได้มีนิยามหรือชื่อที่เอาไว้ใช้เรียกเฉพาะ แต่ถูกจัดหมวดหมู่อยู่ใน ‘เพลงสตริง’ ซึ่งเป็นเป็นคำเรียกเหมารวมที่กินความกว้างมาก ต่างจากกรณีของประเทศใกล้เคียงที่มีคำเรียกเฉพาะตัวอย่างเช่น ในฮ่องกงกับแนวดนตรี “Cantopop” ที่นิยมในช่วงปลายยุค 80s หรือแนวดนตรี “Pop Kreatif (Pop Creative)” ในประเทศอินโดนีเซียที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชีวิตในเมืองจากคำที่นิยมในช่วงปลายยุค 70’s – กลางยุค 80’s

“Q1 : ปัญหาคือคนไทยไม่เคยมีคำจำกัดความดนตรีของตัวเองในยุคนั้น ฝรั่งยังมีคำจำกัดความแต่เราไม่มี”

3.2.2 การกลับมาของกระแสนิยมดนตรี City Pop และอิทธิพลต่อวงการดนตรีในประเทศไทย

คอมมูนิตีในประเทศไทย กับกิจกรรมซิดีป๊อปในประเทศไทยโดยทีม City Boy

ในปัจจุบันประเทศไทยกลุ่ม City Pop / シティ・ポップ ก็กลายเป็นพื้นที่หลักในการสื่อสารของผู้ที่ชื่นชอบในดนตรีซิดีป๊อป แม้ว่าจะมีกลุ่มเฉพาะสำหรับคนไทยที่ใช้ภาษาไทยในการพูดคุย เช่น Japanese City Pop Thailand²¹ หรือ CITYPOP FANCLUB THAILAND²² ความเคลื่อนไหวภายในกลุ่มก็มีค่อนข้างน้อย และมีจำนวนสมาชิกไม่เกิน 1000 คนเท่านั้น แต่ก่อนที่จะซิดีป๊อปจะเติบโตบนอินเทอร์เน็ตจนกลุ่ม Facebook กลายมาเป็นพื้นที่สื่อสารหลัก การรวมตัวของกลุ่มคนที่ชอบซิดีป๊อปในประเทศไทยนั้นมักเกิดขึ้นจากร้านขายแผ่นเสียง โดยหนึ่งในร้านที่เป็นแกนหลักในไทยได้แก่ ‘ร้านบองโก - Ran Bongo’ ที่เน้นขายแผ่นเสียงซิดีป๊อปและแผ่นเสียงจากญี่ปุ่น ทำให้เมื่อมีผู้ที่มาซื้อแผ่นเสียงได้มีโอกาสรู้จักกันผ่านการแนะนำของ ‘พี่ปุย’ เจ้าของร้าน และต่อมาในวันที่ 26 ธันวาคม 2018 งาน The 1st City POP PARTY : Let's Sparkle through the Magic Ways ปาร์ตี้ซิดีป๊อปแรกที่จัดในประเทศไทยเองก็เกิดขึ้นที่ร้านบองโก จนนำไปสู่การจัดงานซิดีป๊อปอื่นๆอีกมากมายในไทยโดยการรวมตัวกลุ่มคนที่ฟังเพลงเก็บแผ่นเสียงเป็นทีม DJ ‘City Boy’

“Q2 : มันเริ่มมาจากพี่ปุยที่เป็นเจ้าของร้านแผ่นเสียง Pui bongo ที่แกก็ขายเพลงแนวนี้ แล้วแกเองก็ฟังมาตั้งแต่วัยรุ่น แล้วเก็บแผ่นเสียงมาตั้งแต่สมัยนั้น ไม่ได้ไปซื้อของเก่ามาเก็บเหมือนคนอื่น เมื่อก่อนก็มีแกนี่แหละที่ขายแนวนี้เป็นหลักเลย แล้วเราเองก็กลายเป็นลูกค้าแก เพราะมีที่เดียวให้ซื้อ”

²¹ <https://www.facebook.com/groups/japanese.citypop.thai>

²² <https://www.facebook.com/groups/2850061121783075>

“Q2 : แล้วเหมือนร้านพี่ป๊วยเป็นจุดเชื่อม แกเองคงจะมีลูกค้าที่ซื้อแนวนี้อยู่มากกว่าคนที่กับนัด แกเลยแนะนำให้รู้จักกัน เลยจัดงานแรกขึ้นที่ร้านแก คุณกันช่วงวันที่ 20 ธันวา แล้วก็จัดกันเลยวันที่ 25 มีโปสเตอร์โปรโมตนิดหน่อย คิดว่าคงไม่มีใครมาหรอก ปรากฏกว่ามากันหลายสิบคนเลย ร้านแทบแตก”

หลังจากงาน The 1st City POP PARTY : Let's Sparkle through the Magic Ways ได้รับการตอบรับที่ดี ทางทีมก็เริ่มเข้ามาจับบทบาทกับการจัดกิจกรรมซีดีป๊อปในไทยมากขึ้น และก่อตั้งเพจ City Boy เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2020 โดยเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มคนที่ชื่นชอบเพลงซีดีป๊อปและเก็บแผ่นเสียง และใช้การเปิดเพลงจากแผ่นเสียงที่เก็บมานั้นเป็นจุดแข็ง ประกอบกับกระแสซีดีป๊อปทำให้ในช่วงปี 2019 – 2020 ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่มีอัตราการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องซีดีป๊อปสูงมาก โดยรูปแบบกิจกรรมหลักๆ คือการเปิดแผ่นเสียงหรือการเปิดให้ผู้เข้าร่วมงานสามารถนำแผ่นเสียงของตนเองมาร่วมเปิดแจม รวมถึงการซื้อขายแผ่นเสียง แต่เมื่อเกิดการระบาดของโควิด-19 ทำให้กิจกรรมส่วนใหญ่เปลี่ยนไปเป็นการผลิตสื่อที่เป็นวิดีโอหรือการถ่ายทอดสดบน Facebook Fan page มากขึ้น

“Q2 : คือกลุ่ม City Boy นั้นน่าจะเริ่มตอนที่พวกพี่เริ่มหันมาขายแผ่นเสียงแล้ว ก็เลยคุยกันว่าเราควรจะรวมตัวกัน เพราะว่าเวลาเราเก็บเยอะๆ แล้วแนว(ดนตรี)นั้นมันมาอะ แต่ดีเจคนอื่นๆ เปิดแต่ Digital กันอยู่ ซึ่งดีเจเหล่านั้นเขาก็ช่วงอายุ 20 ปลายๆ – 30 ต้น เขาก็โตมากับ Digital หรือ CD เพราะฉะนั้นเค้าจะไม่มีแผ่นเสียง แต่พอเทรนด์แผ่นเสียงเริ่มมา บางร้านยังไม่มี turntable (เครื่องเล่นแผ่นเสียง) เลยด้วยซ้ำ เวลาเราไปเล่นเรายังต้องเอาไปเอง แล้วพอเขาอยากได้แผ่นเสียงไปเปิดประกอบกับกระแส City Pop ที่มาพอดี เขาก็จะหาว่าใครมีแผ่นเสียงแล้วก็จะเห็นกลุ่มพวกเราแล้วก็เชิญเราไปเปิด ตอนแรกๆที่ไปเปิดก็จะมีหลายร้านที่เป็นร้านจากเพื่อน DJ รู้จักกันชวนไปเปิดแจมๆกันสัก 3-4 แผ่น เราก็แจมๆกับคนอื่นอยู่สักพักหนึ่ง เวลาใครชวนไปไหนเราก็ไปเล่นจนเราเริ่มมั่นใจ ช่วงนั้นก็จะมีเพื่อนหลายคนไปด้วย”

“Q1 : ใช่ คือมันเป็นช่วงอีเวนต์พอดีจริงๆ เราเล่นไปสักพักหนึ่งแล้วค่อยสร้างกลุ่ม งานใหญ่จริงๆ ครั้งแรกที่ออกนอกร้านพี่ป๊วย คือ เราอยากไปเล่นร้านอื่นดู เลยติดต่อกับร้าน Method To My Madness จนได้เล่น ไม่ได้ตั้งแต่แรกกับพื้นที่ขาย”

“Q2 : ตอนแรกก็ไม่ค่อยจะมั่นใจ เพราะเราเองก็ยังชั่วโม่งบินไม่เยอะ แต่พอวันจริงนี่ร้านแตก (คนเยอะ)”

จำนวนกิจกรรมซีดีป๊อปที่เพิ่มมากขึ้นนี้แสดงการเติบโตของซีดีป๊อป ทั้งแง่การตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ฟังเก่าที่พัฒนาความชื่นชอบต่อเพลงซีดีป๊อปในตัวเองของผู้ฟังจนกระทั่งย้ายจากพื้นที่บนอินเทอร์เน็ตสู่กิจกรรมแบบออฟไลน์ นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มจำนวนกลุ่มผู้ฟังใหม่ขึ้นอีกด้วย

“Q1 : กลุ่มมันใหญ่ขึ้น ครั้งแรกๆคนที่มาก็จะเป็นสมาชิกจากกลุ่มเดิม มีแค่หลัก 10 หลัก 100 แล้วก็เป็กลุ่มคนที่ intensive ทั้งเรื่องเก็บแผ่นเสียงหรือว่าวัฒนธรรมญี่ปุ่น แต่พอกลุ่มใหญ่ขึ้นแล้วเราสร้างเพลง City boy แฟนที่มามีส่วนใหญ่อีกจะมาจากเพลงแล้ว เพราะว่า ถ้ามีคนอยากมาสักคนเขาก็จะแชร์ให้เพื่อนต่อ ก็จะกลายเป็นมากขึ้นทั้งกลุ่ม ซึ่งต่างจากตอนแรกๆที่เป็นคนที่เนิร์ดมากๆ แบบเดินมาคนเดียว ตอนนั้นก็จะมีแมสมาขึ้นเยอะ”

ตารางที่ 1 กิจกรรมซีดีป๊อปที่จัดขึ้นของทีม City Boy ระหว่างปี 2018 – 2021

วันที่จัดงาน	ชื่องาน	สถานที่จัดงาน
26 ธันวาคม 2018	The 1st City POP PARTY : Let's Sparkle through the Magic Ways	ร้านบองโก - Ran Bongo
17 สิงหาคม 2019	Citypop Party Vol.2 "Bay City Calling"	ร้าน Method to My Madness
29 ธันวาคม 2019	The Unexpected City Pop Night	ร้าน BORDERTOWN_bangkok
31 ธันวาคม 2019	Thank You Party : M-Tanakorn Record	ร้าน M-Tanakorn records
15 กุมภาพันธ์ 2020	ANTI PLASTIC PLASTIC NIGHT by CITYBOY	ร้าน BORDERTOWN_bangkok
29 กุมภาพันธ์ 2020	Sky Surfer : Citypop party	ร้าน Dumbo BKK
24 ตุลาคม 2020	พระปฐม DJs	ร้าน กรุงเทพฯ X Unique Cafe
25 พฤศจิกายน 2020	City Boy Mellow Yellow party	ร้าน Strange Fruit
18 ธันวาคม 2020	พระปฐม DJs #2	ร้าน Light My Fire
25 ธันวาคม 2020	All I want for Christmas is City pop!	ร้าน co-incidence
25 มีนาคม 2021	City Boy Presents City Pop Jam Party	Speakerbox
17 พฤศจิกายน 2021	ป๊อปป๊อป City Pop	ร้าน Vinyl & toys
18 ธันวาคม 2021	Remember Summer Days	โรงแรม Josh Hotel
24 ธันวาคม 2021	พระปฐม DJs #3	ร้าน กรุงเทพฯ X Unique Cafe
25 ธันวาคม 2021	Read & Listen No.2 : Spin! Spin! Spin!	ร้าน Zombie Books

ภาพที่ 29-30 : ภาพโปรโมตงาน “The 1st City POP PARTY : Let's Sparkle through the Magic Ways” และ “All I want for Christmas is City pop!” ตามลำดับ

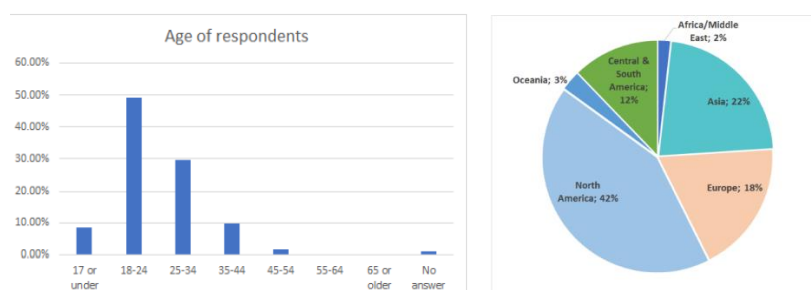
(ที่มา : <https://www.facebook.com/10805/photos/gm.910034379387292/1101507730007796> ,

<https://www.facebook.com/coincidence.bangkok/photos/gm.306267484082287/1598218803703952>)

3.3 การโยยหาอดีตที่ไม่เคยประสบและสุนทรียภาพใหม่ (การโยยหาอดีตแบบคิดคำนึง (reflective nostalgia))

เพลงซิติ้ป๊อปกับความรู้สึกโยยหาอดีต

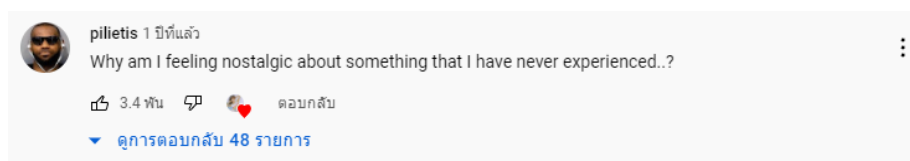
จากกลุ่มตัวอย่างการสำรวจของ sommet และ kato ในปี 2021 พบว่ากลุ่มแฟนคลับของซิติ้ป๊อป มีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นสัดส่วนชายต่อหญิงอยู่ที่ 3:1 สมาชิกเกือบร้อยละ 50 เป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยอายุ 18 – 24 ปี ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 57 รู้จักเพลงซิติ้ป๊อปช่วง 2 – 5 ปีที่ผ่านมา และอีก 25% รู้จักกับซิติ้ป๊อปครั้งแรกในปี 2020 มีเพียง 0.5% เท่านั้น ที่รู้จักเพลงซิติ้ป๊อปมาตั้งแต่ปี 1980 หรือก่อนหน้า และกลุ่มแฟนคลับเหล่านี้อาศัยอยู่ใน อเมริกาเหนือ 42% เอเชีย 22% ยุโรป 18% โดยเมื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามจัดอันดับ 3 คำที่เกี่ยวข้องกับเพลงซิติ้ป๊อป 5 อันดับแรกที่ออกมา คือ 1) Nostalgia (11.32%) 2) Funky (7.51%) 3) Japan (3.70%) 4) Summer ร่วมกับ Relax (3.48%) 5) 80s (3.03%)

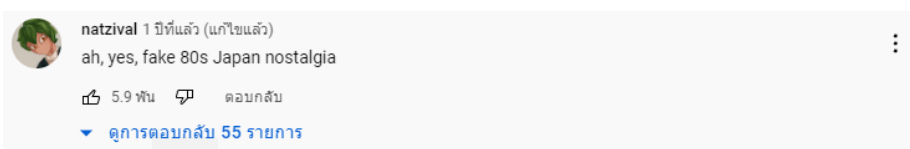
ภาพที่ 31-32 : กราฟแสดงร้อยละของช่วงอายุกลุ่มแฟนคลับ และ ภูมิภาคที่อาศัย

(ที่มา : จากวิทยานิพนธ์ Japanese City Pop Abroad : Findings from an online music community survey (2021))

ด้วยกลุ่มผู้ฟังใหม่ที่ยังอายุน้อยและไม่ได้มีภูมิหลังจากประสบการณ์โดยตรง รวมทั้งมีที่มาจากหลายประเทศ การเข้าใจความหมายของบทเพลงภาษาญี่ปุ่นก็ไม่สะดวกนัก แล้วสิ่งใดที่ทำให้ผู้ฟังเหล่านี้มีความรู้สึกบางอย่างที่คล้ายคลึงกันซึ่งเชื่อมโยงกับ “อดีต” และ “การโหยหาอดีต” ซึ่งจะเห็นได้ในส่วนแสดงความคิดเห็นของวิดีโอเพลงซิติ์ป๊อปบนยูทูบที่มักกล่าวถึงประสบการณ์ในอดีตที่ไม่เคยประสบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะวิเคราะห์ผ่านการรับรู้สุนทรียภาพทางดนตรี ภาพและวิดีโอ ซึ่งผู้ฟังใช้ร่วมกันในกระบวนการรับรู้ความหมายของปัจเจกบุคคลเพื่อประกอบสร้างภาพของความเป็นอดีตในเพลงซิติ์ป๊อปในบริบทปัจจุบัน

แปล : ทำไมผมถึงรู้สึกคิดถึงอดีตที่ตัวเองไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

แปล : อ่า ใช่เลย ความคิดถึงญี่ปุ่นยุค 80's แบบปลอม ๆ

ภาพที่ 33-34 : ภาพตัวอย่างความคิดเห็นที่กล่าวถึงการนึกถึงอดีตที่ตัวเองไม่เคยประสบมาก่อน

(ที่มา : https://www.youtube.com/watch?v=mml46rXspXO&ab_channel=dinoherobios65)

ประสบการณ์การฟังเพลงซิติ์ป๊อปของผู้ฟังส่วนใหญ่เริ่มต้นขึ้นโดยที่ไม่เข้าใจเนื้อหาสาระของเพลงผ่านเนื้อร้องภาษาญี่ปุ่นนั้นไม่ได้ทำให้ประสบการณ์ฟังเพลงนั้นน่าผิดหวังลงแม้แต่น้อย เพราะเพลงนั้นเป็นภาษาสากลที่สื่อสารผ่านจังหวะและท่วงทำนองส่งผลโดยตรงกับอารมณ์ความรู้สึกของผู้ฟัง อีกทั้งยังช่วยให้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้ฟังนั้นเด่นชัดและเป็นปัจเจกมากยิ่งขึ้น เพราะผู้ฟังไม่ได้ถูกชี้นำโดยความหมายของเพลงไปเสียทั้งหมด และการรับสารทางเดียวโดยที่สมองไม่ต้องประมวลเนื้อหาของเพลงนั้นยังทำให้การฟังนั้นผ่อนคลายมากขึ้น ความรู้สึกประทับใจในส่วนของคนตรีหรือเสียงนักร้องนั้นก็เกิดขึ้นได้ง่าย แต่ในอีกด้านเพลงซิติ์ป๊อปก็มีส่วนที่เชื่อมโยงกับผู้ฟังอยู่เช่นกัน เพราะเพลงซิติ์ป๊อปส่วนใหญ่มีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นชื่อเพลงทำให้ผู้ฟังเข้าใจความสำคัญของเพลงหรือการใช้ภาษาอังกฤษในท่อนฮุคที่ทำให้ผู้ฟังส่วนใหญ่สามารถร้องตามได้ แล้วในขณะที่ผู้ฟังกำลังเพลิดเพลินไปกับภาคดนตรีโดยไม่ได้ต้องเพ่งสมาธิไปกับเนื้อเพลง สื่อส่วนอื่นๆ ก็สามารถกระตุ้นความคิดได้มากขึ้น โดยที่ความสามารถในการจินตนาการและการโหยหาอดีตนั้นไม่ได้จำเป็นต้องมีประสบการณ์โดยตรง

ในกลุ่มผู้ฟังเก่าที่ฟังเพลงซิติ์ป๊อปมาตั้งแต่อดีตนั้นก็เป็น ‘การโหยหาอดีต’ ในลักษณะทั่วไปที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ตรง แต่ในกรณีของกลุ่มผู้ฟังใหม่ที่มิได้ใช้ชีวิตอยู่ในญี่ปุ่นปี 70’s – 80’s หรือไม่แม้แต่จะรู้จักเพลงซิติ์ป๊อปจนกระทั่งเมื่อ 5-6 ปีที่ผ่านมา เหตุผลที่กลุ่มผู้ฟังรู้สึกโหยหาอดีตนั้นเกิดมาจากการทำให้อดีตเป็นเสมือนภาพฝัน เป็นการที่เราหลบออกจากปัจจุบันชั่วขณะและสร้างภาพอดีตที่สวยงามตามอุดมคติขึ้นมาผ่านการนำความทรงจำในอดีตจากหลายๆ ส่วนมาประกอบสร้างให้เป็นอดีตที่ตนต้องการ เนื่องด้วยเพลงซิติ์ป๊อปจากทศวรรษ 1980 ก็ได้รับแนวคิดมาจากอิทธิพลทางดนตรี Westcoast(Yacht Rock) ที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมยามว่างบริเวณฝั่งทะเลในเมืองแคลิฟอร์เนียและนิยมในสหรัฐอเมริกาช่วงกลางทศวรรษที่ 70 เพลงซิติ์ป๊อปจึงถูกประพันธ์ขึ้นโดยเพื่อสะท้อนความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นและการมองไปข้างหน้าในลักษณะยูโทเปีย (utopia) โดยการสะท้อนภาพวัฒนธรรมจากสหรัฐอเมริกา ด้วยดนตรีที่สนุกสนานฟังง่ายและภาพประกอบของเพลงซิติ์ป๊อปจากทศวรรษ 1980 ก็แสดงสัญญาณของความสุขในลัทธิบริโภคนิยมออกมาในรูปแบบของรถยนต์หรือกิจกรรมยามว่าง รวมถึงการใช้สีโทนเย็นที่เข้มและสดทำให้งานดูเป็นภาพฝันอันหอมหวาน และแนวคิดนี้ก็ยังเป็นแนวคิดที่ยังดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้เมื่อเข้าสู่ช่วงทศวรรษ 1990 สินค้าทางวัฒนธรรมในรูปแบบของสื่อบันเทิงของญี่ปุ่นเองก็ได้รับความนิยมมากขึ้นในระดับโลกไม่ว่าจะภาพยนตร์ อนิเมะ เกม หรือของเล่นก็ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น เช่น Astro Boy, Godzilla, Nintendo, Game Boy ซึ่งทำให้ผู้ฟังส่วนใหญ่ล้วนเคยได้ยินบางองค์ประกอบของซิติ์ป๊อปผ่านวัฒนธรรมเหล่านี้ การขยายตัวของสินค้าทางวัฒนธรรมยังมีส่วนช่วยในการเผยแพร่ญี่ปุ่นในฐานะของดินแดนที่มีเทคโนโลยีก้าวหน้าเป็นฉากหลังของสินค้าทางวัฒนธรรมเหล่านี้ และเมื่อผู้ฟังยังสำรวจวัฒนธรรมจากอดีตนี้มากขึ้นเรื่อยๆ เรื่องราวความเจริญรุ่งเรืองของญี่ปุ่นในยุคฟองสบู่ที่สะท้อนออกมาผ่านสื่อเหล่านั้นก็ยิ่งชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ผู้ฟังเกิดการแทนค่าตัวเองเข้าไปในเหตุการณ์หรือช่วงเวลานั้นๆ โดยใช้สื่อต่างๆ เต็มเต็มจินตนาการของตนด้วยเหตุนี้การโหยหาอดีตแบบคิดคำนึง (reflective) จึงเกิดขึ้นจากการประกอบสร้างญี่ปุ่นในช่วงทศวรรษ 1980 ด้วยทัศนคติในเชิงบวกจากประสบการณ์วัยเด็กของแต่ละบุคคลผ่านการสมมุติตัวเองเข้าไปสู่สถานที่และเวลาที่ตัวผู้ฟังปรารถนา โดยไม่จำเป็นต้องผ่านประสบการณ์จริงของชีวิตในเมืองโตเกียว ณ ช่วงเวลานั้น

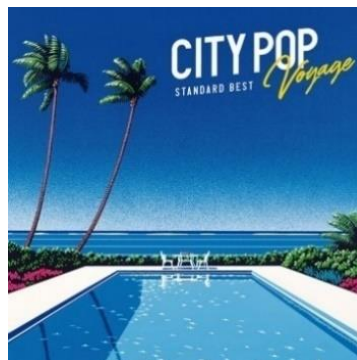
กระบวนการลักษณะนี้อาร์จัน อับปาตูไร (arjun appadurai) ให้นิยามกับมันว่า “imagined nostalgia หรือ armchair nostalgia” คือ การปลุกฝังความรู้สึกความรู้สึกโหยหาให้เป็นสินค้าผ่านกลไกทางการตลาดในวัฒนธรรมสมัยนิยม (Pop Culture) เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภครู้สึกโหยหาในสิ่งที่ตนไม่เคยสูญเสียโดยตรงและยึดเหนี่ยวความเข้าใจเฉพาะบางอย่างลงไป ในกรณีของซิติ์ป๊อปนั้นเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติของผู้ฟังที่แบ่งปันความรู้สึกบางอย่างที่มีร่วมกัน เช่น ความเหงา โดยใช้ภาพและวิดีโอเป็นสื่อกระตุ้นอารมณ์ผู้ฟัง การประกอบสร้างอดีตด้วยความหมายจำเพาะบางอย่างจึงกลายเป็นสุนทรียภาพร่วมสมัยของเพลงซิติ์ป๊อป

สุนทรียภาพร่วมสมัยของเพลงซิตีป๊อป

เพลงซิตีป๊อปนั้นแม้จะเป็นการนำเพลงเก่าจากญี่ปุ่นมาฟังซ้ำ แต่เพลงซิตีป๊อปเหล่านั้นก็ไม่ได้ถูกบริโภคในลักษณะเดิมเท่านั้น ผลงานซิตีป๊อปหลายชิ้นได้ถูกดัดแปลง แต่งเสริม หรือเปลี่ยนบางส่วนของงานไปเลยเสียด้วยซ้ำเพื่อให้ผลงานสามารถถ่ายทอดอารมณ์ได้มากขึ้น หรือดึงดูดความสนใจของผู้คนได้มากขึ้น ตัวอย่างที่เด่นชัดได้แก่ กรณีของเพลง Plastic Love ปฏิเสธไม่ได้ว่านอกจากด้านดนตรีแล้ว ภาพที่ถูกนำมาใช้เป็นปก (thumbnail) ของวิดีโอก็มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการตัดสินใจกดเข้าไปดูวิดีโอ ภาพของหญิงสาวตาแวววาวที่กำลังยิ้มพร้อมกับผมที่พริ้วสวยกลายเป็นภาพจำให้กับคนจำนวนมาก หรือหากค้นหาเพลงซิตีป๊อปในยูทูปก็จะพบวิดีโอที่มีหน้าปกวิดีโอด้วยภาพการ์ตูนอนิเมะจากปี 90's ในหลากหลายอารมณ์ซึ่งช่วยประกอบสร้างภาพของความเป็นอดีตได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผ่านนิยามคร่าวๆ คือ “อะไรก็ตามที่ให้ความรู้สึกของการอยู่อาศัยในญี่ปุ่นในยุคเศรษฐกิจฟองสบู่” (Van Paugam, 2020) ก็จะถูกนับเป็นสุนทรียภาพร่วมสมัยซึ่งมักจะเป็นการตีความ “ความเป็น 80's” ขึ้นใหม่โดยเน้นไปที่การสร้างความรู้สึกโหยหาอดีตผ่านภาพจำที่ทั้งแปลกใหม่และคุ้นเคย แม้สไตล์ของงานจะมีมากมายจะแตกต่างกันไปแต่องค์ประกอบหลักที่มักจะมีพบได้แก่ 1) ทิวทัศน์ของเมือง 2) ตัวละคร (มักเป็นเพศหญิง) จากอนิเมะยุค 80's – 90's 3) ฉากขับรถยนต์ 4) เทคโนโลยีล้ำสมัย เช่น เทปคาสเซ็ท วอล์คแมน 5) แสงไฟนีออน 6) บรรยากาศฤดูร้อนกับชายทะเล

ภาพที่ 35-37 : ตัวอย่างภาพที่ถูกใช้ประกอบวิดีโอรวมเพลง City Pop บน YouTube
(ที่มา <https://dict.longdo.com/blog/wp-content/uploads/2021/03/city-pop-02.gif> และ
<https://i.ytimg.com/vi/szBouZUe4GE/maxresdefault.jpg>)

ภาพที่ 35-37 : ตัวอย่างภาพที่ถูกใช้ประกอบวิดีโอรวมเพลง City Pop บน YouTube

(ที่มา <https://raremeatblog.files.wordpress.com/2017/11/perfect-blue2.jpg> และ <https://re-how.net/wp-content/uploads/2021/03/d25445-689-613322-0.jpg>)

ตัวอย่างผลงาน เช่น มิวสิกวิดีโออย่างเป็นทางการของเพลง Plastic Love ที่ปล่อยออกมาในปี 2021 ก็นำเอกลักษณ์ด้านภาพของภาพยนตร์ของผู้กำกับหว่องกาไว (Wong Kar-wai) ที่นำเสนอเรื่องของความเหงาไว้อย่างโดดเด่นและกลายเป็นหนึ่งในภาพจำของเอเชียในอดีต เช่น การเกรดสีวิดีโอ (Color Grading) ด้วยโทนสีเขียวและส้ม เทคนิคการถ่ายภาพ หรือการนำบางฉากจากภาพยนตร์มาเพื่อใช้อ้างอิง เพื่อให้ผลงานที่ถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาปัจจุบันสามารถทำให้ผู้ชมสามารถรู้สึกถึง “ความเหงา” และ “อดีต” ไปพร้อมๆ กัน

ภาพที่ 39-40 : ภาพเปรียบเทียบบางส่วนจากมิวสิกวิดีโอเพลง Plastic Love (2021) และภาพยนตร์เรื่อง Fallen Angel (1995) ของผู้กำกับหว่องกาไว (Wong Kar-wai)

(ที่มา https://www.fungjaizine.com/trending_news/plastic-love-short-ver และ <https://www.kompas.com/hype/read/2021/11/08/174724466/sinopsis-fallen-angels-aksi-kriminal-dan-kisah-romansa-di-hong-kong>)

3.4 City Pop กับคุณค่าเหนือกาลเวลา (อะไรคือคุณค่าในผลงานที่ทำให้คนหันกลับไปสนใจเพลงจากอดีต)

คุณค่าจากคุณภาพของผลงาน

เพราะเพลงซิติ์ป๊อปถูกทำขึ้นมาอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการฟังครั้งแรกหรือการฟังซ้ำครั้งที่ 100 ซิติ์ป๊อปก็ยังคงน่าค้นหา เพลงซิติ์ป๊อปที่หลายคนได้ยินครั้งแรกก็เป็นเพลงฟังง่ายมีจังหวะให้โยกมีบางท่อนให้ร้องตาม แม้จะฟังแบบผ่านๆ เพลงซิติ์ป๊อปก็สามารถดึงดูดความสนใจผู้ฟังใหม่ได้ไม่ยาก หรือหากฟังโดยตั้งใจก็จะได้ยินรายละเอียดทางดนตรีที่มีทั้งความคุ้นชินและความแปลกใหม่ เมื่อผู้ฟังมีความสนใจมากพอที่จะค้นหาคำแปลเนื้อร้องก็จะพบกับการตัดกันระหว่างดนตรีที่สนุกสนานกับเนื้อเพลงอันโศกเศร้า และในระหว่างที่ผู้ฟังพยายามดำลึกลงไปในดนตรีซิติ์ป๊อปก็จะพบมิติอันหลากหลายมากขึ้นเรื่อยๆ เช่น การผสมผสานทางดนตรี หรือเทคนิคขั้นสูงทางดนตรี แม้กระทั่งศิลปะในปกอัลบั้ม City Pop ก็โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากดนตรีแนวอื่นๆ จึงไม่แปลกที่ซิติ์ป๊อปจะได้รับความสนใจโดยเฉพาะในฝั่งของนักดนตรี แต่อีกด้านหนึ่งที่น่าสนใจคือ คุณค่าอันเกิดจากปฏิบัติการในเชิงอารมณ์ของผู้ฟังซึ่งเกี่ยวข้องกับ ‘การโหยหาอดีต(Nostalgia)’

คุณค่าในเชิงปฏิบัติการทางอารมณ์ (ซึ่งช่วยจัดการกับความรู้สึก)

มนุษย์ฟังเพลงด้วยหลากหลายเหตุผลอาจจะเป็นแค่เสียงประกอบระหว่างทำกิจกรรมใดๆ ฟังเพื่อความบันเทิงหรือสุนทรียภาพตามแต่ละบุคคล แต่ในแง่หนึ่งมนุษย์ฟังเพลงเพื่อเป็นสิ่งที่เยียวยาจิตใจ (โดยไม่รู้ตัว) เช่น ใช้เพื่อสะท้อนสิ่งที่ตนคิดแต่ซับซ้อนเกินกว่าที่จะสามารถพูดออกมาได้ โดยไม่ว่าเพลงจะเป็นเพลงแนวไหน หากผู้ฟังมีจุดเชื่อมบางอย่างก็สามารถใช้เพลงเพื่อเยียวยาจิตใจของตัวเองได้ ตัวอย่างเช่น การฟังเพลงเศร้าไม่ว่าช่วงนั้นตัวเราจะตกอยู่ในสภาวะเดียวกับเพลงที่เราฟังหรือไม่ การฟังเพลงเศร้าก็ทำให้เราได้ถอยออกมาเป็นผู้สังเกตการณ์และสามารถเข้าใจความเศร้าได้มากขึ้น ในกรณีของเพลงซิติ์ป๊อปก็ช่วยเยียวยาจิตใจของเราเช่นเดียวกันกับเพลงแนวอื่นๆ แต่ลักษณะที่แตกต่างไปจากดนตรีแนวอื่นๆ ก็คือการใช้ ‘อดีต’ มาเยียวยา ‘ความรู้สึก’

ในหัวข้อที่ 3.3 ผู้วิจัยกล่าวถึงการโหยหาอดีต (Nostalgia) ไว้ 2 ประเด็น คือ 1.เนื้อหาหรือรูปแบบ (Content) ซึ่งเป็นการโหยหาอดีตแบบคิดคำนึง (reflective) การทำให้อดีตเป็นเสมือนภาพฝันซึ่งเป็นการที่เราหลบออกจากปัจจุบันชั่วขณะและสร้างภาพอดีตที่สวยงามตามอุดมคติ 2.สิ่งกระตุ้น (Triggers) ซึ่งเป็นสุนทรียภาพร่วมสมัยของเพลงซิติ์ป๊อป ในย่อหน้าถัดไปผู้วิจัยจะกล่าวถึง การทำหน้าที่ (Functions) ของความรู้สึกโหยหาอดีตเดิมที่แล้วการโหยหาอดีตก็ถือเป็นกลไกที่ช่วยจัดการกับความโศกเศร้าอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการตีความกับอดีตที่

สวยงาม หรือความรู้สึกโล่งใจที่สามารถผ่านอดีตอันเลวร้ายมาได้ จึงไม่แปลกที่ความรู้สึกโหยหาอดีตที่เกิดขึ้นจากการฟังเพลงจะสามารถเยียวยาเราได้

จากผลสำรวจในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาทั้งในไทยและระดับสากลต่างก็ระบุว่ากลุ่มคนอายุ 18 – 24 ปี หรือกลุ่มคน Gen Z คือกลุ่มคนที่มีภาวะเครียดมากที่สุดจากประเด็นปัญหาทางสังคม สิ่งแวดล้อม ความขัดแย้งของอุดมการณ์ความเชื่อกับคนรุ่นก่อน หรืออุปสรรคในการก้าวสู่สถานะเติบโตของชีวิตในขั้นต่อไป โดยกลุ่มคน Gen Z เหล่านี้เป็นกลุ่มผู้ฟังหลักของเพลงซิตีป๊อป ด้วยเหตุผลมากมายทำให้บางครั้งคนเราก็อาจจะหนีออกจากโลกความจริงที่ตนอยู่ ไม่ว่าจะด้วยความกดดันทางสังคม หรือแม้แต่ความเหงาจากภาวะโรคระบาดจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซิตีป๊อปอาจไม่ได้ช่วยเราออกมาจากเหตุการณ์เลวร้ายในทางตรง แต่โดยทั่วไปแล้วการฟังเพลงซิตีป๊อปนั้นมีส่วนเยียวยาเราโดยที่ผู้ฟังไม่รู้ตัว ผ่านความรู้สึกความรู้สึกโหยหาอดีตแบบคิดคำนึง (reflective) ที่เราหลงไปในความคิด ในอดีตเป็นไปตามอุดมคติของตัวเอง ซึ่งช่วยให้เราค้นพบบางอย่างที่จะสร้างแรงผลักดันให้กับตัวเอง เช่นจินตนาการว่าตัวเองสนุกอยู่ใต้บอลดิสโก้ ชมคอนเสิร์ตของไอดอลจากยุค 80's หรือขับรถเล่นโดยไร้จุดหมายในยามราตรีโดยปล่อยตัวเองจากความคิดแสนวุ่นวายแล้วดื่มด่ำกับบรรยากาศ การกระทำเช่นนี้ล้วนเป็นกระบวนการบำบัดจิตใจตัวเองในขั้นต้น สิ่งที่เพลงซิตีป๊อปช่วยคือการมอบโลกแห่งความฝันความเข้าใจจากประสบการณ์ที่ไม่เคยประสบ มันสามารถสร้างบรรยากาศที่สดใสที่แตกต่างกันมากมายให้กับผู้ฟัง ฉากหลังในญี่ปุ่นในยุค 80's วัยเด็กที่ไร้กังวล ความรักอันแสนหวานอมขมกลืนแต่สวยงาม การจากลาอย่างไม่เต็มใจ การปล่อยให้ตัวเองดื่มด่ำกับการโหยหาอดีตเหล่านั้นก็เปรียบเสมือนทำสมาธิ การโหยหาอดีตนั้นจะค่อยๆ ดึงความในใจของผู้ฟังออกมาแต่ยังโอบกอดผู้ฟังด้วยความอบอุ่นที่ปลอดภัย

3.5 ทิศทางในอนาคตของ City Pop

กระแสความนิยมซิตีป๊อปยังมีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้นไปอีกเรื่อย เริ่มต้นในปี 2018 เพลง Plastic Love ของ Mariya Takeuchi โด่งดังจนทำให้ซิตีป๊อปกลายเป็นที่รู้จักในวงกว้าง ต่อมาในปี 2020 ก็มีเพลง 真夜中のドア (Stay With Me) ของ Miki Matsubara ที่โด่งดังจากการคัฟเวอร์โดย Rainych นักร้องสาวชาวอินโดนีเซีย และเป็น Viral บน Tiktok ในชื่อ “They Say Japanese Women from the 80’s Know This Song” (เขารู้ว่ากันว่าผู้หญิงญี่ปุ่นจากยุค 80’s รู้จักเพลงนี้ทุกคน) โดยเป็นการเปิดท่อนสุกของเพลง 真夜中のドア (Stay With Me) ให้กับคุณแม่ชาวญี่ปุ่นได้ยินแล้วพวกเขาสามารถร้องตามได้ หรือการถูกใช้เป็นเสียงตัดสลับฉาก (transition) ด้วยตัวอย่างจาก 2 เพลงนี้ทำให้เห็นว่ายังมีเพลงซิตีป๊อปจากอดีตอีกมากมายที่พร้อมจะกลายเป็น Contents ใหม่

ให้กับผู้คนบนอินเทอร์เน็ต นักชุดแผ่นเสียงที่เปลี่ยนเพลงที่ยังไม่เป็นที่รู้จักอีกมากมายกลายเป็นไฟล์ดิจิทัลที่คนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ง่าย ตัวอย่างหนึ่งคือ ช่อง ‘Xerf Xpec’²³ ในยูทูปที่อัปโหลดวิดีโออัลบั้มเพลงเก่าจากญี่ปุ่น ตั้งแต่ช่วงปี 70’s – 00’s วันละ 1 คลิป ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2020 การเคลื่อนไหวนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงในระดับบุคคลเท่านั้น บริษัทที่ถือครองลิขสิทธิ์เพลงจากปี 80’s เองก็เริ่มนำเพลงเหล่านั้นมาอัปโหลดขึ้นระบบสตรีมมิ่ง หรือรวบรวมผลงานออกจำหน่ายด้วยเช่นกัน การนำแผ่นเสียงจากอดีตมาผลิตซ้ำ (reissue) มีกำหนดการออกสินค้าใหม่มาเรื่อยๆ ซึ่งสอดคล้องกับที่ NME (The New Musical Express : NME นิตยสารดนตรีในประเทศอังกฤษ) รายงานว่าในปี 2021 ยอดขายแผ่นเสียงทั่วโลกที่เพิ่มขึ้นสูงที่สุดในรอบ 30 ปี เพราะ ปัจจุบัน physical format ในแง่หนึ่งมีสถานะเป็นเหมือนของสะสม มีคนจำนวนไม่น้อยที่ซื้อหาแผ่นเสียงมาเพียงเพื่อเก็บไว้ในคอลเล็กชัน

“Q2 : แต่มันก็มีอย่างหนึ่งนะ ที่พี่รู้สึก Amazing พอเรา Dig ไปเรื่อยๆ เราารู้สึกว่ามันไม่จบไม่สิ้นจริงๆ มันมักจะมีผลงานใหม่ๆให้เราเจอเสมอ จนเรารู้สึกว่ายุคนั้นมันมีอะไรให้ฟังเยอะขนาดนี้เลยหรอ เหมือนระดับ level นะ New Entry ก็ Plastic Love, Tatsuro, Anri แต่ถ้าเป็นแบบที่ 2 คนก็แบบ Top 3% แล้วอะ เราตามจนแบบรู้ว่าคนนี้เคยเล่นกีตาร์ให้คนนี้ แต่ยิงเราเข้าไปเราก็จะเจอแผ่นเสียงที่เราไม่รู้จักการยุคนั้นอีกกองเป็นภูเขาเลยอะ เราเลยรู้สึกว่าตรงนั้นมันเป็นคลังสมบัติที่บริษัทดนตรีใหม่ๆไปขุดกันมาอย่างโปรดิเวเซอร์อิสระที่ไปหยิบงานนู่นงานนี่มารวมเป็น City Pop Compilation คือบางคนในนั้นเราก็ไม่รู้จักเพราะดังอยู่เพลงเดียว แต่พอมันออกมารวมๆกันมันดีเราก็ไปซื้อ แล้วพอเราชอบเราก็ไปตามเก็บผลงานอื่นๆต่ออีก พี่ก็เลยคิดว่ามันเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้มันไปต่อได้ คือมันยังมีอยู่มากกว่าที่เราเห็นเราฟังตอนนี้นี่มาก...มันยังมีอีกมากที่ยังไม่ได้ถูกขุดขึ้นมา พี่เลยคิดว่ามันน่าจะทำให้วงการมันเคลื่อนไปข้างหน้าได้”

ไม่ใช่เพลงจากอดีตแต่เพียงเท่านั้นที่จะทำให้ซีดีป๊อปดำรงกระแสอยู่ต่อไปได้ ปัจจุบันมีการนำเพลงซีดีป๊อปไปใช้แซมพ์ (Sample) ในผลงานเพลงมากมาย เช่น เพลง “GONE, GONE / THANK YOU” ในอัลบั้ม IGOR (2019) ของ Tyler, the Creator ที่นำเพลง Fragile จากอัลบั้ม COZY (1998) ของ Tatsuro Yamashita มาใช้เป็นแซมพ์ หรือผลงานล่าสุดอย่าง เพลง Out of time ในอัลบั้ม Dawn FM (2022) ของ The Weeknd ที่นำเพลง Midnight Pretender จากอัลบั้ม Fuyuu Kuukan (1983) ของ Tomoko Aran

²³ ในวันที่ 2 มีนาคม 2022 ‘Xerf Xpec’ ถูกปิดตัวลงโดย Youtube แต่ยังคงมีข้อมูลสำรองที่ถูกอัปโหลดอยู่ในแพลตฟอร์ม Odysee (https://odysee.com/@XerfXpec?fbclid=IwAR0gFonSdwtNLDLDHRRZaUvHOV2DT0MC_Fdk8_WyPSFzalyEo3ExussQhwM) หรือช่อง Youtube ใหม่ชื่อ ‘The X Music Archive’ (<https://www.youtube.com/c/TheXMusicArchive/videos>)

มาใช้แซมป์ หรือการที่วงดนตรีในปัจจุบันดึงเอาองค์ประกอบของเพลงซิดดี้อีป้อปมาผสมกับความร่วมสมัยอื่นๆ ในบริบทที่ต่างกันไป เกิดเป็นคำเรียกใหม่ว่า “Neo-City Pop” เช่น 1. วง Ikkubaru ที่ผลิตผลงานซิดดี้อีป้อปออกมาตั้งแต่ปี 2012 จากประเทศอินโดนีเซีย 2. Yukika กับอัลบั้ม Soul Lady (2020) ศิลปินชาวญี่ปุ่นที่นำเสนอดนตรีแนวซิดดี้อีป้อปในวงการ K-Pop 3. วง Prep วงดนตรีจากประเทศอังกฤษที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเพลงซิดดี้อีป้อปญี่ปุ่น และนอกจากนี้องค์ประกอบของซิดดี้อีป้อปซึ่งคาบเกี่ยวกับดนตรีแนว Synth Pop นั้นสามารถพบได้มากในวงดนตรีอินดี้ของเอเชีย เช่น Sunset Rollercoaster, Sakanation, Bronze, Mamakiss, Ginger Root

City Pop ในเมืองไทยก็ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ก่อนที่เพลง Plastic Love จะเริ่มปลุกกระแสดนตรีซิดดี้อีป้อปให้เกิดขึ้นทั่วโลก Polycat ก็ทำให้ผู้ฟังกลับมาสนใจดนตรีจาก 80's กับเสน่ห์ของเสียงซินธิไซเซอร์ ผู้ฟังที่เป็นคนรุ่นใหม่ก็หันมาให้ความสนใจกับดนตรีซิดดี้อีป้อปในดนตรีฝั่งอินดี้จนเป็นที่นิยมมากขึ้นเรื่อยๆ เช่น Ink Waruntorn, วง Telex Telexs และกระแสซิดดี้อีป้อปก็เริ่มเข้ามาทำให้หลายๆ วงดนตรีในฝั่งดนตรีอินดี้นำองค์ประกอบของซิดดี้อีป้อปมาใช้ เช่น Mamakiss, Gym and Swim, Plastic Plastic รวมถึงมีวงดนตรีเกิดใหม่ที่ยึดซิดดี้อีป้อปเป็นแนวดนตรีหลัก เช่น Fever, 2021 ocean vibes, JEKD, BaifernChan, Mindfreak

การที่ดนตรีซิดดี้อีป้อปมีอิทธิพลต่อนักดนตรีทั่วโลกในปัจจุบันนั้นส่งผลให้เกิดการตีกลับไปกลับมา เพลงหนึ่งเพลงนั้นอาจได้รับแรงบันดาลใจจากทั้งผลงานใหม่และผลงานเก่า ความร่วมสมัยที่เกิดขึ้นจากการตีกลับไปกลับมา ก็จะยิ่งช่วยให้ดนตรีซิดดี้อีป้อปสามารถเติบโตต่อไปได้ในอนาคต

บทที่ 4

City Pop และอิทธิพลต่อดนตรีในประเทศไทย กรณีศึกษาวง Polycat

หากนึกถึงวงดนตรีในประเทศไทยที่มีกลิ่นอายของ City Pop สักวงหนึ่ง Polycat ก็คงเป็นวงอันดับแรกๆ ที่ผู้ฟังซีดีป๊อปชาวไทยจะนึกถึง แม้ว่าทางวงจะไม่ได้ติดฉลากให้กับตัวเองว่าเป็นวงซีดีป๊อป แต่ถึงอย่างนั้น ภาพลักษณ์กับองค์ประกอบความเป็น 80's ในอัลบั้ม 80 kisses ก็ทำให้ออดนิกซีดีป๊อปไม่ได้ และ EP Doyobi No Terebi ที่ปล่อยออกมาในปี 2017 และ Side Project City Pop ของ ‘นะ’ นักร้องนำภายใต้ชื่อ ‘Rattana’ ในปี 2021 ก็ยิ่งทำให้เห็นว่า Polycat นำองค์ประกอบของเพลงซีดีป๊อปมาเป็นแรงบันดาลใจในผลงานมากขึ้น ผู้วิจัยจึงจะศึกษาองค์ประกอบของ City Pop ในผลงานเพลงของ Polycat โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ประวัติวง Polycat

วง Polycat ถือกำเนิดมาจากการที่มีมิตรสหายมารวมตัวกัน เพื่อตั้งวงดนตรีขึ้นมา จุดเริ่มต้นมาจาก นะ (รัตน จันทรประสิทธิ์) และผา (พงศธร สวัสดิ์ชัชวาล) ที่กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พวกเขาได้ตั้งวงดนตรีขึ้นมาในชื่อ Ska Rangers ซึ่งเล่นเพลงในสไตล์เร้กเก้ – สกา โดยมี นะ เป็นนักร้องนำและเล่นกีตาร์ ส่วน ผา และโต้ง (พลากร กันจินะ) เล่นเครื่องเป่า ตามด้วยตอย (กวีวิทย์ ไชยแก้ว) และเพ็ญ (เพ็ญ วาตานาเบะ) เพื่อนรุ่นน้องจากมหาวิทยาลัยพายัพมาช่วยตีกลองและเล่นเบสให้ พวกเขาจึงเดินสายเล่นดนตรีตามผับหลายๆแห่ง ในจังหวัดเชียงใหม่ติดต่อกัน 3 ปี หลังจากนั้นได้มีโอกาสเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในภาพยนตร์เรื่อง The hangover 2 โดยทางกองถ่ายเลือกให้พวกเขาเข้าไปเล่นเป็นวงดนตรีที่เล่นในฉากงานแต่งงาน ซึ่งพวกเขาได้ต้องเล่นเพลง “I Ran (So Far Away)” ของศิลปิน A Flock of Seagulls จากจุดนี้เองที่ทำให้พวกเขาได้รู้จักกับแนวดนตรี New Wave อันเต็มไปด้วยเสียงเครื่องสังเคราะห์เสียง (synthesizer) เยอะมากจนทางวงต้องเรียนรู้การใช้เครื่องสังเคราะห์เสียง และหลงรักเสียงจากเครื่องสังเคราะห์เสียง ทำให้หลังการแสดง The hangover 2 ผ่านไปทางวงก็ยังเล่นดนตรีกลางคืนโดยเป็นวงสกาที่มีเครื่องซินธิไซเซอร์ และเริ่มมีความสนใจที่จะแต่งเพลงที่เป็นของตัวเองเพื่อส่งค่าย ทำให้ต่อมารวงก็ได้เปลี่ยนแนวทางมาสู่การทำเพลง ‘Synth-pop’ ที่ผสมผสานเครื่องเป่าเข้าไปด้วย ทำ Demo ส่งค่ายเพลง Smallroom พร้อมกับเปลี่ยนชื่อวงใหม่เป็น Polycat โดยชื่อนี้มีที่มาจาก Korg Poly-800 ซึ่งเป็นรุ่นซินธิไซเซอร์ (Synthesizer) ตัวหนึ่งที่วงชอบเสียงมาประกอบกับคำว่า Cat ซึ่งมีเสียงลงตัวและจำง่าย

ภาพที่ 41 : วง Ska Rangers ในฉากงานแต่งงานจากภาพยนตร์ The hangover 2

(ที่มา https://www.youtube.com/watch?v=OKNMILul1v0&t=38s&ab_channel=CheezDoodlez1337)

ภาพที่ 42 : ภาพถ่ายปกเพลง ดุติ

(สมาชิกจากซ้ายไปขวา เพียว ;เบส นะ;ร้องนำ โต้ง;ซินธิไซเซอร์)

(ที่มา <https://lensod-user-statics.s3-ap-southeast-1.amazonaws.com/b0c9aec9-9364-47e4-98c6-148ca2d5cd42.jpeg>)

หลัง POLYCAT ได้เข้าสังกัดค่าย smallroom และปล่อยอัลบั้ม 05:57 ในปี 2011 ด้วยดนตรีแนวซินธ์ป๊อปที่พัฒนาจากยุค 80 ไปตามกาลเวลามีแนวเพลงใหม่ เสียงใหม่ เทคนิคใหม่ มากขึ้น อัลบั้มแรกก็เป็นซินธ์ป๊อปร่วมสมัย แต่ผลตอบรับไม่ดีตามที่วงคาดไว้ ระหว่างนั้นเพื่อนร่วมวงอีก 2 คนก็ออกจากวงด้วยเหตุผลส่วนตัว ภาในตำแหน่งแซกโซโฟนออกไปแต่งงานมีครอบครัวและทำธุรกิจ ส่วนดอยที่เป็นมือกลองบอกชัดเจนว่าตั้งใจมาส่งเพื่อนให้ถึงอัลบั้มแรก สมาชิกวง POLYCAT จึงเหลือเพียง 3 คน ได้แก่ นะ เพียว และ โต้ง ต่อมาในวันที่ 14 ตุลาคม 2014 วงได้ปล่อยเพลงซินธ์ป๊อปที่เต็มไปด้วยกลิ่นอายจากยุค 80 จำนวน 3 เพลง ได้แก่ 1. เพื่อนไม่จริง (Forever Mate) 2. เวลาเธอยิ้ม (You Had Me At Hello) 3. พบกันใหม่? (So Long) ผ่านทาง YouTube และเพลงมันเป็นใคร (Alright) ในวันที่ 11 พฤศจิกายน 2015 กลายเป็น 4 เพลงที่สร้างชื่อเสียงให้วง Polycat เป็นที่รู้จักมากขึ้นในวงกว้าง จนในปี 2016 วงก็ประสบความสำเร็จจากอัลบั้ม 80 kisses

4.1.1 ผลงานของวง Polycat

ภาพที่ 43 : ภาพปกอัลบั้ม 05:57

(ที่มา <https://s.isanook.com/jo/0/rp/r/w700/ya0xa0m1w0/aHR0cDovL2ltYWdlLmpvb3guY29tL0pPT1hjb3Zlci8wL2FiNGM1ODE4NzBiM2E1MGOvMTAwMC5qcGc=.jpg>)

4.1.1.1 อัลบั้ม 05:57 มีทั้งหมด 12 เพลง

1. เธอกงยังไม่เคย
2. จะเอาอะไร
3. ถ้าเธอคิดจะลืมเขา
4. ไม่มีทาง
5. เมื่อเธอมาส่ง (ร่วมร้องกับ แทตทูคัลเลอร์)
6. มิดชิด
7. ประโยคร้าย ๆ
8. ลงมือ
9. ลา
10. ถ้าเธอคิดจะลืมเขา (Sleptwice Remix)
11. เธอกงยังไม่เคย (Ohhcomeon VS. Lazynimp Remix)
12. มิดชิด (Muninn Remix)

ภาพที่ 44 : ภาพปกอัลบั้ม 80 kisses

(ที่มา https://www.thumbsup.in.th/wp-content/uploads/2020/01/13174188_1082507855129234_8409322382299371698_n.jpg)

4.1.1.2 อัลบั้มที่สอง 80 Kisses มีทั้งหมด 12 เพลง

1. เพื่อนไม่จริง / Forever Mate
2. ภัคดี / Faith
3. เพื่อนพระเอก / Goodfella (เขียนเนื้อร้องโดย : อภิวัชร เอื้อถาวรสุข)
4. ชิ่ง / Friday On The High Way
5. ปืน / Pistol
6. เวลาเธอยิ้ม / You Had Me At Hello
7. มันเป็นใคร / Alright
8. พบกันใหม่ / So Long
9. เป็นเพราะฝน / Teardrops
10. เพื่อนไม่จริง (Extended Version)
11. เวลาเธอยิ้ม (Extended Version)
12. พบกันใหม่ (Extended Version)

ภาพที่ 45 : ภาพปก EP. 土曜日のテレビ (Doyobi no terebi)

(ที่มา <https://f.btwcdn.com/store-14694/product/32c67705-3d6e-e485-8772-599a63c53b19.jpg>)

4.1.1.3 EP. 土曜日のテレビ (Doyobi no terebi) มีทั้งหมด 4 เพลง

1. The Earrings (君のピアス)
2. The Flowers (たくさんの花)
3. The Window (ここ)
4. The Storm (甘い目眩)

รูปที่ 46 : ภาพปกอัลบั้ม Pillow War

(ที่มา <https://is5-ssl.mzstatic.com/image/thumb/Music114/v4/ba/6d/21/ba6d21bd-db13-5894-71b5-736fdaa3fcd3/cover.jpg/1200x1200bf-60.jpg>)

4.1.1.4 อัลบั้ม Pillow War มีทั้งหมด 8 เพลง

1. มัธยม (M3)
2. ตอนที่เธอมานอนที่ตัก (Pillowless)
3. ดูดี (Pretty ...Good)
4. มานี่มา (MANEEMA)
5. กลับกันเถอะ (In A Minute)
6. เจ้าหนู (14)
7. ขาวดี (White Wedding)
8. อารมณ์ (I Want You)

4.2 Polycat กับ City Pop

Polycat เริ่มต้นทำอัลบั้ม 80 kisses ด้วยความคิดอยากทำเพลงที่เป็น 80's จริงๆ โดยไม่สนใจว่าผู้ฟังจะชอบหรือไม่ นักร้องและผู้แต่งเพลงของวงปรับเปลี่ยนตั้งแต่ไลฟ์สไตล์การใช้ชีวิตให้เป็น 80's เท่าที่จะเป็นไปได้ ลดการใช้มือถือและเลิกใช้โซเชียลมีเดีย ไปทำงานด้วยการเล่นโรลเลอร์สเก็ต ฟังเพลงด้วยซาวด์เบาท์ เอาเสื้อของพ่อมาใส่ ดูภาพยนตร์จากปี 80's ฟังและเก็บแผ่นเสียงจากปี 80's เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการทำเพลง และได้ออกมา 3 เพลงได้แก่ 1. เพื่อนไม่จริง 2. เวลาเธอยิ้ม 3. พบกันใหม่? พีรุง (รุ่งโรจน์ อุภิมภักโพรวิวัฒน์) ผู้บริหารของค่าย Smallroom ก็เริ่มเห็นเอกลักษณ์ของวง หลังปรึกษากับค่ายจึงได้ข้อสรุปว่าจะปล่อยพร้อมกัน 3 เพลงและมีมิวสิกวิดีโอที่ใช้ภาพยนตร์จากยุค 80's มาเรียบเรียงใหม่เพื่อให้เนื้อเรื่องเรียงต่อกัน โดยนำภาพยนตร์ไทยเรื่อง ‘พริกขี้หนูกับหมูแฮม’ ที่เคยฉายในปี 1989 มาตัดต่อและเรียบเรียงใหม่เป็นมิวสิกวิดีโอช่วยทำให้เพลงทั้ง 3 เพลงมีบรรยากาศของความเป็นเพลงในยุค 80's มากขึ้นกว่าเดิม ในชื่อ “POLYCAT The Ordinary Love Story”

อัลบั้ม 80 kisses ด้วยแนวคิดหรือคอนเซ็ป ‘กลุ่มคนที่โรแมนติกแต่มีสไตล์’ โรแมนติกจากเนื้อเรื่องที่พูดถึงความรักโดยเอาความรู้สึกของผู้ฟังเป็นที่ตั้งว่าเราอยากฟังอะไรหรือศิลปินต้องการถ่ายทอดอะไรให้ผู้ฟังเข้าใจ และถ่ายทอดสไตล์จากเครื่องดนตรีที่ไม่ค่อยมีคนใช้สักเท่าไร หรือวิธีการร้องด้วยเมโรดี้ที่คนไทยไม่ค่อยรู้สึกเท่าไร การนำเครื่องดนตรีจากอดีตมาใช้เพื่อให้ได้เสียงเหมือนดนตรีจากยุค 80's ให้มากที่สุด โดยในระหว่างที่กำลังทำอัลบั้ม 80 kisses เป็นช่วงระหว่างที่ ‘เพ็ญ’ มือเบสของวงกำลังทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับแจ๊สฟิวชันของญี่ปุ่นปี 80's ทำให้เพลงในอัลบั้มเป็นการผสมผสานระหว่างดนตรีสหรัฐอเมริกากับญี่ปุ่น รวมถึงในระหว่างทำอัลบั้มเพ็ญได้นำเพลงกลับไปเปิดให้คุณพ่อชาวญี่ปุ่นฟัง คุณพ่อรู้สึกว่าคุณเหล่านี้เหมือนกับเพลงของ Tasuro ทำให้วง

รู้จัก Tatsuro Yamashita จากเพลง Christmas Eve ซึ่งถูกใช้ประกอบโฆษณารถไฟไฟฟ้าในชื่อ Hometown Express (X'mas hen) เป็นโฆษณาประเภทซีรีส์หลายตอน มีเนื้อหาเกี่ยวกับหนุ่มสาวที่กำลังกลับบ้านในช่วงวันคริสต์มาสอีฟ โดยออกอากาศตั้งแต่ช่วงปี 1988-1992 ปีละหนึ่งตอน ทำให้เพลงนี้เริ่มติดหูและโด่งดังขึ้นมา อันเป็นเพลงที่จะต้องได้ยินเกือบทุกปีในช่วงของวันคริสต์มาส แต่ถึงอย่างนั้นวงเองก็ยังไม่ได้รับรู้จักกับนิยาม City Pop

จนกระทั่งทำอัลบั้ม 80 kisses จนเสร็จและนักร้องนำของวงได้มีโอกาสไปทัวร์คอนเสิร์ต From Tokyo To Ekamai ที่ญี่ปุ่นกับ STAMP (อภิวชิร เอื้อถาวรสุข) ได้เจอมือกีตาร์ชื่อ Saito Ryoji จากวง P.O.P Saito ซึ่งได้บอกกับนะว่าเพลงของ Polycat นั้นมีกลิ่นอายของโซนัน (Shōnan) ชาวดี โดยโซนันเป็นเมืองในจังหวัดคานะงะวะ (Kanagawa) ของประเทศญี่ปุ่นซึ่งติดกับทะเลและเป็นเมืองฉากหลังของการ์ตูนเรื่อง Slam Dunk มีฉากอันเป็นที่จดจำจากเพลงเปิดที่พระเอกรอดไฟสายเอโนะเดินสี่เหลี่ยมผ่านไปแล้วจึงเห็นนางเอกกับทะเลด้านหลัง ซึ่งเป็นฉากจากการ์ตูนที่นะชื่นชอบตั้งแต่เด็ก หลังจากเดินทางไปที่ได้เจอกับวิวแบบนั้นจริงๆ ภาพและเสียงเพลงในความทรงจำได้วิ่งกลับมาอีกครั้งว่าเขาเคยชอบเพลงแบบนี้มากๆ และจดบันทึกไว้ว่าวันหนึ่งอยากจะทำเพลงแบบ Slam Dunk

ภาพที่ 47-48 : ฉากเปรียบเทียบฉากจากการ์ตูน Slam Dunk และสถานที่จริงบริเวณข้างๆ สถานีรถไฟ Kamakurakomae (ที่มา : <https://kiji.life/kamakurakomae/>)

ภาพที่ 49-50 : ภาพถ่ายของ นะ ขณะอยู่ที่เมือง Shōnan ในปี 2016

(ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=qlOwhu9NxOY&list=LL&index=15&t=339s> และ

<https://www.instagram.com/p/BE2hrKpBezv/>)

หลังจากนั้นเมื่อกลับไทยจึงรู้จักกับนิยาม City Pop มากขึ้นเรื่อยๆ และสนใจจะทำเพลงซิดดี้อีปในตอนที่แรกนั้นตั้งใจว่าจะทำเป็นเพลงภาษาไทย แต่หลังจากเสนอกับพี่รุ่งเจ้าของค่าย Smallroom จึงได้ข้อสรุปว่าจะทำเป็นเพลงภาษาญี่ปุ่นทั้งหมดเพื่อให้เข้าถึงแก่นของความเป็นซิดดี้อีปจริงๆ พร้อมกับรู้จักซิดดี้อีปมากขึ้นเรื่อยๆ ในระหว่างทำ Ep.土曜日のテレビ (Doyobi no terebi)

4.2.1 องค์ประกอบ City Pop ใน 3 เพลงจาก “POLYCAT The Ordinary Love Story” (ส่วนหนึ่งของอัลบั้ม 80 kisses)

อัลบั้ม 80 kisses ประกอบด้วย 9 เพลง ที่นำหลากหลายสไตล์เพลงที่ได้รับความนิยมจากยุค 80 's เช่น Hard rock, Disco, Soul, jazz, ballad Rock, Japanese Fusion Jazz และอื่นๆ มาผสมผสานแต่ยังคงจุดเด่นของแต่ละสไตล์ไว้แต่ละเพลง อัลบั้มหลักๆ ที่ใช้เป็นแรงบันดาลใจได้แก่ 1. Michael Jackson อัลบั้ม Off the wall กับ Thriller 2. Casiopea (วงแจ๊สฟิวชั่นญี่ปุ่น) อัลบั้ม Mint Jam และ 3. Stevie Wonder อัลบั้ม In Square Circle

ภาพที่ 51-54 : ภาพปกอัลบั้ม Michael Jackson - Off the wall (1979), Thriller (1982), Casiopea - Mint Jam (1982) และ Stevie Wonder - In Square Circle (1985)

(ที่มา https://upload.wikimedia.org/wikipedia/th/thumb/f/f6/Off_the_wall.jpg/220px-Off_the_wall.jpg, https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/5/55/Michael_Jackson_-_Thriller.png , [https://img.discogs.com/sX52Rmoyu5qoH292Xuv77Gs5LHw=/fit-in/600x600/filters:strip_icc\(\):format\(jpeg\):mode_rgb\(\):quality\(90\)/discogs-images/R-5806992-1588803572-8707.jpeg.jpg](https://img.discogs.com/sX52Rmoyu5qoH292Xuv77Gs5LHw=/fit-in/600x600/filters:strip_icc():format(jpeg):mode_rgb():quality(90)/discogs-images/R-5806992-1588803572-8707.jpeg.jpg), และ https://ring.cdandlp.com/ny-212/photo_grande/2726939-3.jpg)

จุดร่วมที่โดดเด่นของทั้ง 3 เพลง คือ

1. การออกแบบเสียงซินธิไซเซอร์ แก่นหลักของความเป็น 80's ในเพลงของ Polycat นั้นมาจากเสียงซินธิไซเซอร์ที่ผ่านการเรียบเรียงออกมาอย่างสวยงามและเหมือนเป็นเพลงจากเมื่อ 40 ปีที่แล้วจริงๆ ความท้าทายของการทำให้ได้อย่างที่ว่าเป็นคือความกล้าในการใช้เสียงสังเคราะห์ที่แปลก เสียดหู หรือถึงขั้นไม่ไพเราะหากอยู่ในเพลงสมัยนิยมทั่วไป แต่่วงต้องใจแข็งเลือกใช้เสียงที่ดูกล้าหน้าในอดีตแต่เขยและแปลกในปัจจุบันของเครื่องดนตรีจากยุคนั้นเพื่อให้เพลงมีความเป็น 80's ให้มากที่สุด ทั้งนี้เครื่องซินธ์เก่าเหล่านี้ยังให้เสียงรบกวน (Noise) ที่เป็นธรรมชาติและมีเสน่ห์

2. ความละเมียดละไมทางภาษา เนื้อร้องในเพลงของ Polycat นั้นมีการใช้ภาษาที่สละสลวย เพลงเวลาเธอยิ้ม เป็นตัวอย่างการใช้ภาษาที่สวยงามที่สุดของ Polycat ตัวอย่างจากท่อนหนึ่ง “ไม่รู้ว่าต้องโตท่ามกลาง หมู่ดอกไม้ มากมาย ขนาดไหน เธอจึงได้ครอบครอง รอยยิ้มที่สวยงามขนาดนี้” เนื้อเพลงสั้นกระชับได้ใจความ ฟังแล้วเข้าใจถึงอารมณ์เพลงว่าจะถ่ายทอดความหมายและความรู้สึกใดให้ผู้ฟัง เนื้อเพลงท่อนอื่นๆ เองก็ใช้การพรรณนาความงามประหนึ่งบทกวี หรือเพลงเวลาเธอยิ้มกับเพลงพบกันใหม่? ก็สามารเลือกใช้คำศัพท์ที่เก่าและเหมาะสมกับดนตรีเก่าทำให้เมื่อฟังแล้วจึงไม่รู้สึกตะขิดตะขวงใจ ทุกเพลงมีท่อนที่น่าประทับใจและเมื่อได้ยินสักครั้งก็สามารถจดจำได้

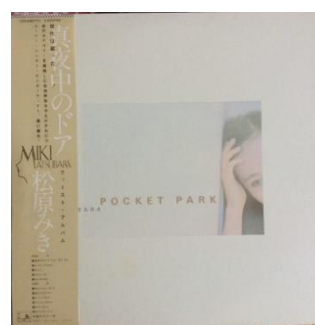
3. โฉนแบบ ทั้ง 3 เพลงมีกลิ่นอายของเพลงแจ๊สฟิวชั่นของญี่ปุ่นปี 80's และติดความเป็นฟังก์กีซึ่งช่วยขับเน้นดนตรีส่วนอื่นๆ ให้ออกมาโดดเด่น ถือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้รู้สึกถึงความเป็นญี่ปุ่นยุค 80's ให้หลายๆ เพลง

4.2.1.1 เพื่อนไม่จริง (Forever Mate)

เพื่อนไม่จริง พูดถึงการแอบรักของเพื่อนคอยเฝ้ามอง คอยรู้สึกเป็นห่วงและอยู่ใกล้ๆ โดยที่ไม่บอกความในใจออกไป เพลงเพื่อนไม่จริงเริ่มต้นจากวลี “เพื่อนไม่จริงนี่หว่า” ที่ใช้แซวเพื่อนที่แอบชอบเพื่อนในขณะที่เรียนอยู่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เพื่อนไม่จริงเป็นเพลงที่จังหวะเร็วที่สุดจากทั้ง 3 เพลง การใช้เครื่องดนตรีจำนวนน้อยชิ้นในช่วงต้นของเพลงสอดคล้องกับการเล่าเรื่องเศร้า “อาจไม่มีหนทางให้เป็นอย่างหวัง แต่อย่างน้อยก็ไม่ทำให้ผิดหวัง” แล้วจึงโหมเครื่องดนตรีเข้ามาในท่อน “เป็นคนที่เราไว้วางใจมันก็ดีเท่าไร” เพื่อให้เพลงดำเนินต่อไปในทิศทางบวกประหนึ่งการปลอบประโลมตัวเองซึ่งโดดเด่นด้วยเสียงกีตาร์ทั้งท่อนริฟ (riff) ในช่วงอินโทรและท่อนโซโล่ (solo) ก่อนจบเพลง

เมื่อเข้าสู่ช่วงกลางของเพลงกลิ่นอายของความเป็นซิดดี้ป๊อปก็จะยิ่งชัดเจนขึ้นด้วยดนตรีที่ใช้คอร์ดเยอะเขอะซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับแจ๊สฟิวชันจากญี่ปุ่นยุค 80 รวมถึงเทคนิคการเปลี่ยนกุญแจเสียง (key) 3 คีย์ในท่อน “เป็นคนที่เธอไวใจ มันก็ดีเท่าไร ไม่เสียดใจเกินไปกว่านี้ เพราะมันอาจจะไม่คุ้มกันอยากเป็นคนสำคัญ แค่เพื่อนแล้วกัน เพราะฉันไม่มีเธอไม่ได้” ก็ได้รับแรงบันดาลใจมาจากเพลง It's The Falling In Love ของศิลปิน Carol Bayer Sager (1978) ซึ่งเพลงนี้ในอดีตก็มีอิทธิพลต่อเพลงซิดดี้ป๊อป เช่น Hatsumi Shibata ซึ่งนำเพลงนี้มาร้องเป็นภาษาญี่ปุ่นชื่อในชื่อ バイバイ・ジュエル (1979) หรือเพลง Stay With Me ของ Miki Matsubara ก็รับดนตรีในท่อนส่งเข้า Verse ของเพลง It's The Falling In Love มาใช้เช่นกัน

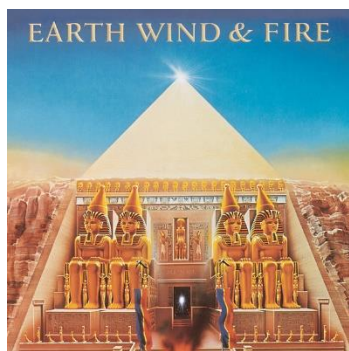
ภาพที่ 55-57 : ภาพปกอัลบั้ม Carol Bayer Sager – Too (1979), Hatsumi Shibata - Hazumide Daite(1979) และ Miki Matsubara - Pocket Park (1980)

(ที่มา <https://is1-ssl.mzstatic.com/image/thumb/Music62/v4/b2/ff/89/b2ff89d1-f5df-5b17-f2ad-1d46b7078c64/603497871698.jpg/400x400cc.jpg> , https://m.media-amazon.com/images/I/51996LxA9BL._AC_SY355_.jpg และ [https://img.discogs.com/fAJhbSfNO6k4b-Osa1BJaxz2aa8=/fitin/600x600/filters:strip_icc\(\):format\(jpeg\):mode_rgb\(\):quality\(90\)/discogs-images/R-3770636-1477365065-1319.jpeg.jpg](https://img.discogs.com/fAJhbSfNO6k4b-Osa1BJaxz2aa8=/fitin/600x600/filters:strip_icc():format(jpeg):mode_rgb():quality(90)/discogs-images/R-3770636-1477365065-1319.jpeg.jpg))

4.2.1.2. เวลาเธอยิ้ม (You Had Me At Hello)

เวลาเธอยิ้ม พุดถึงความงามของหญิงสาวโดยพรรณนาออกมาเป็นภาษาที่สละสลวย เพลงเวลาเธอยิ้มเริ่มต้นจากกะเนเห็นรูปของเพื่อนคนหนึ่งอยู่ในสวนดอกไม้ และได้ประโยคแรกมาว่า “ไม่รู้ว่าจะต้องโตท่ามกลางหมู่ดอกไม้มากมายนขนาดไหน เธอจึงได้ครอบครองรอยยิ้มที่สวยงามขนาดนี้”

ดนตรีที่ใช้เป็นลักษณะเพลงบัลลาด (Ballad)²⁴ ที่ใช้การเล่าเรื่องผ่านการพรรณนาความรักและความงามของหญิงสาว โดยลักษณะทางดนตรีได้รับแรงบันดาลใจมาจากวง Earth, Wind & Fire อัลบั้ม All'N All (1977) และ I AM (1979) แต่ใช้รูปแบบการร้องแบบแจ๊สฟิวชั่นของญี่ปุ่นผ่านการใช้จังหวะสวิง (Swing) และการร้องยืดคำให้ยาวสลบสั้นเพื่อปรับจังหวะให้เข้ากับค่าความยาวของแต่ละโน้ตผ่านการยืดเสียงของคำร้อง อีกหนึ่งจุดเด่นของเพลงนี้ คือ โลกไลน์เบสที่มีลูกเล่นและรายละเอียดจำนวนมาก โดยเฉพาะในท่อนโซโล่ (solo) ก่อนเข้า Verse2 และท่อนฮุค

ภาพที่ 58-59 : ภาพปกอัลบั้ม Earth, Wind & Fire - All'N All (1977) และ I AM (1979)

(ที่มา <https://direct.rhapsody.com/imageserver/images/alb.59966772/600x600.jpg> และ <https://inwfile.com/s-e/c0lw19.jpg>)

4.2.1.3. พบกันใหม่? (So Long)

พบกันใหม่ พูดถึงการยอมรับการจากลาให้กับคนที่รักโดยรู้อยู่แล้วว่าอาจไม่ได้พบกันอีก แต่ก็ต้องเก็บซ่อนความรู้สึก เพลงพบกันใหม่เริ่มต้นขึ้นจากประโยคที่ว่า “และแล้วก็รู้ว่าคนที่จบบันไปด้วยคำที่บอกว่าเราจะมาพบกันใหม่มักจะไม่มีพบกันอีก”

ดนตรีที่ใช้เป็นลักษณะเพลงร็อก แต่ใช้เทคนิคการร้องจากเพลงโซล (Soul) มาใช้เป็นลูกเล่น (Gimmick) เช่น ในท่อน “ด้วยคำที่บอกว่าเราจะมาพบกันใหม่” หรือ “ไม่มีอะไรใจร้ายเท่าที่คุณคิดจะไป” ตอนท้ายจะมีเสียง “เย่ท์” ซึ่งเป็นการร้องคำที่ไม่ได้สื่อความหมายแต่เพื่อให้เสียงตรงกับโน้ตในเพลง

²⁴ เพลงบัลลาด (Ballad) ในความหมายหนึ่งตามบัญญัติราชบัณฑิตยสถานสาขาวิชาวรรณกรรมคือ ลำนำนิทานเป็นรูปแบบหนึ่งของคำประพันธ์ แต่ต่อมาในศตวรรษที่ 19 ถูกใช้ในความหมายของเพลงป๊อป ความรักช้า ๆ และความหมายนี้มักใช้ในความหมายแบบเดียวกันกับเพลงรัก เข้าถึงเมื่อ 13 มีนาคม 2565 เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%A5%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%94>

เพลงจาก “POLYCAT The Ordinary Love Story” มีองค์ประกอบส่วนใหญ่มาจากดนตรีฝั่งสหรัฐอเมริกาผสมผสานเข้ากับซิติ์ป๊อปแบบฟิวชันแจ๊ส องค์ประกอบเหล่านี้ถูกสลับใช้ไปมาในสัดส่วนที่แตกต่างกันไปในแต่ละเพลง จึงทำให้เมื่อฟังเพลงของอัลบั้ม 80 kisses รู้สึกได้ถึงกลิ่นอายของซิติ์ป๊อป เช่น เพลงเพื่อนไม่จริงที่ใช้ทั้งทางคอร์ดและวิธีการร้องแบบแจ๊สฟิวชันญี่ปุ่นทำให้กลิ่นอายความเป็นซิติ์ป๊อปชัดเจนที่สุดในอัลบั้ม ในอีกด้านหนึ่งเพลงพบกันใหม่ที่ไม่ใช่องค์ประกอบจากซิติ์ป๊อปมาใช้มากนักแต่ความเป็นเพลงโซลในเพลงพบกันใหม่ก็อาจทำให้นึกถึงหนึ่งในเพลงซิติ์ป๊อปที่มีกลิ่นอายของเพลงโซล เช่น เพลง Last Summer Whisper ของ Anri (1982) องค์ประกอบที่นำมาใช้ในเพลงส่วนใหญ่ก็นั้นมาจากดนตรีของคนผิวสี (black music) ซึ่งก็เป็นรากฐานของซิติ์ป๊อปเช่นกันจึงไม่แปลกที่จะได้กลิ่นอายของซิติ์ป๊อป

นอกจากนี้วง Polycat ยังใส่ความเป็นตัวเองลงไปเพลงได้อย่างชัดเจน การผสมผสานองค์ประกอบทางดนตรีอันหลากหลายกับเสียงร้องที่เป็นเอกลักษณ์และมีเสน่ห์ของนะ (รัตน จันทร์ประสิทธิ์) จากจุดเริ่มต้นที่ต้องการทำเพลงที่เหมือนยุค 80's แต่กลับกลายเป็นเพลงที่มีจุดเด่นเป็นของตัวเอง มากกว่าที่จะเป็นเพลงที่ลอกมาจากเพลงยุค 80's เฉยๆ และความชัดเจนในแนวทาง 80's ของวงในด้านอื่นทั้งการนำภาพยนตร์จากยุค 80's จริงๆ เรื่อง “พริกชี้หูกับหมูแฮม” มาเรียบเรียงใหม่เป็นมิวสิกวิดีโอ การออกซิติ์ เทปคาสเซ็ทและแผ่นเสียงในยุคที่ผู้ฟังนิยมใช้สตรีมมิ่ง หรือแพชั่นการแต่งกายด้วยเสื้อเชิ้ตผ้าซาตินลวดลายดูฉูดฉาด (สมาชิกวงเรียกว่า ‘เสื้อเสีย’) ก็ช่วยเสริมภาพลักษณ์ความย้อนยุคของวงให้เด่นยิ่งขึ้น

4.2.2 องค์ประกอบ City Pop ใน EP. 土曜日のテレビ (Doyobi no terebi)

EP. 土曜日のテレビ (Doyobi no terebi) เริ่มต้นจากความทรงจำในวัยเด็กที่ได้ฟังเพลงภาษาญี่ปุ่นครั้งแรกจากช่อง 9 การ์ตูนเช้าวันเสาร์ กลายเป็นเพลงญี่ปุ่นในความทรงจำของนะ เช่น เพลง ROMANTIC AGERU YO ของ Shoko Nakagawa จากอนิเมะเรื่อง Dragon Ball (1986) และเพลงKimi ga suki da to sakebitai ของ BAAD จากอนิเมะเรื่อง Slam Dunk (1993) เมื่อรวมกับความหลงใหลในแนวเพลง CITY POP ที่เป็นชวาร์ตดนตรียุค 80's ในแบบฉบับญี่ปุ่นจึงเกิดไอเดียทำเพลงเป็นภาษาญี่ปุ่นและรวบรวมเป็น EP ที่มีชื่อว่า 土曜日のテレビ (Doyobi No Terebi - ดอยโอบิ โนะ เทเรบิ) แปลว่า รายการทีวีวันเสาร์

ทุกเพลงใน EP ชุดนี้ยังคงเป็นเพลงรักในแบบฉบับ POLYCAT โดยได้ศิลปินชาวญี่ปุ่นอย่าง Saito Ryoji (วง P.O.P), Maika Loubté ศิลปิน Electronic และ ฝน - วทันยา จันทรวิทัน (วง Talkless) มาช่วยด้านเนื้อร้องภาษาญี่ปุ่น ด้วยความเรียบหรูของดนตรีแบบ City pop แพชั่นเสื้อผ้าในชุดนี้จึงถูกถนอมลงมาให้ดู

minimal เนื้อหาเพลงผ่านการตีความที่ละเอียดอ่อนมากขึ้น พูดถึงความรักผ่านสิ่งของ เปิดตัวด้วยเพลงแรก เพิ่มความสดใสให้กับชาวนันดนตรีที่โดดเด่นด้วยเสียงฟลูต และเล่าผ่านมิวสิกวิดีโอการ์ตูนอนิเมชันที่น่ารักดูแล้วชวนเคลิ้มตามไปกับบทเพลง พร้อม Artwork ปก Animation graphic ลายเส้นสีสันนารักสดใสในแบบการ์ตูน

4.2.2.1 君のピアス (The Earrings)

君のピアス (The earrings) เนื้อหาพูดถึงคนที่แอบชอบอยู่ห่างๆ และอิจฉาสິงต่างๆ ที่ได้อยู่ใกล้ๆ เธอ “..อิจฉาต่างหูเธอที่ได้อยู่กับแก้มเธอ อิจฉาหมวกที่เธอยอมให้อยู่ใกล้ๆ ชิด..”

เนื้อร้องภาษาญี่ปุ่น	คำแปลภาษาไทย
君の青いドレスよく似合う	ชุดเดรสสีน้ำเงินนั้น ดูเข้ากับเธอดีจัง
それにあの黒い靴が忘れられない	รองเท้าสีดำคู่นั้นก็ทำฉันลืมไม่ลง
気づいてない 君を	ไม่รู้ว่่าตั้งแต่เมื่อไหร่ ที่ฉัน
いつも見てる僕がいる	คอยเฝ้ามองเธออยู่
近くに近づいて	ค่อยๆ ใกล้เข้าไปเรื่อยๆ
All I want is …	สิ่งที่ฉันต้องการคือ
Just to be ずっとそばに	แค่เพียงได้อยู่ข้างๆ เธอ ตลอดไป
好きなバックのように	เป็นเหมือนกระเป๋าใบโปรดของเธอ
Just to be ずっと一緒に	แค่เพียงได้อยู่ด้วยกันตลอดไป
2つのピアスのように	เหมือนต่างหูคู่นั้น
君の赤い帽子よく似合う	หมวกสีแดงใบนั้น ก็ดูดีมากเลยนะ
時々かける眼鏡が忘れられない	แว่นที่เธอใส่เป็นบางครั้ง ก็ทำฉันลืมไม่ลงเช่นกัน
And all I want is just to be	ทั้งหมดที่ฉันต้องการนั้น คือ
Right next to you…	ได้อยู่ข้างๆ เธอ
And all I want is just to be	ทั้งหมดที่ฉันต้องการนั้น คือ
Right next to you…	ได้อยู่ข้างๆ เธอ

4.2.2.2 たくさんの花 (The Flowers)

たくさんの花 (The flowers) เพลงเนื้อหาสุดโรแมนติกพูดถึงการที่อยากให้เธอชอบในสิ่งที่เราทำ “..ทุกอย่างที่เธออยากได้ จะหามาให้ ดอกไม้มากมายจะเอามาให้เธอ เพราะเธอคือ My Girl..”

เนื้อร้องภาษาญี่ปุ่น	คำแปลภาษาไทย
いつも持ってる このカメラ は素敵な君を撮るために 好きな店に連れて行ったら 喜ぶかな君は	กล้องตัวนี้ ที่ฉันพกเอาไว้ตลอดนั้น เพื่อถ่ายรูปเธอที่แสนจะพิเศษ ถ้าได้พาเธอไปร้านโปรดของเธอล่ะก็ เธอจะดีใจหรือเปล่านะ
出会ってからずっと伝えたくて やさしい 君の笑顔 見れる ことは 僕の幸せ Oh yeah... Everything that you want あげるから 君は僕の My My My Girl 口紅 ネックレス たくさんの花	ตั้งแต่ที่ได้พบ ก็อยากจะทำบอกมาโดยตลอดว่า รอยยิ้มอันอ่อนโยนของเธอ นั้น พอได้มอง ก็รู้เลยว่านั่นคือ ความสุขของฉัน Oh Yeah ทุกสิ่งที่คุณต้องการ ฉันจะหามาให้ เพราะเธอเป็นผู้หญิงของฉัน จะลิปสติกสร้อยคอหรือดอกไม้มากมายก็จะหามาให้
なぜなら君は My My Mine 冬を待ってる あのマフラー は愛しい 君に巻くために 好きな曲を流したら 喜ぶかな君は	ถ้าถามว่าทำไม ก็เพราะเธอคือ(ผู้หญิง)ของฉัน ฉันเฝ้ารอดูหนาว เพื่อจะพันผ้าพันคอ ที่น่ารักผืนนั้น ให้กับเธอ ถ้าเพลงโปรดของเธอ นั้นบรรเลงขึ้นมา เธอจะดีใจเธอจะดีใจหรือเปล่านะ

4.2.2.3 ここ (The Window)

ここ (The window) พุดเปรียบเทียบตัวเราเป็นหยดน้ำที่ไหลตรงหน้าต่าง ถ้าเราเคาะกระจกเธอจะสนใจไหม

เนื้อร้องภาษาญี่ปุ่น	คำแปลภาษาไทย
声に出せないような煩惱	ความปรารถนาที่ไม่อาจเอื้อนเอ่ยออกมาได้
溢れてるプールはここ	ในสระน้ำที่ล้นออกมา
誰からも気づかれずに	ขณะที่ไม่มีใครสังเกตเห็น
僕は泳いでいる	ฉันกำลังว่ายน้ำ
水になって	กลายเป็นหยดน้ำ
雨になって	กลายเป็นหยาดฝน
君の窓を叩いたらびっくりするかな	ตกกระทบบนหน้าต่างของเธอ เธอจะตกใจไหมนะ
できもしないことを	เรื่องที่ทำไม่ได้พวกนั้น
いくつも考えては	ไม่ว่าจะคิดเรื่องที่ทำไม่ได้เท่าไหร่อะก็ตาม
ありもしないハピネス	ความสุขเหล่านั้นมันก็ไม่มีอยู่จริง
街の人も呆れている	ผู้คนในเมืองก็ต่างพากันประหลาดใจ
僕はここで眠りたいよ	ฉันอยากจะหลับลงที่ตรงนี้
曇りガラス なぞって	สัญชาตญาณที่จะตามหาเธอ
君を探し出す 本能	เฝ้าตามเธออยู่บนกระจกฝ้า
役に立たない 映画で	ดูหนังไร้สาระสักเรื่อง
心を満たす	ให้หัวใจเธอได้เต็มเต็ม
水になって	กลายเป็นหยดน้ำ
氷になって 君の	กลายเป็นหยดน้ำ

紙コップの中 消えてしまいたい 寄せて返す波の中で ぼくらしがみついていた ひとりきりの夢も虚ろ 出会う前の泡になる できもしないことをいくつも ありもしない今のハピネス ずっと抱きたい君の笑顔を 僕のそばにいてほしいから	ฉันอยากหายไปในถ้วยกระดาษ ในเกลียวคลื่นทะเล มีเราสองอยู่ด้วยกัน ความฝันอันโดดเดี่ยวและว่างเปล่า เมื่อพบเธอมันก็กลายเป็นฟองสบู่หายไป มีเรื่องที่ทำไม่ได้ตั้งหลายอย่าง แต่ความสุขในตอนนี่ คือ ฉันอยากให้เธอมีรอยยิ้ม อยู่ข้างๆฉันตลอดไป

4.2.2.4 甘い目眩 (The Storm)

甘い目眩 (The storm) เนื้อหาแนว Erotic เมื่อเราติดพายุ แล้วหลบในโรงแรมด้วยกัน “..ฉันได้กลิ่น Sunblock (ครีมกันแดด) ของเธอ ฉันเทโซดาลงในแก้วแล้วรู้สึกว่ามันละลายออกมา..”

เนื้อร้องภาษาญี่ปุ่น	คำแปลภาษาไทย
頼りなく並んだ影がね 陽炎に揺らされて 幻のように消えてった 君の柔らかな candy body 街を歩けば みんな 振り返るのさ もう 離さない	เงาที่เรียงตัวกันจนดูไม่น่าไว้วางใจ กับความร้อนระอุที่อบอวลไปทั่ว มันหายไปราวกับผี ร่างกายของเธอที่ดูหวานหอมราวกับลูกอมนั้น ถ้าจะต้องเดินไปทั่วเมือง ทุกคนก็คงยินดี ต่อให้คิดใหม่ ก็ไม่มีใครปล่อยโอกาสนี้หลุดมือไปหรอก

キスの回数で好きを積み重ねて いつか私も捨てられるわなんて 甘すぎるメロディに目罰 冷たくしたシーツの端をつねる仕草で君は 夏の日のような照りつける太陽が コパトーンめいたスパイスの香りとか 突然降り出したスコールに濡らされて 二人は帰れない いつまでも離れない 赤く火照ったこの街のネオンとか 騒ぎ出したこの街のトラフィックとか また降り出したスコールがやまなくて 二人は帰れない いつまでも離れない	(เธอ)สะสมความชอบและรอยจูบ สักวันฉันก็คงจะโดนทิ้งเหมือนกัน แต่ก็ถือเป็นการลงโทษด้วยท่วงทำนองที่แสนจะหวาน ชื่น ท่าทางตอนเธอจับผ้าปูที่นอน มันทำให้ได้กลิ่นหอมของครีมกันแดดที่เธอทา สำหรับวันที่แดดจ้าในฤดูร้อน แต่วันนี้จู่ๆ ฝนก็ดันตกลงมาทำเราเปียกโชก จนกลับบ้านไม่ได้ ให้เราสองคนได้ใกล้ชิดไม่ห่างไปไหน แสงของไฟนีออนสีแดงของเมืองนี้ เสียงจากการจราจรของเมืองนี้ ฝนที่ตกลงมาอีกครั้ง และยังไม่มีความว่าจะหยุด ทำให้เราไม่สามารถกลับบ้านได้ ให้เราสองคนได้ ใกล้ชิดกัน

บทวิเคราะห์

ด้านเนื้อหาสาระ : เพลงใน Ep นี้ Polycat เริ่มต้นจากการกำหนดอารมณ์ของเพลง แต่งเนื้อร้องภาษาไทย ก่อนแล้วจึงแปลเป็นภาษาญี่ปุ่น เนื้อหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับความรักที่สมหวังกับการแอบรัก ถ่ายทอดออกมา โดยใช้ภาษาที่มีลักษณะตรงไปตรงมา ความโดดเด่นทางภาษาของวงลดลงไปบ้างเมื่อเทียบกับอัลบั้ม 80 kisses ที่ทุกเพลงจะมีวลีหรือท่อนจำ แต่ในภาษาที่เรียบง่ายนั้นก็ยังคงใช้การอุปมาอุปไมย เช่น เพลง 君のピアス (The earrings) และ ここ (The window) โดยฉากหลังของทั้ง 4 เพลงนั้นไม่ได้บอกแน่ชัดว่าเป็นเมืองไหนในยุคไหน แต่จากเพลง たくさんの花 (The flowers) ซึ่งกล่าวถึงการพาคนรักไปถ่ายรูปที่ร้านโปรดก็ทำให้นึกถึงการไปเที่ยวร้านกาแฟสวยๆ หรือ Cafe Hopping ที่นิยมในปัจจุบัน

ด้านดนตรี : ดนตรีส่วนใหญ่ใน Ep. นี้จะอยู่ในโทนสดใสโดยเลือกใช้เมโลดี้และวิธีการร้องที่ฟังง่าย การตีไซนซินธิไซเซอร์อันเป็นเอกลักษณ์ของวงก็ยังคงทำได้อย่างดี โลกใบนี้ก็ยังมีรายละเอียดลูกเล่นที่มากขึ้น และหนึ่งสิ่งที่ทำให้ Ep. นี้ต่างจากอัลบั้ม 80kisses คือ การใส่เครื่องเป่าอย่างเสียงฟลูต ทรัมเป็ต ทรอมโบน และแซกโซโฟนเข้าไปในเพลงอย่างเต็มที่ ซึ่งอัดจากคนเล่นจริงๆ ไม่ได้ใช้เสียงจากโปรแกรม โดยรวมของทั้ง Ep. ให้มีความเป็นแจ๊สพิวซ์ขึ้นออกมามากขึ้น แต่ก็มีบางช่วงที่ฟังแล้วจะนึกถึงดนตรี Soft Rock และด้วยการที่ภาษาไม่ใช่เครื่องมือหลักที่จะใช้สื่อสารเนื้อหาแต่เพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นชีวิตชีวา เช่นเดียวกับกับดนตรีที่มีส่วนสำคัญในการสื่ออารมณ์ให้กับผู้ฟัง เช่น เพลง 甘々目眩 (The Storm) ใช้เสียงแซกโซโฟนเพื่อให้เพลงดูเร้าร้อนขึ้น

ด้านสื่ออื่นๆ : ปก EP. 土曜日のテレビ (Doyobi no terebi) และมิวสิกวิดีโอเพลง たくさんの花 (The flowers) เป็นผลงานของ HELLOIAMJK (เหนือ-จักรกฤษณ์ อนันตกุล) คอนเซ็ปต์ที่วาง Polycat อยากรได้นั้นคือ “ไม่ยอมให้มีเราในปกแผ่น แล้วอัลบั้มนี้ก็เกี่ยวกับการ์ตูน” ผลงานที่ออกมานั้นจึงเป็นตัวละครที่รับการออกแบบจากสมาชิกวงโดยที่ไม่ได้อิงกับยุค 80's แต่ให้ HELLOIAMJK ได้ใช้คู่สีที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง ผลงานจึงออกมาในลักษณะของศิลปะญี่ปุ่นร่วมสมัย มิวสิกวิดีโอเพลง 君のピアス (The earrings) เป็นวิดีโอบรรยากาศของเมืองในประเทศญี่ปุ่นและบันทึกการแสดงคอนเสิร์ต POLYCAT Live in JAPAN ปี 2017 และสุดท้ายคือมิวสิกวิดีโอเพลง 甘々目眩 (The Storm) เป็น 2 วิดีโอแบ่งซ้ายขวาเพื่อเล่าเทียบระหว่างชายหนุ่ม ณ เมืองโตเกียวกับหญิงสาว ณ กรุงเทพฯ ในปัจจุบัน ใน Ep. นี้สื่อหลายๆ ด้านที่วงเลือกใช้มีการผสมผสานกับสื่อร่วมสมัยมากขึ้น

องค์ประกอบชีวิตชีวาใน EP. 土曜日のテレビ (Doyobi no terebi) การนำเสนอความสนุกสนานในด้านดนตรีของเพลงชีวิตชีวาแนะนำเสนอด้วย 3 เพลงหลัก คือ 君のピアス (The Earrings) , たくさんの花 (The Flowers) และ 甘々目眩 (The storm) ด้วยโทนสดใส ฟังง่าย เมโลดี้ที่สวยงามและติดหู และติดความเป็น funky มี groove ให้โยกหรือเต้นตามได้ แต่ก็มี 二二 (The Window) เป็นเพลง Soft Rock ที่แฝงความเศร้าไว้ หากนึกถึงอัลบั้มเพลงชีวิตชีวาสักหนึ่งอัลบั้มที่คล้ายคลึงกันก็คงเป็น Tatsuro Yamashita – For you (1982) ทั้งทิศทางของอัลบั้มที่สดใสผสมผสานการใช้เครื่องเป่าที่โดดเด่น

4.3 Polycat กับโน้ตดนตรีในการสร้างผลงาน

วง Polycat เริ่มต้นทำเพลงยุค 80's จากความชอบส่วนตัวโดยไม่ได้ตั้งมั่นว่าจะต้องได้รับการตอบรับที่ดีจากผู้ฟังทำให้ผลงานของวงได้นำเสนอความชอบของตัวเองได้อย่างเต็มที่ นอกจากนั้นความตั้งใจทำเพลง 80's ยังทำให้วงได้ค้นพบกับดนตรีจากอดีตอีกมากมายจนกลายมาเป็นแรงบันดาลใจในการผลิตเพลง ซิตีป๊อปเองก็เป็นหนึ่งในดนตรีจำนวนมากนั้น ไม่ว่าจะอัลบั้ม 80 kisses, Ep. 土曜日のテレビ (Doyobi no terebi) หรือโปรเจกต์ซิตีป๊อป 'Rattana' ก็ล้วนเกิดขึ้นก่อนที่ดนตรีซิตีป๊อปจะเริ่มกลายเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายช่วงปี 2017 – 2018 ในประเทศไทย 2 กระแสนี้ช่วยเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน กระแสนิยมดนตรีซิตีป๊อปทำให้คนหันกลับมามองผลงานของ Polycat ในอีกด้านผลงานของ Polycat เองก็ช่วยให้คนได้รู้จักกับเพลงซิตีป๊อปมากขึ้นจากการกล่าวถึงแนวเพลง City Pop ในสื่อหลายๆ ครั้ง เมื่อกล่าวโดยสรุป คือ ดนตรีซิตีป๊อปมีอิทธิพลต่อการผลิตผลงานเพลงของวง Polycat แต่การนำองค์ประกอบจากดนตรีซิตีป๊อปมาใช้ในผลงานที่ผ่านมาเกิดจากความชอบส่วนตัว ไม่ได้เกิดจากการชักนำของกระแสความนิยมดนตรีซิตีป๊อป วงไม่ได้คาดหวังความสนใจจากกระแสแต่เกิดจากการตอบสนองความต้องการกับมาตรฐานของตัวเองในฐานะศิลปินผู้สร้างสรรค์รวมถึงการนำเสนอสิ่งใหม่ๆ ให้กับวงการดนตรี ซึ่งเห็นได้จากส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ “(SUM) PART of POLYCAT ย้อนการเดินทาง 10 ปีในฐานะศิลปิน @polycat band” (2021)

“พิธีกร : ในวาระที่วง Polycat ครบรอบ 10 ปี เรามีอะไรที่ได้เรียนรู้จากวันนั้นถึงวันนี้

นะ : คิดเหมือนโด้งในมุมหนึ่งเราก็รู้สึกเกินฝันแต่เราไม่ควรที่จะคิดอย่างนั้น ผมคิดต่อโด้งนะ ผมรู้สึกว่ามันน่าเนื่อกับป่าเต็งไปเมื่อวาน เราารู้สึกว่าน่าเนื่อกพูดดีมาก ‘เราต้องเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ’ ผมก็รู้สึกว่ามันน่าเนื่อกจะมีวงดนตรีที่แบบรู้สึกว่าจะแค่นี้ก็อยู่ได้แล้ว มีเพลงแล้วก็กินบุญเก่าไปเรื่อยๆ แต่ผมไม่รู้สึกอย่างนั้นนะ ตอนที่เข้าปีที่ 10 (ของวง) แล้วมี ‘พบกันใหม่’ เสรีพวงนู่นไปแล้ว เรามี ‘มันเป็นใคร’ ‘อวอร์ด’ สำหรับเด็กนักศึกษาไปแล้ว ผมยังทำเพลงที่ทำให้แฟนเพลงของวงอัสนีวีส์สนชอบไม่ได้ ผมยังมีสิ่งที่ผมต้องปลดปล่อยอยู่”

“พิธีกร : ในด้านการทำดนตรีการเขียนเพลงตลอดเวลา 10 ปี ทิศทางข้างในมันเปลี่ยนไปบ้างไหมคะ

นะ : ในอัลบั้มแรกอาจจะทำให้สนุกก็พอ พอ 10 ปีผ่านไปมันก็มีมิติเรื่องเรามีเซ็นแล้วเราต้องรักษามันไว้ แต่ถ้าเราเอาแต่รักษาลายเซ็นนั้นเอาไว้แล้วมันฟังยากใครจะฟัง มันก็ขัดกันอยู่ หรือมิติอีกด้านอย่าง Polycat ดังประมาณหนึ่งแล้วทำอะไรก็มีคนฟัง เขียนเบาบางแค่ไหนก็มีคนอวยว่า ลีค เขียนดีจังเลย มันก็จะมีมิติเหล่านี้วนเวียนอยู่ ทั้งนี้ทั้งนั้นผมว่าไอพวกอะไรอย่างนี้ มันก็จะอยู่รองความคิดที่ว่าทุกเพลงผมรักหมด

ดังนั้นเวลาผมเขียนอะไรสักอย่างผมจะไม่ผิวเผินกับมัน มันต้อง 100 ขึ้นหมด เหตุผลเหล่านั้นมันก็กลายเป็นเหตุผลรองไปเลยว่า เขียนอย่างนี้เขียนมาทางแคบมันจะดังหรือ เหตุผลพวกนี้ก็จะตกไปเพราะเหตุผลที่นำมาที่สุดคือผมรักเพลงของผมมากๆ

เพ็ญ : มีน้องนักศึกษาที่ทำวิชาหนึ่งส่งอาจารย์แล้วเขาก็ถาม Polycat เกี่ยวกับวิถีคิด เขาก็ถามว่า ‘ทำไมพี่ถึงดูว่าเพลงมานี้มาดูเบาจังเลย ทำไมไม่ทำแบบเพลงดูดีออกมาอีกให้มันติดๆ กัน เพราะเพลงพวกนี้มันประสบความสำเร็จ แล้วการประสบความสำเร็จมันก็ดีกว่าไม่ใช่หรือ’ ซึ่งผมก็บอกว่าสุดท้ายแล้วเราทำอย่างที่เรารอบก่อนจริงๆ พูดตรงๆว่าตอนเราทำเพลงมานี้มาเสร็จปั๊บ เรา ‘เยตโต้’ อะ เราทำแล้วเรา ‘เยตโต้’ แล้วเราก็อยกนำเสนอความ ‘เยตโต้’ ให้ทุกคนรู้ว่าเนี่ยแม่ง ‘เยตโต้’ เอาตรงๆ เพลงพบกันใหม่ตอนเราทำเสร็จเราก้ ‘เยตโต้’ อะ

โต้้ง : คือวงเรามันจะเป็นแบบทำแล้วฟังแล้วเรารู้สึกดีกับมันก่อนอะครับ มันจะไม่ใช่แบบดั่งแนเลยเอาดีกว่ามันจะไม่ใช่เหตุผลนี้”

วง Polycat กำลังเคลื่อนตัวไปข้างหน้าโดยมุ่งสู่อดีตนำองค์ประกอบทางดนตรีเก่าๆ มาเรียบเรียงและนำเสนอออกมาเป็นเพลงของตัวเองมากกว่าการหยุดอยู่กับแนวเพลงใดแนวเพลงหนึ่ง เพราะอย่างนั้นเมื่อถามถึงทัศนะของ ‘นะ’ “เมื่อบอกว่า Polycat เป็นแนว City Pop” ‘นะ’ เองก็ปฏิเสธออกไป ในส่วนหนึ่งบทสัมภาษณ์ “เมื่อบางคนบอกว่า POLYCAT เป็นแนว City Pop !?” (2020)

“คำถาม : เมื่อบางคนบอกว่า Polycat เป็นแนว City Pop

นะ : ความจริงให้พูดคือแบบตัวเองไม่ใช่ ไม่ใช่ซีดีป๊อปจริงๆ ซีดีป๊อปจริงๆ มันต้องเกิดที่ญี่ปุ่นเท่านั้นครับ พอเป็นเพลงแบบซีดีป๊อปแต่กำเนิดที่อื่นมันก็จะไม่ใช่แล้ว จะเป็นแค่เพลงจากประเทศอื่นที่เอาแรงบันดาลใจของซีดีป๊อปมาใช้เฉยๆ แต่ที่เขาพูดว่าผมเป็นตัวแทนก็ดีใจนะ เพราะว่าผมก็ชอบมากแล้วก็มีประสบการณ์ที่ดีกับซีดีป๊อป ”

เส้นทางการเป็นศิลปินของวง Polycat เริ่มต้นมาจากการเล่นดนตรีตามความชอบจนพวกเขาประสบความสำเร็จและเดินทางมาเกินกว่าที่ใฝ่ฝันเอาไว้แล้ว ความกดดันในการทำงานเพลงไม่เกิดจากความกดดันในฐานะศิลปินที่ประสบความสำเร็จแต่เป็นการตั้งมาตรฐานกับตัวเองในระดับสูงกับการรักษาความหลงใหล (Passion) ดังนั้น หมายเหตุใหม่ในเป็นศิลปินของวง Polycat คือ การทำให้วงเป็น ‘คลาสสิก’ ผ่านกลวิธีนำเสนอเรื่องราวใน

แบบของพวกเขาามาผสมผสานกับดนตรีที่เคยมีมาในอดีตซึ่งวงพูดถึงในบทสัมภาษณ์ “POLYCAT: 10 ปีของแมวเล่นซินธ์ คอนเสิร์ต และความ ‘คลาสสิก’ ที่อยากให้อยู่ตลอดไป - The People”

“นะ : ผมหวังให้วงเป็นคลาสสิก

นะ : คือ เพลง 80’s เนี่ย ผมมองนะมันต้องขึ้นตั้งแต่ core ตั้งแต่ราก มันจะมีโครงสร้างของมันอยู่ไม่ว่า Sound ยังไงก็ตาม ผมว่าคนที่ได้ฟังจะรู้สึกว่ามันเก่า ต่อให้ arrange หรือใช้ sound ทันสมัยขนาดไหนจะรู้สึกว่ามันเก่า เพราะมันมีรากฐานอยู่แต่ที่ผมมองว่าเพลงไทยที่ใช้ sound เก่าสมัยนี้มันพลิกจากแบบ เราไม่ได้มาจากแกนตรงกลาง แกนตรงการที่เป็นแผนที่ของเนื้อร้องมันไม่ใช่ มันเป็นแกนตรงกลางที่เป็นเครื่องดนตรีแทน แล้วก็เมโลดี้ก็กับวิธีเล่าเรื่องสมัยใหม่หลายๆ โมเดิร์นมากๆ มันเหมือนเป็นการกลายพันธุ์ที่ดีครับ เพราะว่าถ้ามันไม่มีการพันธุ์เราจะได้ฟังแต่ Core ของเนื้อร้องอย่างเดียว”

ด้วยเหตุทั้งหมดนี้ Polycat จึงกลายเป็นวงซินธ์ป๊อปที่ทุกอัลบั้มมีทิศทางที่แปลกใหม่และชัดเจน เริ่มต้นจากอัลบั้ม 05:57 ที่เป็นซินธ์ป๊อปร่วมสมัยผสมผสานเครื่องเป่าอย่างทรัมเป็ตและแซกโซโฟน ทำดนตรีโดยคำนึงความสุขเป็นหลัก มาสู่อัลบั้ม 80 kisses ที่วงหันมาทำดนตรี 80’s อย่างที่ตัวเองอยากทำจนค้นพบลายเซ็นที่กลายเป็นเอกลักษณ์ของวง กลิ่นอายดนตรีร็อกจากสหรัฐอเมริกาผสมผสานองค์ประกอบจากดนตรีมากมายที่ได้รับความนิยมในทศวรรษ 1980 รวมถึงแจ๊สฟิวชั่นญี่ปุ่นจากยุค 80’s เรื่องราวของพระรองกับภาษาอังกฤษทำให้ Polycat กลายเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น หลังจบการทำงานอัลบั้มอันยาวนานวงก็ปล่อย Ep. 土曜日のテレビ (Doyobi no terebi) มาคั่นกลาง แม้จะเป็น Ep. คั่นกลางแต่วงก็เลือกไม่ย่ออยู่กับดนตรีแบบเดิมๆ นำเสนอดนตรีซิดดีป๊อปที่ยังไม่เป็นที่รู้จักในไทยมากนักด้วยเพลงภาษาญี่ปุ่นในลักษณะดนตรีสดใสและสนุกสนาน จนเดินทางมาสู่อัลบั้ม Pillow War วงก็กลับมาสู่ฝั่งสหรัฐอเมริกาอีกครั้ง นำเสียงดนตรีของคนผิวสี (black music) อย่าง R&B และ Neo-Soul จากยุค 90’s ผสมผสานกับการเลือกใช้ภาษาที่ดี “ดูดีที่สุดเลยวัยแก่” จึงกลายเป็นวลียอดนิยมในช่วงหนึ่ง ไม่ใช่แค่ดนตรีที่เปลี่ยนไป เนื้อหาจากที่เคยเป็นพระรองแอบรักตลอดกาลก็เปลี่ยนสู่รักที่สมหวังมากขึ้นหลังจากปล่อยอัลบั้ม Pillow war ได้ไม่นาน ‘นะ’ นักร้องนำของวงก็ออกโปรเจกซ์ซิดดีป๊อปอีกครั้งในชื่อ ‘Rattana’ กับเพลง Hello Ocean เป็นเพลงที่ได้รับความนิยมมาจากรายการทะเลเมืองโซนนัน Shōnan รวมถึงเขียนเพลงที่นั่นด้วย ตอนแรกเพลงนี้นั้นจะถูกใช้ในวง Polycat แต่ด้วยดนตรีและเรื่องราวในเพลงนั้นไม่ได้เข้ากับแนวทางของอัลบั้ม Pillow war เพลงนี้จึงถูกเก็บเอาไว้จนถึง 5 ปี (2016-2021) แล้วจึงออกมาในโปรเจกซ์ Rattana แม้จะมีความคล้ายคลึงกันแต่ Polycat จะเป็นซิดดีป๊อปที่ติดกลิ่นอายของสหรัฐอเมริกาและร็อกมากกว่า ในขณะที่ Rattana จะมีกลิ่นอายของซิดดีป๊อปและเอเชียที่ชัดเจนมากกว่า มีความเป็น Soft Rock

หรือ AOR ฟังแล้วให้ชวนนึกถึงอัลบั้ม On the City Shore ของ Toshiki Kadomatsu (1983) โดย Hello Ocean ออกจำหน่ายในลักษณะแผ่นเสียง 7 นิ้ว หน้า A เป็นเนื้อร้องภาษาไทยร้องโดยนง และหน้าB เป็นเนื้อร้องภาษาญี่ปุ่นร้องโดย Kai Takahashi จากวง Lucky Tapes

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง กระแสความนิยมทวนกลับของดนตรีแนว City pop และอิทธิพลต่อดนตรีในประเทศไทย กรณีศึกษาวง Polycat มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พัฒนาการของดนตรีแนว City pop ในประเทศญี่ปุ่นช่วงปี 1970-1990 2) ปัจจัยที่ทำให้ดนตรีแนว City pop กลับมาเป็นที่นิยมในปัจจุบัน 3) ดนตรี City pop ในฐานะภาพแทนเกี่ยวกับการทวนรำลึกถึงอดีต และ 4) อิทธิพลที่เกิดขึ้นจากการเกิดกระแสความนิยมทวนกลับของดนตรีแนว City pop ต่อผลงานเพลงในวงการดนตรีในประเทศไทยผ่านกรณีศึกษาวง Polycat โดยสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 พัฒนาการของดนตรีแนว City pop ในประเทศญี่ปุ่นช่วงปี 1970-1990

ซิตีป๊อป (City Pop) เป็นแนวดนตรีที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นและเริ่มเป็นที่นิยมไปกับสังคมที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจภายในประเทศระหว่างปี 1970 – 1980 มีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ฟังที่เป็นผู้ใหญ่ เพลงซิตีป๊อปนั้นมีรูปแบบคำร้อง (lyrical themes) ความงดงามด้านภาพ (visual aesthetic) ซึ่งเชื่อมโยงถึงญี่ปุ่นในยุคเศรษฐกิจฟองสบู่ ดนตรีซิตีป๊อปนั้นมีการเลียนแบบและผสมผสานดนตรีจากสไตล์ตะวันตก (โดยมากจากสหรัฐอเมริกา) เช่น ดิสโก้ ฟังก์ แจส ซินธ์ป๊อป และ ร็อก โดยนิยาม “City Pop” เกิดจากความพยายามในการขายลัทธิบริโภคนิยมแบบอเมริกัน (Americanized consumerism) ที่เกิดขึ้นใหม่โดยใช้เมืองเป็นภาพลักษณ์ของความทันสมัยและวิถีชีวิตแบบใหม่ที่มีความสุขจากการจับจ่ายใช้สอย ในช่วงปี 1970s คำว่า “City” ไม่ว่าจะเขียนด้วยตัวอักษรญี่ปุ่นหรือตัวอักษรภาษาอังกฤษจึงเริ่มปรากฏให้เห็นได้จากสินค้าในสมัยนั้นอย่างไรก็ตามคำนิยามนี้ก็ได้มีกรอบหรือรูปแบบดนตรีที่ชัดเจน นอกจากเป็นเพียงคำแสดงความรู้สึกที่คลุมเครือ แต่นิยาม “City Pop” ไม่ได้เป็นที่นิยมเท่ากับ “New Music” ซึ่งเป็นคำที่นิยมใช้เรียกกระแสดนตรีใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในญี่ปุ่นช่วงปี 1970s

5.1.2 ปัจจัยที่ทำให้ดนตรีแนว City pop กลับมาเป็นที่นิยมในปัจจุบัน

ความนิยมของดนตรี City Pop เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากวิดีโอเพลง “Plastic Love” ของ Mariya Takeuchi เวอร์ชันรีมิกส์ความยาว 7 นาทีถูกอัปโหลดลง YouTube ในปี 2017 เหตุผลที่ทำให้ความนิยมของเพลง Plastic Love เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วนี้มีแรงผลักดันมาจากการทับซ้อนกันของความสนใจของผู้คนบนอินเทอร์เน็ต แรกเริ่มนั้นเกิดขึ้นจากการเป็นวัสดุในการสร้างงานของแนวดนตรีย่อยที่ถือกำเนิดขึ้นมาในอินเทอร์เน็ต (Net-based genres) ยุคหลังปี 2010 อย่าง Future Funk หรือ Vaporwave จนมีการขุดค้นและ

อัปโหลดเพลงซิติ์ป๊อปเก่าๆ มากขึ้นเรื่อยๆ จนมีปรากฏการณ์ทางอินเทอร์เน็ตที่มีจุดร่วมทางดนตรีและศิลปะอย่าง lo-fi beat ที่นิยมเปิดเพลงคลอระหว่างการเรียนหรือทำงานผ่านเพลย์ลิสต์หรือวิทยุออนไลน์ซึ่งไลฟ์สตรีมบน YouTube ซึ่งเพลง lo-fi เหล่านี้ก็มักใช้แซมพ์ (Sample) จากเพลงเก่า ๆ มาทำเป็นลูป (loops) จึงมักจะได้กลิ่นอายของเพลง jazz และ blues ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบทางดนตรีที่โดดเด่นของ City Pop รวมทั้งการใช้ภาพประกอบจากอนิเมชันญี่ปุ่นเรื่อง Whisper of the Heart ซึ่งคล้ายคลึงของ 2 ปรากฏการณ์นี้ทำให้เกิดการสั่นพ้องกัน และด้วยบริบทของอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วและเปิดกว้าง ขอบเขตผลงานซิติ์ป๊อปไม่ได้เข้มงวดการส่งต่อผลงานเกิดทั้งจากการส่งต่อทั้งโดยไม่ดัดแปลงหรือดัดแปลงทำให้ความหลากหลายและพื้นที่ทับซ้อนเหล่านั้นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

5.1.3 ดนตรี City pop ในฐานะภาพแทนเกี่ยวกับการหวนรำลึกถึงอดีต

ด้วยเหตุที่กลุ่มผู้ฟังใหม่ของเพลง City Pop เป็นกลุ่มผู้ฟังยังอายุน้อยซึ่งไม่ได้มีภูมิหลังจากประสบการณ์โดยตรงรวมทั้งมีที่มาจากหลายประเทศการเข้าใจความหมายของบทเพลงภาษาญี่ปุ่นก็ไม่สะดวกนัก ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาสิ่งที่ทำให้ผู้ฟังเหล่านี้มีความรู้สึกที่คล้ายคลึงกันซึ่งเชื่อมโยงกับ “อดีต” และ “การโหยหาอดีต” โดยความรู้สึกโหยหาอดีตในลักษณะนี้เรียกว่า “การโหยหาอดีตแบบคิดคำนึง (Reflective Nostalgia)” ซึ่งเป็นการปล่อยให้ตนเองดื่มด่ำไปกับอดีตที่โหยหา โดยรูปแบบเนื้อหา (Content) คือ การทำให้อดีตเป็นเสมือนภาพฝันและหลบออกจากปัจจุบันชั่วขณะและสร้างภาพอดีตที่สวยงามตามอุดมคติขึ้นมาผ่านการนำความทรงจำในอดีตจากหลายๆ ส่วนมาประกอบสร้างให้เป็นอดีตที่ตนต้องการ อารมณ์โหยหาอดีตนี้สามารถเกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องมีประสบการณ์โดยตรง แต่อาศัยสิ่งกระตุ้น (Triggers) ผ่านสุนทรียภาพร่วมสมัยซึ่งบรรจุความหมายจำเพาะลงไปสื่อประกอบ เช่น บรรยายกาศคำคืนของเมืองใต้แสงนีออน หรือฉากชายทะเลในฤดูร้อน ซึ่งอารมณ์โหยหาอดีตในรูปแบบนี้มีการทำงาน (Function) ช่วยเยียวยาจิตใจผ่านอารมณ์ร่วมโลกแห่งความฝันความเข้าใจจากประสบการณ์ที่ไม่เคยประสบ และการโหยหาอดีตที่ค่อยๆ ดึงความใส่ใจของผู้ฟังออกมาแต่ยังโอบกอดและปกป้องโยนจิตใจผู้ฟังด้วยความอบอุ่น

5.1.4 อิทธิพลที่เกิดขึ้นจากการเกิดกระแสความนิยมหวนกลับของดนตรีแนว City pop ต่อผลงานเพลงในวงการดนตรีในประเทศไทยผ่านกรณีศึกษาวง Polycat

องค์ประกอบของ City Pop ในเพลงจาก “POLYCAT The Ordinary Love Story” มีองค์ประกอบส่วนใหญ่มาจากดนตรีฝั่งสหรัฐอเมริกาผสมผสานเข้ากับซิติ์ป๊อปแบบฟิวชันแจ๊ส เพลงที่กลิ่นอายความเป็นซิติ์ป๊อปมากที่สุด คือ เพลงเพื่อนไม่จริง ส่วนในเพลงอื่นองค์ประกอบที่นำมาใช้ในเพลงส่วนใหญ่้นั้นมาจากดนตรีของคนผิวสี

(black music) ซึ่งก็เป็นรากฐานของซิดดีป๊อปเช่นกันจึงอาจทำให้มีบางช่วงที่ได้กลิ่นอายซิดดีป๊อป และใน EP. 土曜日のテレビ (Doyobi no terebi) Polycat ตั้งใจใช้เอกลักษณ์ของซิดดีป๊อปด้านดนตรีโทนสดใสมผสมผสานกับจังหวะ funky มี groove ให้โยกตามได้ทำให้เพลงมีลักษณะของความน่ารักและสนุกสนาน โดยการนำองค์ประกอบจากดนตรีซิดดีป๊อปมาใช้ในผลงานที่ผ่านมาเกิดจากความชอบส่วนตัวไม่ได้เกิดจากการชักนำของกระแสความนิยมดนตรีซิดดีป๊อป วงไม่ได้คาดหวังว่าการทำเพลงในกระแสนี้จะทำให้คนสนใจแต่เกิดจากการตอบสนองความต้องการกับมาตรฐานของตัวเองในฐานะศิลปินผู้สร้างสรรค์รวมถึงการนำเสนอสิ่งใหม่ๆ ให้กับวงการดนตรี

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการทำสารนิพนธ์ครั้งต่อไป

การศึกษาเรื่อง “กระแสความนิยมทวนกลับของดนตรีแนว City pop และอิทธิพลต่อดนตรีในประเทศไทย กรณีศึกษาวง Polycat” ในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาข้อมูลขั้นต้นในภาพกว้างของกระแสนิยมดนตรีซิดดีป๊อปกับความหมายเกี่ยวกับอดีตในมุมมองของผู้ฟังทั่วไป กับการศึกษาการนำองค์ประกอบของซิดดีป๊อปมาใช้ในเพลงของกรณีศึกษา วง Polycat เพียงเท่านั้น การศึกษาเกี่ยวกับ City Pop ยังมีแง่มุมที่น่าสนใจอีกมากมายที่สามารถศึกษาต่อยอดได้ เช่น เรื่อง องค์ประกอบของ City Pop ที่ปรากฏในวงการเคป๊อป (K-Pop) เพื่อให้เห็นภาพรวมการเคลื่อนไหวที่นำวัฒนธรรมเก่ามาดัดแปลงและนำเสนอใหม่ การศึกษาความหมายของเพลงซิดดีป๊อปในกลุ่มผู้ฟังชาวไทยว่าเหมือนหรือแตกต่างจากภาพรวมที่เห็นบนอินเทอร์เน็ตอย่างไร หรือเลือกศึกษาวิเคราะห์จากวงดนตรีเกิดใหม่ที่ยึดดนตรีแนวซิดดีป๊อปเป็นหลักอาจเห็นอิทธิพลจากกระแสความนิยมที่ทวนกลับมาได้ชัดเจนขึ้น

บรรณานุกรม

หนังสือ

พัฒนา กิติอาษา. (2546). **มานุษยวิทยากับการศึกษาปรากฏการณ์โหยหาอดีตในสังคมไทยร่วมสมัย.**

กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

Svetlana Boym. (2001). **The Future of Nostalgia.** New York : Basic Books.

สารนิพนธ์

จักรีรัตน์ แสงवार. (2556). “วัฒนธรรมการสื่อสารบนพื้นที่สาธารณะในยุคโซเชียลมีเดีย.” วารสารบัณฑิตศึกษา 10, 47 (มีนาคม – เมษายน): 1-8.

นรินทร์ ดำรงชัย. (2560). “ญี่ปุ่นหลังสงครามโลกครั้งที่สองกับการเปลี่ยนผ่านทางความคิดและค่านิยมภายใต้แนวคิด “เซะตะอิรง” (世代論).” วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา 7, 1 (มิถุนายน): 86-102.

รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข. (2555). “การโหยหาอดีต: ความเป็นอดีตในสังคมสมัยใหม่.” (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต), คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุวรรณมาศ เหล็กงาม. (2552). “การประกอบสร้างภาพเพื่อการโหยหาอดีตในรายการ “วันวานยังหวานอยู่”.” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต), คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Athip Chanthaluck. (2564). การศึกษาปฏิบัติการเชิงพื้นที่บนสื่อสังคมออนไลน์ กลุ่มผู้ชื่นชอบดนตรี City Pop จากกรณีศึกษากลุ่ม “City Pop / シティ・ポップ (Shiti poppu)”. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Charles BERBINEAU. (2020). “MUSIC CONSUMPTION TODAY : BEHAVIORS, SOURCES AND DISCOVERY.” IÉSEG School of Management.

Hugo Willem Maria Heinen. (2021). “MIRRORED ACROSS THE PACIFIC: CITY POP AND THE IMAGE OF THE CITY IN THE NEGOTIATION OF JAPANESE IDENTITY.” Arts, Media and Literary Studies University of Groningen, The Netherlands.

JEFFREY DAVID SALAZAR. (2021). “MEMORY VAGUE: A HISTORY OF CITY POP.” East Asian Languages and Cultures, University of Massachusetts Amherst.

Kevin Östlie. (2020). “Tokyo Night Fever A study of English code-switching in Japanese 1970s & 1980s city pop.” Lund University.

Margaret Hillenbrand. (2010). “Nostalgia, place, and making peace with modernity in East Asia.” University of Oxford.

Moritz Sommet&Ken Katou. (2021). “Japanese City Pop Abroad : Findings from an online music community survey.” University of Fribourg, Osaka University.

Moritz Sommet. (2020). “Intermediality and the discursive construction of popular music genres: the case of ‘Japanese City Pop’.” Universities of Cologne and Fribourg.

เว็บไซต์

กิตติพล สรัคคานนท์. (2564). ‘**เพราะเป็นมนุษย์ จึงไม่สามารถอยู่ได้โดยลำพัง**’ ความเหงาในฐานะสถานะ **ชั่วคราวของชีวิต**. เข้าถึงเมื่อ 26 มีนาคม 2565 เข้าถึงได้จาก <https://adaymagazine.com/p/hilosophy-of-loneliness>

จิรภิญญา สมเทพ. (2562). จาก “ลา” ถึง “อวรณ์” POLYCAT วงดนตรีที่ชูปชีวิตเพลงซินธ์ป๊อปให้ “ดูดี” **อีกครั้ง**. เข้าถึงเมื่อเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2565 เข้าถึงได้จาก <https://thepeople.co/polycat-story-2019/>

ชวัลวัฒน์. (2562). **สัพเพเหระ กับ POLYCAT**. เข้าถึงเมื่อ 26 มีนาคม 2565 เข้าถึงได้จาก <http://www.hiphailand.net/variety/music-film/800>

ณัด เหมโส. (2012). **วัฒนธรรมไซเบอร์ โลกเสมือนจริงในชีวิตจริงของเรา**. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2563 เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/452114>

- ธนศิลป์ มีเพียร. (2562). **ผศ.ดร.นิรมล กุลศรีสมบัติ ผอ.UddC : คุยเรื่องเมืองกับความเหงาและปัญหาเศร้าๆ ของคนกรุง.** เข้าถึงเมื่อ 26 มีนาคม 2565 เข้าถึงได้จาก <https://themomentum.co/interview-niramon-kulsrisombat-uddc/>
- เบญจวรรณ มังกรอัสวกุล. (2561). **'เรียบง่ายแต่สวยงาม' วิธีขับกล่อมใจคนฟังแบบ POLYCAT.** เข้าถึงเมื่อ 26 มีนาคม 2565 เข้าถึงได้จาก <https://adaymagazine.com/entertainment-polycat>
- ภทรียา พัวพงศกร. (2561). **A Cat of Many Lives รักแท้ต่อดนตรีสังเคราะห์ของ POLYCAT ที่ปลุกกระแส คิดถึงยุคเก่าเก่าไปทั่วบ้านทั่วเมือง.** เข้าถึงเมื่อเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2565 เข้าถึงได้จาก <https://readthecloud.co/bird-9/>
- อนันต์ ลือประดิษฐ์. (2558). **เมื่อคนดนตรี ยุค'80s คินเวท.** เข้าถึงเมื่อ 9 ตุลาคม 2564 เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/669263>
- เอกชัย สุทธิยั่งยืน. (2564). **Anime Aesthetic เบื้องหลังการฟื้นคืนชีพอีกครั้งของ City Pop จากยุค 80s.** เข้าถึงเมื่อ 11 ตุลาคม 2564 เข้าถึงได้จาก <https://www.gqthailand.com/culture/article/city-pop-aesthetic-vaporwave-style-80s>
- ANNGLÉ. (2561). **<บทสัมภาษณ์พิเศษ> รู้จักญี่ปุ่นผ่าน นะ Polycat นักร้องไทยที่ได้รับแรงบันดาลใจมากมายจากญี่ปุ่น!** เข้าถึงเมื่อเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2565 เข้าถึงได้จาก <https://th.anngle.org/j-lifestyle/napolycat.html>
- City Boy. (21 มกราคม 2565). **When City Pop Meets the West.** [Status Update]. Facebook. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/CityBoyDJs/posts/311873197623173>
- Gadhouse Co., Ltd. (2564). **Interview: Na Polycat and the Love for 80s Music.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2565 เข้าถึงได้จาก <https://th.linkedin.com/pulse/interview-na-polycat-love-80s-music-gadhousethailand>
- Gandit Panthong. (2558). **POLYCAT: อนาคตย้อนยุค กับซินธ์ป๊อปยุค 80s.** เข้าถึงเมื่อเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2565 เข้าถึงได้จาก https://www.funjaizine.com/feature/head_talk/polycat
- Jurairat N. (2559). **Polycat กับเส้นทางแห่งความสำเร็จกับแนวซินธ์ป๊อป 80s'.** เข้าถึงเมื่อเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2565 เข้าถึงได้จาก <https://www.sanook.com/music/2375761/>

- KIJI. (2560). RATTANA CHANPRASIT | **เช้าวันเสาร์เคล้ากลิ่นอาย CITY POP**. เข้าถึงเมื่อเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2565 เข้าถึงได้จาก <https://kiji.life/rattana-chanprasit/>
- Montipa Virojpan. (2561). **Plastic Love : ปราบฏการณ์จากโลก YouTube หรือมนตร์ขลังแห่ง City Pop**. เข้าถึงเมื่อเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2565 เข้าถึงได้จาก <https://www.fungiaizine.com/article/plastic-love>
- Nanat Suchiva. (2561). **TURN BACK TIME TO THE 80's WITH JAPANESE CITY POP PART 1**. เข้าถึงเมื่อเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2563 เข้าถึงได้จาก <https://www.wministry.com/turn-back-time-to-the-80s-with-japanese-city-pop-part-1/>
- Nanat Suchiva. (2562). **TURN BACK TIME TO THE 80's WITH JAPANESE CITY POP PART 2 : YOUTUBE ALGORITHM AND PLASTIC LOVE**. เข้าถึงเมื่อเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2563 เข้าถึงได้จาก <https://www.wministry.com/turn-back-time-to-the-80s-with-japanese-city-pop-part-2-youtube-algorithm-and-plastic-love/>
- Nanat Suchiva. (2563). **THAI LOVE SONGS: วิวัฒนาการเนื้อหาเพลงรักไทยจากวันวานจนถึงวันนี้**. เข้าถึงเมื่อเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2563 เข้าถึงได้จาก <https://www.wministry.com/the-evolution-of-thai-romantic-song-lyrics/>
- Nanat Suchiva. (2563). **เสียงเพลง City Pop ที่เป็นสมการของความสดใสในช่วงเวลาที่ต้องอยู่คนเดียว**. เข้าถึงเมื่อเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2563 เข้าถึงได้จาก <https://www.wministry.com/dj-sonny-on-city-pop/>
- POST TODAY. (2564). **ติลอยท์ เผย 3 ปัจจัยความกังวลของผู้คนยุคมิลเลนเนียล-เจนZ มีผลต่อสังคม-ธุรกิจในอนาคต**. เข้าถึงเมื่อ 26 มีนาคม 2565 เข้าถึงได้จาก <https://www.posttoday.com/economy/news/657058>
- Provdtha. (2563). **CITY POP '80s: แนวเพลงที่เอาทุนนิยมมาตัดเสื้อผ้า**. เข้าถึงเมื่อ 24 มีนาคม 2565 เข้าถึงได้จาก <https://minimore.com/b/H5qum/7>
- The MATTER. (2563). **แม้ฟังไม่ออก แต่ก็ชอบทุกครั้งทีฟัง เมื่อการฟังเพลงภาษาต่างประเทศช่วยให้สมองผ่อนคลาย และดีต่อสุขภาพจิตใจ**. เข้าถึงเมื่อเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2565 เข้าถึงได้จาก <https://thematter.co/brief/goodsmorning/goodsmorning-1587083400/108726>

TheHippoThai.com. (2562). “Polycat” ลั่น! 7 ปีในวงการไม่เคยกลัวของเลียนแบบ!. เข้าถึงเมื่อ 26 มีนาคม 2565 เข้าถึงได้จาก <https://today.line.me/th/v2/article/ovJBxW>

Theppitak Maneepong. (2017). อติตอันแสนหวาน คือยาสมานแผลจากการเติบโต. เข้าถึงเมื่อเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2563 เข้าถึงได้จาก <https://www.the101.world/the-healing-power-of-nostalgia/>

vanat putnark. (2564). เมืองใหญ่ไม่ห้วงเสมอไป ทำไมเราเหงาบ่อยลงท่ามกลางตึกสูงและคนแปลกหน้า. เข้าถึงเมื่อ 26 มีนาคม 2565 เข้าถึงได้จาก <https://thematter.co/social/big-city-urban-loneliness-society/158882>

Warittha Saejia. (2562). ‘Music is my religion’ เมื่อเสียงเพลงอาจช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นเพื่อนได้ในยามท้อ. เข้าถึงเมื่อ 26 มีนาคม 2565 เข้าถึงได้จาก <https://thematter.co/social/music-is-my-religion/81752>

Warittha Saejia. (2564). ฟังเพลงเศร้า ไม่ได้แปลว่าต้องเศร้า ‘Sadness Paradox’ เหตุผลที่บางคนชอบเศร้าทึบ. เข้าถึงเมื่อ 26 มีนาคม 2565 เข้าถึงได้จาก <https://thematter.co/social/sadness-paradox-why-we-enjoy-sad-music/140357>

winter_watermelon (พีวีน). (2564). 'City Pop' ไม่ใช่แนวเพลง ไม่ใช่สถานที่ แต่เป็นผู้คน: ขวนรู้จักแนวเพลงญี่ปุ่นยุค 80s ที่อยู่เหนือกาลเวลา. เข้าถึงเมื่อ 9 ตุลาคม 2564 เข้าถึงได้จาก <https://www.dekd.com/studyabroad/58427/?fbclid=IwAR1Up5hqF27a9EMrxrnunNorJdBy9fE8WORa1BPky99tuj0JKyjPA3x7szc>

AMERICAN PSYCHOLOGICAL ASSOCIATION. (2020). **Speaking of Psychology: Why Gen Z is feeling so stressed with Emma Adam, PhD.** Accessed 26 March 2022. Available from <https://www.apa.org/news/podcasts/speaking-of-psychology/gen-z-stress>

Giacomo Lee. (2019). **From Vaporwave to Future Funk: Night Tempo artists talk Japanese aesthetics of cuteness and City Pop.** Accessed 11 October 2021. Available from <https://www.digitalartsonline.co.uk/features/illustration/from-vaporwave-future-funk-night-tempo-artists-talk-japanese-aesthetics-of-cuteness-city-pop/>

- Hal McDonald Ph.D.. (2016). **The Two Faces of Nostalgia**. Accessed 6 January 2022. Available from <https://www.psychologytoday.com/intl/blog/time-travelling-apollo/201606/the-two-faces-nostalgia>
- Haley Kennis. (2019). **Plastic Love: Nostalgia for a Nonexistent Time**. Accessed 6 January 2022. Available from <https://www.afterglowatx.com/blog/2019/10/24/plastic-love-nostalgia-for-a-nonexistent-time>
- Healthline, Contributor. (2016). **Why Nostalgia Makes Us Happy... And Healthy**. Accessed 8 January 2022. Available from https://www.huffpost.com/entry/why-nostalgia-makes-us-happy-and-healthy_b_5859bda4e4b04d7df167cb8d
- J. W. Barlament. (2019). **Anemoia: Nostalgia for a Time Beyond Your Own; Accessed 11 October 2020**. Available from <https://medium.com/@jwbarlament/anemoia-nostalgia-for-a-time-you-never-knew-ebbe757799bc>
- KASHMIRA GANDER. (2020). **Gen Z Is the Most Stressed Out Group in America, Poll Finds**. Accessed 26 March 2022. Available from <https://www.newsweek.com/gen-z-most-stressed-out-group-america-poll-finds-1540549>
- Kendra Cherry. (2019). **How Listening to Music Can Have Psychological Benefits**. Accessed 26 March 2022. Available from <https://www.verywellmind.com/surprising-psychological-benefits-of-music-4126866>
- MAXWELL FREEDMAN. (2021.) **You Can Thank Studio Ghibli for YouTube's Lofi Girl**. Accessed 10 October 2021. Available from <https://www.cbr.com/lofi-girl-studio-ghibli-whispers-of-heart/>
- PEMA BAKSHI. (2021). **Why Are Millennials And Gen Z The Loneliest Generations?.** Accessed 26 March 2022. Available from <https://www.refinery29.com/en-gb/millennial-gen-z-loneliness>

Sonemic. (2020). **Genre**. Accessed 26 October 2020. Available from <https://rateyourmusic.com/genres>

Van Paugam. (2020). **City Pop Aesthetics**. Accessed 26 October 2021. Available from <https://www.vanpaugam.com/blog/2020/10/20/city-pop-aesthetics>

Vanessa Mostafa. (2018). **Interview with PREP: British City Pop band talk about their music, recent collaboration, recording process and food, weather and wonderful fans in Asia**. Accessed 6 January 2022. Available from <https://asialive365.com/interview-prep-asiatour2018/?fbclid=IwAR2TnjUwcNzUAh9OpxX8vRRxYa7okEaCsjsbj79gNdwOboUtiSO8TvfGkK>

Will Richards. (2021). **Vinyl record sales in 2021 at highest level for 30 years**. Accessed 6 January 2022. Available from <https://www.nme.com/news/music/vinyl-record-sales-in-2021-at-highest-level-for-30-years-3127074>

วิดีโอ

เสพย์สากล – sepsakon. (7 กันยายน 2560). Record Story : แผ่นเสียงและมนต์ขลังยุค 80s ของนะ (POLYCAT) [Video file]. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=qlOwhu9NxOY&list=LL&index=30&t=339s>

เสพย์สากล – sepsakon. (22 กันยายน 2560). เมื่อบางคนบอกว่า POLYCAT เป็นแนว City Pop !? [Video file]. สืบค้นจาก https://www.youtube.com/watch?v=dhk_ZSWvOSk&list=LL&index=2

BrandThinkme. (3 พฤศจิกายน 2562). แมว 9 ซีวีต Track 09: POLYCAT | Cat The Series [Video file]. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=jR4Bgz9Oq9o&list=LL&index=49>

Eak SummerSnow. (23 มกราคม 2565). เพลง City Pop คืออะไร แบบไหนคือฮิตป๊อป !? | City Pop history [ประวัติศาสตร์ Jpop] [Video file]. สืบค้นจาก https://www.youtube.com/watch?v=xwHdJSvpuIQ&ab_channel=EakSummerSnow

Eak SummerSnow. (6 มีนาคม 2564). Plastic Love เพลงญี่ปุ่นที่ตั้งมาจากความผิดพลาดของยูทูบ !! | Jpop History [ประวัติศาสตร์ Jpop] [Video file]. สืบค้นจาก https://www.youtube.com/watch?v=20nnr0Ub9BI&ab_channel=EakSummerSnow

Thai PBS. (26 สิงหาคม 2561). [Live] นักผจญเพลง : Sound of Synth (26 ส.ค. 61) [Video file]. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=C511aoPyaJE>

The MATTER. (16 ธันวาคม 2564). (SUM) PART of POLYCAT ย้อนการเดินทาง 10 ปีในฐานะศิลปิน @polycat band [Video file]. สืบค้นจาก https://www.youtube.com/watch?v=0Y4o9QL_bO&list=LL&index=7

THE PEOPLE Co Official. (19 กรกฎาคม 2562). The People : เจาะเวลาหาอดีต กับ POLYCAT วงที่ซุกซนยุค 80s ให้ “ดูดี” อีกครั้ง [Video file]. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=b5K03A2vRDk&list=LL&index=5>

THE PEOPLE Co Official. (9 ธันวาคม 2564). POLYCAT: 10 ปีของแมวเล่นซินธ์ คอนเสิร์ต และความ ‘คลาสสิก’ ที่อยากให้อยู่ตลอดไป - The People [Video file]. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=RC7sqCyYH40&list=LL&index=6>

TheCloud. (29 สิงหาคม 2561). Polycat : เรื่องราวสุด 'อวอร์ด' ที่ want จะเล่าผ่านเพลง | The Cloud of Music [Video file]. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=b6wU7m-fW-M&list=LL&index=4>

TRUEMUSICHD. (16 พฤศจิกายน 2560). POLYCAT - Artist of the Month (November 2017) [Video file]. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=hbjVt1jq6mg&list=LL&index=38&t=492s>

VAC. (26 พฤษภาคม 2564). Interview : V.A.C.[Culture]™ X Rattana [Video file]. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/vacbkth/videos/141864154549655>

ภาคผนวก

บทสัมภาษณ์แอดมินเพจ City Boy ผู้ก่อตั้งกลุ่ม Facebook “C i t y P o p / シティ・ポップ”

Q1 : รัชกร โฟริโต : นั้ด (DJ 1Q80s)

Q2 : สมบูรณ์ ชุติวโรจน์สกุล : สะมะ (DJ MONKEYFAKEGOD)

ผู้วิจัย : ผมแนะนำของตัวเองก่อนละกันครับเอ่อ ผมรู้จักกับเพลงซิดีบี๊อบ ตั้งแต่ปีหนึ่ง 2018 แล้วก็ฟังมาเรื่อยๆ พอมาถึงการทำวิจัยก็เลยสนใจเรื่องเกี่ยวกับญี่ปุ่นกับดนตรีก็เลยจบที่ซิดีบี๊อบ พอศึกษาวิจัยมาเรื่อยๆ ก็พบว่ายังขาดอยู่ส่วนหนึ่งก็คือ กระแสซิดีบี๊อบในไทย ก็เลยอยากสอบถามว่าพวกที่รู้จักกับซิดีบี๊อบมาตั้งแต่เมื่อไหร่อะ ฟันดก่อนเลยครับ

Q1 : เออประมาณ 2016 เริ่มจากเพื่อนที่เป็นรุ่นน้อง ส่งดนตรีแนว Vaporwave มาให้ฟังอย่างพวก night tempo หรือ MACROSS พอลองฟังก็พบว่า sample ที่ใช้นั้นมาจากเพลงญี่ปุ่น ก็เลยลองฟังเพลง original ตั้งแต่ 2016 ก็เลยตามมาตั้งแต่นั้น ว่าง่ายก็คือเป็น internet phenomonal ก็คือรู้จักจากอินเทอร์เน็ต จำไม่ได้ว่าตอนนั้น Mariya ดังหรือยัง จำได้คร่าวๆว่า เป็นพวก Remember Summer Day

Q2 : Plastic love ยังไม่ดัง

ผู้วิจัย : ไซ่ครับ Plasti Love กลาง 2017 ดัง 2018

Q1 : แต่ก็มีเพลงของมาริยา อย่าง Ume อะไรสักอย่าง เพลงปี 1987 ที่ทานุกิมาทำ หลังจากนั้นก็ตามเอง พอมาปี 2018 ก็เริ่มสะสมแผ่นเสียง จากเพื่อนในวง city boy แนะนำที่ซื้ออย่างร้าน P&P เก็บมาเรื่อยๆ ส่วนกลุ่มก็เข้ามาในปี 2018 ที่มีอยู่แล้วในอินเทอร์เน็ตที่ฝรั่งจัด แต่ตอนนี้กลุ่มนั้นไม่มีคนเล่นแล้ว เพราะว่าจัดการกลุ่มไม่ดี ทำตามอำเภอใจตัวเอง เอาเพลงซิดีบี๊อบไปรวมกับ new wave ทำให้มีสมาชิกบางคนไม่พอใจ ฟังแอดมินเองก็ไม่ได้สนใจ หากไม่พอใจก็ออกไปได้เลย พวกพีก็เลยออกมาตั้งใหม่เป็นของตัวเอง เป็นเพจที่เห็นนี้แหละ เริ่มตั้งแต่ปี 2018 โดยมีพี พีมะ พีปุ๊เป็นแอดมิน

Q2 : โดนคำถามนี้บ่อยเหมือนกัน แล้วก็เลยลองไปดู ล่าสุดที่ต้องไปเปิดเพลง ก็เลยไปรื้อ hard disk ดู แล้วเมื่อก่อนคือชอบฟัง Shibuyakei มาก แต่พอเป็น Shibuyakei แต่ละคนก็ชอบวงที่ไม่เหมือนกัน เพราะมันก็กว้างมาก มีวงเล็กๆน้อยๆที่เราไม่รู้จักรู้จัก อ่ะโรอย่างจี้ แล้วพอลองไปเปิดฟัง Ipod เก่าๆไรจี้ ก็รู้ว่าจริงๆแล้วเราอะฟังเพลง

ซีดีป๊อปมานานแล้ว จากการที่ไปโหลดเพลย์ลิสต์ที่คนเค้าจัดๆไว้ แล้วมันมีเพลงซีดีป๊อปอยู่ในนั้น ตั้งนานแล้ว แต่เราไม่รู้ว่ามันคือซีดีป๊อป เราโหลดเพลงจาก Jpop80's มาตั้งแต่ก่อน 2016 อีก

ผู้วิจัย : สรุปอีกที term City Pop ก็เริ่มมาบูมหลัง 2010 2015 ใช่ไหมครับ

Q2 : คือเมื่อก่อนเนี่ย คำว่า City Pop มันมีมานานอยู่แล้ว แต่เราไม่รู้ว่าเป็นเพลงแนวนี้คือ ซีดีป๊อป เราเรียกมันว่า เพลงเก๋ญี่ปุ่น แล้วบางทีมันอยู่ในเพลย์ลิสต์ Shibuyakei ที่เราไปโหลดมาจนเรานึกว่าเป็นเพลงชิบูย่า จนฟังมารู้ว่าเราฟังมันมานานแล้ว

Q1 : ไม่ค่อยมีคนใช้

ผู้วิจัย : อันนี้คือเป็นรสนิยมส่วนตัวของพี่ เท่านั้น ไม่ได้มีคอมมูนิตี้อะไรไหมครับ

Q2 : จริงๆ ถ้าย้อนกลับไป พี่คิดว่าเราเคยสัมผัสกับมันมานานแล้ว ตั้งแต่เพลงการ์ตูน อย่างเพลงตอนจบของ Dragonball city hunter cobra พอฟังแล้วมัน nostalgia มากๆ ซึ่งก็เราก็เก็บไฟล์ mp3 ไว้ฟังตั้งแต่ก่อนที่มันจะมีสตรีมมิ่ง แล้วพอการกลับมาของ Physical format เราก็เริ่มเก็บแผ่นเสียงโดยเริ่มจากสิ่งที่เราชอบจากเพลงไทย เพลงญี่ปุ่น เพลงฝรั่งเก่า ไปร้านเดียวกับนัด ตั้งแต่ยังเป็นยุค รีอ ชุดทองแรกๆ ช่วงปี 2016 2017

ผู้วิจัย : พูดถึงมันก็โตเร็วมากเลยนะครับ ฟังจะ 4-5 ปีเอง

Q2 : คิดว่าเป็นเพราะว่ามันเป็นเพราะ Gobar Trend ด้วยส่วนหนึ่ง แล้วก็ยกความดีความชอบให้ 2 อย่างคือ 1 Vaporwave อย่างที่นัดบอกเกี่ยวกับการใช้ Sample ซึ่งมันมีอยู่ไม่กี่คน อย่างล่าสุดที่อ่านมาของ DJ.muro ที่ใช้ Sparkle มา เป็น Sample ในเพลง Smile (smile in your face - BOO ft. MURO)

Q1 : DJ.Muro ทำมานานมากแล้ว แต่ตอนนั้นเองก็ยังไม่ได้ใช้คำว่าซีดีป๊อป เป็นคนแรกๆเลยหรืออย่างอีกคนก็ DJ.Vanpaugam ถ้าฝรั่งคนแรกๆเลยก็น่าจะเป็น Ed Motta นักร้อง Brazil ที่เอาเพลงซีดีป๊อปมาเผยแพร่ในระดับนานาชาติ หลักเป็น 2 คนนี้

Q2 : จริงๆ น่าจะมีคนอื่นอีก แต่ไม่ดังเหมือน 2 คนนี้

ผู้วิจัย : ผมก็ว่าจ้ะ

Q2 : Ed motta ที่นัดบอก เคยดูวิดีโอที่ถ่ายให้เห็น collection vinyl ระดับ 3000-4000 แผ่น แล้วมี Collection ซีดีป๊อปที่ซื้อตอนไม่มีใครสนใจอยู่เยอะมาๆ

Q1 : เขาเป็นคนรุ่นนั้นที่รู้จักกับเพลง Light Mellow

Q2 : แล้วคิดว่านี่เลยส่งผลให้กับตอนเขาทำเพลงนะ พอมาแนวนี้ เขาทำ AOR ได้ดีมาก

ผู้วิจัย : ก่อนที่พวกพี่ๆ จะเข้าไปสู่กลุ่ม City Pop เก่าที่ตอนหลังถูกนำไปรวมกับ new wave นั้น เห็นกลุ่มคอมมูนิตี้ซิติ์ป๊อปในไทยมาก่อนไหมครับ หรือกลุ่มนั้นเป็นกลุ่มแรกเลย

Q1 : ไม่มีเลย

Q2 : ก่อนหน้าเราก็ไม่มีเลยนะ คือมันเริ่มมาจากพี่ๆที่เป็นเจ้าของร้านแผ่นเสียง Pui bongo ที่แกก็ขายเพลงแนวนี้ แล้วแกเองก็ฟังมาตั้งแต่วัยรุ่น แล้วเก็บแผ่นเสียงมาตั้งแต่สมัยนั้น ไม่ได้ไปซื้อของเก่ามาเก็บเหมือนคนอื่นเมื่อก่อนก็มีแกนี่แหละที่ขายแนวนี้เป็นหลักเลย แล้วเราเองก็กลายเป็นลูกค้าแก เพราะมีที่เดียวให้ซื้อ

Q1 : จริงๆ ก่อนที่เราจะรวมตัวกัน คือ พี่นะ polycat มาก่อนเรานิดนึงนะ ช่วงปี 2017 แก่ไปจัดงาน City Pop ที่ GOJA (gallery café) ช่วงนั้นยังไม่มียุคไหน ซึ่งคนที่ไปโงกจา ส่วนใหญ่ก็เป็นคนญี่ปุ่นอยู่แล้ว

Q2 : แล้วเหมือนร้านพี่ๆเป็นจุดเชื่อม แกเองคงจะมีลูกค้าที่ซื้อแนวนี้ไม่ก็คนอย่างพี่กับนัด แกเลยแนะนำให้รู้จักกัน เลยจัดงานแรกขึ้นที่ร้านแก คุยกันช่วงวันที่ 20 ธันวาคม แล้วก็จัดกันเลยวันที่ 25 มีโปสเตอร์โปรโมตนิดหน่อย คิดว่าคงไม่มีใครมาหรอก ปรากฏกว่ามากันหลายสิบคนเลย ร้านแทบแตกเลย (ร้านเล็ก)

ผู้วิจัย : อันนี้โปรโมตผ่านทางไหนกันหรือครับ

Q1 : ตอนนั้นยังเป็นสมาชิกในกลุ่มใหญ่(เก่า)อยู่ แล้วก็ไปโพสต์ส่วนตัวชื่อ 1Q80 ที่ทำเกี่ยวกับ City Pop เช่น แชร์เพลง Mix Tape

Q2 : ช่วงนั้นประมาณปลายปี 2017 ซึ่งตอนนั้นเองก็เริ่ม Digg หนักแล้วเหมือนกัน มีอันนึงไปได้มาจากพ่อค้าญี่ปุ่นที่คุยภาษาอังกฤษไม่ได้ แต่อยากได้มากจนต้องใช้ google translate เอา เป็นแผ่น Magical (Junko Ohashi – Magical (1984)) แต่ตอนนั้นเองแผ่นมันก็ไม่ได้แพงเหมือนปัจจุบัน

Q1 : ตอนไปญี่ปุ่น 2018 คนญี่ปุ่นเองก็ยังไม่ได้เล่นกันเลย แผ่นที่ไม่ค่อยดังมากยังราคาหลัก ร้อยเยน พันเยน อยู่เลย หรือ แผ่นเสียงของ Tatsuro ยังราคา 2000 เยนอยู่เลย หรือในเมืองไทยเองก็แผ่นประมาณหนึ่งพันกว่าบาทเอง หรืออย่างอัลบั้ม Big Wave พี่เกษมยังขายอยู่ 500 บาทเอง

Q2 : แต่ราคาขึ้นเร็วมากเลยนะ ตอนพี่ไปเมื่อ 2019 ขึ้นไปถึง 7000 เยน แต่ตอนนั้นเองพี่ยังว่า Big Wave 500 บาท ทำไมแพงจัง มันก็เริ่มมาจากอย่างนั้น แล้วพอเรารู้ว่าเราจัดงานแล้วมีคนมารอมีคอนเสิร์ตก็เลยทำกลุ่ม ชัยลงโพสต์ในกลุ่มเก่าของฝรั่งนั้นมาก แล้วพอคนโพสต์เยอะมันก็เลยปรับกลุ่มให้โพสต์ต้องได้รับรองจากแอดมินกลุ่มก่อน แล้วที่แ่กว่านั้นคือมันเป็นกลุ่มฝรั่ง เวลามันคนละทมโซน เราโพสต์เข้าแต่กว่าจะอนุมัติก็กลางคืนแล้วหรือบางทีข้ามวัน แล้วก็มีคนอื่นๆด้วยที่เจอกับปัญหาเดียวกันนี้ จนสุดท้ายเราก็คิดว่าทำกลุ่มกันเองเลยดีกว่า

Q1 : ผมเองตอนนั้นก็โดนเรื่อง meme คือมันไม่ยอมให้ลงมีมเลย ก็เลยรู้สึกว่าจะออกมาตั้งเองดีกว่า

ผู้วิจัย : กลุ่มเก่านั้นชื่อว่าอะไรหรือครับ

Q1 : ตอนแรกชื่อ City Pop / シティ・ポップ เหมือนตอนนี้นี่เลย แล้วก็เปลี่ยนเป็น Ongaku 80's ซึ่งเกิดจากการที่เอากลุ่มไปรวมกับ new wave อีกกลุ่มหนึ่ง หลังจากเราตั้งกลุ่มใหม่ ก็มีคนย้ายมาอยู่กลุ่มเราเรื่อยๆ

ผู้วิจัย : กลุ่มที่เพิ่งก่อตั้งนี้ใช้เวลาแค่ไหนครับ ในการเติบโตจนมีสมาชิกหลักหมื่นคน

Q2 : รู้สึกว่าตอนที่สมาชิก 2000 - 4000 นี้เราดีใจกันมาก เราขยับลง Contents กันมาก จนมันทะลุ 4000 ไป เราเริ่มเลิกสนใจไปแล้ว

Q1 : มีช่วงหนึ่งที่กระโดดเลยคือ Plastic Love ดัง แล้วมีกระแสมีมเข้ามา จนทำให้กลุ่มโตขึ้นถึงหลักหมื่นเร็ว นี่เป็นช่วงมีมทั้งนั้นเลย

Q2 : บางอันก็เป็นเราทำเองบ้าง คิดงานไม่ออกก็มาทำมีมคลายเครียด

Q1 : แล้วก็อัลกอริทึมที่สนับสนุนการเล่นกลุ่มของเฟซบุ๊กก็ช่วยช่วงนี้ ยิ่งถ้าเป็นวิดีโอ ยอดการมองเห็นหรือยอดแชร์มันก็สูงขึ้น ซึ่งมันก็เป็นวิดีโอ Plastic Love

ผู้วิจัย : แล้วทางฝั่งของการจัดงานออฟไลน์ในไทย นอกจากกลุ่มของพี่ๆ มีกลุ่มอื่นๆอีกไหมครับที่จัดงานเกี่ยวกับ City Pop ในฝั่งออฟไลน์

Q2 : เท่าที่เจอมี City Boys อยู่กลุ่มเดียว

Q1 : คนอื่นๆ เค้าอาจจะเป็นคนๆ ไป แต่มีแค่เราที่รวมตัวกันเป็นกลุ่ม

Q2 : คือกลุ่ม City Boys นั้นน่าจะเริ่มตอนที่พวกพี่เริ่มหันมาขายแผ่นเสียงแล้ว ก็เลยคุยกันว่าเราควรจะรวมตัวกัน เพราะว่าเวลาเราเก็บเยอะๆ แล้วแนว(ดนตรี)นั้นมันมาอะ แต่ดีใจคนอื่นๆ เปิดแต่ Digital กันอยู่ ซึ่งดีเจเหล่านั้นเขาก็ช่วงอายุ 20 ปลายๆ - 30 ต้น เขาก็โตมากับ Digital หรือ CD เพราะฉะนั้นเค้าจะไม่มีแผ่นเสียง แต่พอเทรนต์แผ่นเสียงเริ่มมา บางร้านยังไม่มี turntable (เครื่องเล่นแผ่นเสียง) เลยด้วยซ้ำ เวลาเราไปเล่นเราต้องเอาไปเอง แล้วพอเขาอยากได้แผ่นเสียงไปเปิดประกอบกับกระแส City Pop ที่มาพอดี เขาก็จะหาว่าใครมีแผ่นเสียงแล้วก็จะเห็นกลุ่มพวกเราแล้วก็เชิญเราไปเปิด ตอนแรกๆที่ไปเปิดก็จะมีหลายร้านที่เป็นร้านจากเพื่อน DJ รู้จักกันชวนไป

เปิดแจ่มๆกันสัก 3-4 แผ่น เราก็แจ่มๆกับคนอื่นอยู่สักพักหนึ่ง เวลาใครชวนไปไหนเราก็ไปเล่นจนเราเริ่มมั่นใจ ช่วงนั้นก็จะมีเพื่อนหลายคนไปด้วย อย่างพี่ปุ๋ยหรือนัดเองก็ไป

Q1 : ใช่ คือนั้นเป็นช่วงอีเวนต์พอดี จริงๆ เราเล่นไปสักพักหนึ่งแล้วค่อยสร้างกลุ่ม งานใหญ่จริงๆ ครั้งแรกที่ออกนอกร้านพี่ปุ๋ย คือ เราอยากไปเล่นร้านอื่นดู เลยติดต่อกับร้าน Method To My Madness จนได้เล่น ไม่ได้ตั้งแต่ แลกกับพื้นที่ชาย

Q2 : ร้านเขาก็ยุ่งๆนะ แต่ร้านเขาก็จะ open มากเปิดดนตรีทุกแนวแล้วก็จัดธีมสลับสับเปลี่ยนกันไป คนในร้านก็จะฟังได้ทุกแนว พอเราติดต่อไปจัดแนวนี้เขาก็โอเค ‘บอกพี่ลองดูก็ได้’ ตอนแรกก็ไม่ค่อยจะมั่นใจ เพราะเราเองก็ยังชั่วโมงบินไม่เยอะ แต่พอวันจริงนี่ร้านแตก

Q1 : คนเป็น 100 นะ คนล้นไปถึงทางขึ้น MRT

Q2 : ตอนที่เปิดเพลงอยู่ในร้านก็ไม่รู้ว่าคนเยอะขนาดนี้ แต่พอออกมาดูข้างนอก คนเยอะฉิบหายเลย

Q1 : อันนี้ขอเล่าย้อนไปหน่อยนะ มีรุ่นน้องคนหนึ่งเปิดร้านอาหารแล้วอยากชวนเราไปเล่น ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่เราคิดว่าควรมีชื่อกลุ่มสักที ไม่ใช่แค่คนรู้จักว่าเราเป็นแอดมินของกลุ่ม City Pop จนกลายเป็นกลุ่ม DJ ที่ใช้ชื่อว่า City Boy

Q2 : พอเราจัดแล้วรู้สึกว่าจะจัดแล้วมีคนมา เราก็เริ่มพยายามหาที่จัดให้มากขึ้น เดือนละครั้ง หรือ 3 เดือนครั้งจะไหวไหม จนเราก็ดูวางแผนหาที่จัดงานจนมีรายได้เป็นค่า DJ หรือถ้าไม่ได้ก็เป็นการเลี้ยงข้าวเลี้ยงเบียร์ ก็จัดมาเรื่อยๆ มีบางคนที่มาตั้งแต่ครั้งแรกตอนงานล่าสุดนี่ก็ยังมี

ผู้วิจัย : สรุปรูปที่มาของ City Boy ก็คือกลุ่มคนที่ฟังเพลงเก็บบ้านเสียง จนกลายเป็นกลุ่ม DJ ที่เปิดแผ่นเสียง

Q2 : ตอนแรกที่รวมกลุ่มกันตอนแรก คุณกันก็ไม่ได้เจาะจงว่าต้องเป็น City Pop อย่างเดียวด้วยนะ แต่เป็นกลุ่ม DJ ที่จะไปแข่งกับคนอื่นอย่าง Olympic Digger

ผู้วิจัย : ตอนแรกคือไม่ได้เน้นไปที่แนวเพลง แต่เน้นที่การเปิดแผ่นเสียงใช้ไหมครับ แต่พอจัดแล้วคนให้การตอบรับกับแนว City Pop เลยตัดสินใจมุ่งเน้นไปทางนี้ใช้ไหมครับ

Q1 : ใช่ เรามีจุดแข็งตรงนี้

Q2 : เราก็อ้างจุดแข็งตรงนี้ ว่าแบบคนอื่นไม่มีหรอกจะมาเปิด Telephone Number เรามีอยู่คนเดียว พอจุดแข็งนี้แล้วคนก็ให้การตอบรับดี แล้วเราก็คิดได้ว่า “แล้วเราจะไปแนวอื่นทำไม” เรื่องนี้เราก็มีคุยกันเหมือนกันว่าจะไป

แนวอินดี้หรือเปล่า จนล่าสุดก็มี DJ ออกไป 1-2 คน เพราะ รู้สึกว่าไม่ได้มาแนว City Pop ขนาดนั้น หรือ หมด Passion เลิกเก็บแผ่นแล้ว ออกไปดีกว่า จนเราเองก็รู้สึกว่าต้องทำอะไรบางอย่างให้ชัดเจนว่ากลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เป็น Party City Pop จริงๆ เราเองรู้สึกว่าคนอื่นที่จัด Party HipHop Rock หรือ Jazz เค้ายังไม่คนให้การสนใจ แล้วทำไมเราจะจัดอันนี้ไม่ได้วะ พอเราเริ่มไปเปิดลูกค้าที่ร้านก็พอใจ เพราะ หาฟังที่ไหนไม่ได้เลย อยากไปกินข้าวแล้วมีคนเปิดแนวนี้มานานแล้ว พอลูกค้าแฮปปี้ร้านก็แฮปปี้กับเรา ก็มีร้านเข้ามาเสนอให้เราไปเล่นเรื่อยๆ แต่ดันมาช่วยกับโควิด กลายเป็นว่า 2 ปีที่ผ่านมาแทบไม่มีเลย

Q1 : 2 ปีที่ผ่านมาเหมือนวนลูป ดันปีจัดได้ 1 งาน แล้วก็ปิดยาวจนมาปลายปีถึงจะได้จัดอีกสักงาน แล้วก็โดนปิดอีก เป็นอย่างงี้มา 2 ปีแล้ว

Q2 : มี Peak ตรงที่ Christmas ปีที่ผ่านมา เราได้จัดที่ร้านใหญ่เหมือนกันนะ

Q1 : ใช่ ร้าน co-incidence

Q2 : โทคนมากันเต็มร้านเลย แล้วเราก็ได้ยินมาว่ายอดขายก็หลายหมื่นเลย พอเราจัดแล้วคนก็ไม่เลิกด้วยนะ คือเหมือนเราก็พัฒนางานเรามาเรื่อยๆ มันมีไปเจคเตอร์แล้วเราก็ไม่โหลดโหลซณาเก๊าๆมาฉาย แล้ว Mood มันได้มาก

Q1 : โจทย์ลูกค้าเจ้านั้น ยิ่งใหญ่กว่าเจ้าอื่นด้วย คือ เจ้าอื่นเขาจ้างให้เราเล่นเฉยๆ แต่ที่นี่เค้าเหมือนให้เราเป็น Host ของ Party มีริมหรือลูกเล่นอะไรก็ดี เราเลยเลือกจัดเป็น Mini exhibition หลายคนก็เอาโปสเตอร์ ปก แผ่นเสียงมาจัดวาง จนกลายเป็นมุมถ่ายรูป มีรูปแบบที่มากขึ้นกว่าแค่การเล่น

Q2 : นี่ก็เป็นอีกหนึ่งจุดเด่นของกลุ่มเราที่พยายามคิดว่าจะทำยังไงให้มัน Beyond ขึ้นไปเรื่อยๆ ถ้าลูกค้ามาจ้าง DJ มาเล่นด้วยราคาที่เท่ากัน คนอื่นอาจไปคนเดียว แต่เราไปกัน 5 คน โปสเตอร์โปรโมตเราก็ทำให้ เพราะ พี่เป็นอาร์ต ไตมาก่อน งานออกมาเป็นไงไม่รู้แต่โปสเตอร์งานต้องสวยไว้ก่อน ซึ่งเอาจริงๆแค่ค่าโปสเตอร์ก็เกินค่างานไปเยอะมากแล้ว อย่างงานล่าสุด Remember Summer Days ที่ Josh Hotel ทำโปสเตอร์กับคิด Contents ไป 3 Contents วางแผนวันปล่อย วันโปรโมต คิดวางแผนกันเยอะมาก คือถ้าจ้างในราคาที่เท่ากันเราแบบเต็มทีกับมันมาก แต่พอผลตอบรับกลับมามันดีมาก คือปกติเราก็มักร้านเหล่านะ แต่เรารู้สึกว่าคนที่มาฟัง City Pop มันเป็นอีกแบบหนึ่งต่างจากคนทั่วไป เราเลยรู้สึกว่าเราพยายามที่จะทำ บางทีเราก็มาคู่กันว่าเราจะอดตาหลับขับตานอนทำไปทำไม คนอื่นเขาก็แค่เล่นกันไปเฉยๆ จนตอนนี้มันก็กลายเป็นความภูมิใจของเราเหมือนกันนะ เวลาคนนึกถึง City Pop คนต้องนึกถึงเรา ซึ่งตอนนี้ก็ถือว่าประสบความสำเร็จนะ

ผู้วิจัย : ถ้าอย่างนั้นมาต่อที่เรื่องของรูปแบบของผลงาน City Pop ในออฟไลน์กับออนไลน์คนให้การตอบรับแตกต่างกันยังไงบ้างครับ เช่น ในออนไลน์ที่มันกลายเป็นมีม หรือการปรับเปลี่ยนผลงานเป็นแบบใหม่ทั้งด้าน Art หรือ Visual เข้ากับผลงานอื่นๆจากอดีตอย่างอนิเมะหรือโฆษณาเก่าๆ

Q2 : เราคิดว่าพฤติกรรมผู้บริโภคมันเปลี่ยนไป อย่างเช่นในกลุ่มเฟซบุ๊ก คนสร้างกลุ่มเป็นพวกเราคนไทยแต่สมาชิกชาวไทยยังค่อนข้างน้อย โดยส่วนใหญ่เป็นชาวละติน เม็กซิโก อเมริกา หรือ อินโดนีเซียก็เยอะ แต่คนญี่ปุ่นไม่ค่อยมี

ผู้วิจัย : ถ้าเทียบคนไทยเป็นเปอร์เซ็นต์อยู่ที่ประมาณเท่าไรหรือครับ

Q1 : ไม่น้อย แต่ไม่เยอะที่สุด ถ้าดูจากหลังบ้าน 3 ประเทศที่เยอะที่สุดจะเป็น 1.เม็กซิโก 2.อเมริกา 3.ไทย แต่อันนี้นานมาแล้วนะ ปัจจุบันน่าจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ตัวเลขก็ไม่น่าจะห่างกันมาก

Q2 : ประเด็นมันอยู่ตรงที่ เรารู้สึกว่าแต่ละชาติตอบรับ Contents ต่างกัน แต่เรากลับไม่ค่อยเห็นประเทศอื่นจัดงานออฟไลน์ อย่างอเมริกาก็มี Leonardo Flores (aka DJ ShowaPOP!) หรือที่อื่นก็อย่างสิงคโปร์ ฮองกง แต่เมื่อเทียบกับแล้วเรารู้สึกว่าที่ไทยอะจัดบ่อย

Q1 : ใช่ ต่างชาติที่เห็นว่าเราจัดงาน ก็มีมาคอมเมนต์ว่า อยากไป

Q2 : แล้วก็คนที่อยู่ในกลุ่มไม่ค่อยมีกลุ่มคนที่เป็นคนผลิตรายการหรือ Contents สักเท่าไร จะเป็นคนเสพบกับคนแชร์ซะส่วนใหญ่

Q1 : เออใช่...แล้วก็มียกที่หนึ่งที่ช่วงหนึ่งมันมาแรงมาก แต่ตอนนี้หายไปเลย คือ เกาหลีใต้ ซึ่งจัดเป็นปาร์ตี้เยอะมากแล้วก็มีปาร์ตี้ใหญ่เมื่อปีที่แล้วก่อนโควิด ใหญ่ถึงขนาดที่เชิญ Miyu Takeuchi มาร้องสด

Q2 : มีตัวตั้งตัวต้อยอยู่คนหนึ่ง ไอนั่นอะ

ผู้วิจัย : ใช่ Night Tempo หรือเปล่าครับ

Q1 : ไม่ใช่ เป็นอีกคนที่เป็นนักศึกษาแพทย์ที่เป็น DJ ด้วย

Q2 : แต่การที่ Night Tempo เป็นคนเกาหลีมันก็อาจมีส่วนนะ พอตั้งขึ้นมาระดับโลกเนี่ยมันก็ง่ายขึ้น ญี่ปุ่นเขารู้ว่าตลาดมันมีอยู่ การตีกันมันก็ง่ายขึ้นนะ ตอนที่จัดแสดงวง So nice นี่คือตกใจนะที่ถึงขนาดเชิญวงไปเล่นได้โคตรเจ๋งเลย เหมือนความคิดหนึ่งของเราเหมือนกันที่พอจัดแล้วมีคนมาเยอะๆ ก็รู้สึกอยากทำให้มันใหญ่ขึ้นด้วยการเชิญแบบ Anri ตอนแรกๆ มาแสดง เหมือนที่ตอนเราเด็กๆ เราเห็นคอนเสิร์ตของศิลปินตอนที่เขาอายุเยอะๆ ซึ่งก็คิดว่าเราอาจจะจัดได้ แต่เกาหลีเขาทำก่อน ยิ่งกว่านั้นคือพอเข้าสู่ช่วงโควิด เรารู้สึกว่าคนโหยหางานออฟไลน์มาก

เลย พอเราเริ่มกลับมาจัดได้เนี่ย เราารู้สึกว่าคนเขาจะแบบอยากมาให้ได้ มีอยู่งานหนึ่งที่พีไปเปิดแต่ไม่ใช่ City Pop นะ เป็นงานที่อยู่ช่วงกำลังอยู่เลยว่าโควิดจะขายแอลกอฮอล์ได้ไหมแต่งานนี้จัดเลย แล้วเห็นคนเต้นกันยับเลย แล้วพอเราได้จัดงานของเราเอง คนก็ตอบสนองกับงานกันดีมากเลย ทีนี้ก็ต้องตอบคำถามว่า เมื่อก่อนพอต้องอยู่บ้านทำอะไรไม่ได้ มันก็ต้องเสพวิดีโอ แล้วเราก็พบว่าปริมาณวิดีโอที่มันถูกแชร์มันเยอะขึ้น แต่คนที่แชร์ไม่ได้เป็นคนผลิตมันขึ้นมา เป็นการแชร์ต่อจากแหล่งอื่นมาอย่างเพจหรือยูทูป แล้วพอเราเริ่มจัดงานได้ คนก็ไปไหลมาจากออนไลน์สู่ออฟไลน์มากขึ้น เพราะว่าตอนนี้ก็มีงานมาเสนอให้เราไปเปิดก็เยอะเหมือนกัน

ผู้วิจัย : แล้วถ้าย้อนกลับไปตอนแรกๆที่จัดกับตอนนี้ กลุ่มผู้ฟังเปลี่ยนไปไหมครับ อย่างเช่น ตอนแรกที่พีจัดงานก็เน้นไปที่ความเป็นแผ่นเสียง คนที่มาอาจเป็นกลุ่มคนที่สนใจแผ่นเสียงเป็นหลัก สนใจซิติ้ป๊อปแบบทั่วไปในฐานะของประเภทย่อยหนึ่งของเพลงเก่าในแผ่นเสียง กับช่วงนี้ที่กระแสมันแรงขึ้นเรื่อยๆ คนฟังมันเปลี่ยนไปยังไงบ้างครับ

Q1 : เปลี่ยนไป ไซ้มันแมสขึ้นเรื่อยๆ แต่ว่าช่วงแรกๆ คนที่มาไม่ใช่คนชอบแผ่นเสียง แต่เป็นคนชอบวัฒนธรรมญี่ปุ่น อย่างไอดอล อนิเมะ แรกๆ จะเป็นเนิร์ดญี่ปุ่น แล้วหลังก็เป็นคนธรรมดาที่อยากมากินข้าว อยากมาเต้นมากขึ้น

Q2 : คือล่าสุดที่เปิด Junko – Sweet love คนก็ร้องตามกันได้ เราก็ประหลาดใจเหมือนกัน

Q1 : คือ คนมันเปลี่ยนด้วยแหละ กลุ่มมันใหญ่ขึ้น ครั้งแรกๆคนที่มาก็จะเป็นสมาชิกจากกลุ่มเดิม มีแค่หลัก 10 หลัก 100 แล้วก็ เป็นกลุ่มคนที่ intensive ทั้งเรื่องเก็บแผ่นเสียงหรือว่าวัฒนธรรมญี่ปุ่น คนที่มาก็เป็นคนเหล่านี้ แต่พอกลุ่มใหญ่ขึ้น แล้วเราสร้างเพจ City boy แฟนที่มาส่วนใหญ่ก็จะมาจากเพจแล้ว เพราะว่า ถ้ามีคนอยากมาสักคนเขาก็จะแชร์ให้เพื่อนต่อ ก็จะกลายเป็นมากขึ้นทั้งกลุ่ม ซึ่งต่างจากตอนแรกๆที่เป็นคนที่เนิร์ดมากๆ แบบเดินมาคนเดียว ตอนนี้จะแมสมากขึ้นเยอะ

ผู้วิจัย : แล้วมีบ้างไหมครับที่เป็นคนฟังซิติ้ป๊อปมาตั้งแต่ยุคแรกๆ ไม่ใช่จากการไต่ขึ้นมาในช่วง 3-4 ปีนี้แล้วชอบมากๆ พอจะเห็นในงานบ้างไหมครับ

Q1 : อ้อ คนญี่ปุ่นเลย

Q2 : อย่างงานครั้งที่ผ่านมาก็มีญี่ปุ่นหน้าใหม่ๆ มา

ผู้วิจัย : ก็คือคนที่รู้จักมาตั้งแต่แรก ไม่ได้ผ่านปรากฏการณ์ในอินเทอร์เน็ต 3-4 ปีนี้ ถ้ามีก็จะเป็นคนญี่ปุ่นไปเลยใช่ไหมครับ

Q2 : ใช่ มีคนญี่ปุ่นมาหลายคนเหมือนกัน ตอนที่ไปเปิดที่ GOJA ก็เดินกันมาหลายคนเลย เขาเองก็แปลกใจเหมือนกันว่าเราไปหาแผ่นพวกนี้มาได้ไง

Q1 : Goja นี่แหล่งรวมคนญี่ปุ่นเจ๋งๆ ที่ฟังเพลงดีๆ แล้วก็มียังอีกคนชื่อ Hideto อายุเท่าๆกับเราแต่น่าจะฟังมาตั้งแต่ยุคนั้นเลย

Q2 : รอบตอน Dumbo นั้นพาเพื่อนคนญี่ปุ่นมา ซึ่งก็ตื่นเต้นกับพวกแผ่นเสียงที่เราสะสมมาก “มีอันนี้ด้วยหรือ มีอันนั้นไหม รู้จักได้ไง ไปหามาจากไหน”

Q1 : แล้วก็ก็มีเพื่อนที่คอยเป็นล่ามแปลให้ฟังว่า พวกเขางานนี้มากเลย เหมือนอยู่ญี่ปุ่นเลย อะไรมากประมาณนี้

Q2 : เออ...เรารู้สึกถึงไปคนหนึ่งที่มาก่อนใคร คือ DJ Sonny

Q1 : อ่า..ใช่

ผู้วิจัย : DJ Sonny จาก Cat Radio หรือเปล่าครับ

Q1 : ใช่...จริงๆ ถ้าพูดถึงพี่ sonny เนี่ย คือผมก็ชอบฟัง Shibuyakei ตั้งแต่ยุคที่ประเทศไทยชอบ shibuyakei อะ ซึ่งได้อิทธิพลมาจากพี่คนนี้

Q2 : คือแกเป็นคนเดียวที่เปิดแบบ Ryuichi Sakamoto หรือ Hiroshi Satoh ในวิทยุอะ แล้วมันเป็นอารมณ์แบบจำได้เลยนะครั้งแรกที่ได้ฟังแกเปิด Hiroshi Satoh ตอนขับกลับบ้านอะ แล้วพอถึงบ้านเราก็งงไม่ลง เพื่อจะรอฟังว่าเขาจะบอกว่าเพลงนี้ชื่อเพลงว่าอะไร แต่แกไม่บอก

Q1 : อันนี้ตอน Fat หรือ Cat

Q2 : ตอนนั้นยังเป็น Fat อยู่เลย แกเปิดอยู่ช่วง ‘มันนอก’ แล้วมันเป็นช่วงที่แกเริ่มมาโพสต์เพลย์ลิสต์ตอนวันจันทร์ แล้วเราก็รอดูเพื่อจะไปหา ปรากฏว่าไม่มี ถึงขั้นว่าพิมพ์ไปในแฟนเพจว่า “พี่ครับ ผมชอบเพลงชุดนี้มากเลย ผมรู้ว่ามันไม่ตีนะ แต่ผมอยากขอ MP3 เพลงชุดนี้หน่อยได้ไหม ” แต่แกก็ไม่ได้ตอบเรา จนตอนหลังเราสนิทกับแกที่ Dumbo ก็เลยเอาข้อความให้แกดูว่า “พี่...ผมอะพิมพ์ไปหาพี่ตั้งแต่ปี 2015 เพื่อจะถาม” พี่ว่าเพลงนี้เพลงอะไร แกก็ขำใหญ่เลย จนเรารู้สึกเลยว่าผมมาขนาดนี้ได้เพราะพี่เลยนะ ซึ่งแกก็เป็นคนแรกจริงๆ

Q1 : เออ...พี่ sonny เนี่ยแกมีอิทธิพลต่อทุกเรื่องเลย อย่างตอนแรกที่มีกลุ่มแกก็มาเล่นทุกวัน ทุกวันนี้แกเองก็ยังเล่นอยู่ ซึ่งแกเป็นคนแรกจริงๆที่ช่วยกัน run ตอนงานที่ Dumbo เราก็ชวนแกมาเปิดด้วยกัน แกก็มาเล่นให้แบบฟรีๆเลย มันเจ๋งตรงที่แกเป็นคนแรกๆที่เผยแพร่เพลงแบบนี้ทางวิทยุ แล้วพอมีกลุ่มขึ้นมาแกก็แอกทีฟตลอดเวลา

ผู้วิจัย : มาที่ส่วนสุดท้ายของการสัมภาษณ์เลยก็แล้วกันครับ มันมีส่วนหนึ่งของงานวิจัยที่สนใจเกี่ยวกับอิทธิพลของดนตรี City Pop ต่อเพลงในไทย พี่ๆสัมผัสได้ถึงกลิ่นอายของเพลง City Pop ในเพลงไทยบ้างไหม อย่างเช่นกรณีศึกษาที่ผมยกมาก็จะเป็นเพลงของวง Polycat เลยอยากจะถามพี่ๆได้ติดตาม City Pop ในไทยบ้างไหมครับ

Q1 : ติดตามอยู่ นิดหน่อย

Q2 : จริงๆ ต้องย้อนกลับไปสักกว่านั้นนะ ช่วงแบบ นิธิตันท์ ไนท์สปอต (Nite Spot) อะไรตอนนั้นเลย แล้วเราจะพบว่าภาคดนตรีนั้นมีความคล้ายกันมากเลย อาจเป็นเพราะเทรนด์ของโลกด้วยมั้ง คือมันเป็นช่วงที่เริ่ม globalized การติดต่อกันก็ง่ายขึ้น บวกกับการขึ้นสู่จุดพีคทางเศรษฐกิจของหลายๆประเทศ ก็เลยรู้สึกว่าดนตรีในไทยมีความคล้ายกันตั้งแต่ยุคนั้น

Q1 : มันมีหลายสายด้วยนะ นักดนตรีบางคนยุคนั้นก็ได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตก อเมริกา อังกฤษ หรือบางสายที่มาจากญี่ปุ่นมาแบบเนียนๆ เราฟังตอนเด็กเราก็ไม่รู้ใจ ซึ่งนิธิตันท์เนี่ยมีความเป็นญี่ปุ่นหลายเพลงเลย

Q2 : ถ้านับที่สไตล์ เราารู้สึกว่าเขาก็ได้รับอิทธิพลมาจริงๆ เราก็ไม่รู้เนะ มันก็แยกยากจริงๆ เพราะช่วงนั้นเทรนด์โลกทำดนตรีแนวนี้มา ญี่ปุ่นก็รับมาอีกที เพราะส่วนตัวเองมองว่าญี่ปุ่นมันก็ไม่ยอมแพ้ ถ้าอเมริกาเล่นได้ มันก็ต้องเล่นได้ดีกว่า เพราะเพลง City Pop มันเล่นยากมาก มันเลยรู้สึกว่าญี่ปุ่นมันอยากพิสูจน์ตัวเอง แล้วญี่ปุ่นเองก็เริ่มรับเอานักดนตรีตะวันตกมาเล่นด้วยหลายคน หรือการไปอัดเพลงที่นู่นก็หลายอัลบั้ม แล้วที่นี้พอมันเกิดการปนเปกันมา เราก็ไปเอาของเขามาอีกทีหนึ่ง ก็เลยเห็นว่ามันมีคำว่า City Pop ไทย มาตั้งแต่ยุคนั้นเลย พอฟังก็ได้ยินเสียงเครื่องดนตรีอย่าง Synthesizer

Q1 : ปัญหาคือ คนไทยไม่เคยมีคำจำกัดความดนตรีของตัวเองในยุคนั้น ฝรั่งเศสยังมีคำจำกัดความแต่เราไม่มี

ผู้วิจัย : ใช่ครับ Termที่ผมเจอมาในประเทศใกล้เคียง อย่างฮ่องกงก็เป็นคำว่า Canto Pop หรือ คำว่า pop kreatif ในประเทศอินโดนีเซีย

Q2 : อินโดนีเซียนี้ดีหลายอัลบั้มมากเลยอะ อย่างภาคAORก็ทำได้ดี ก็อย่างที่ว่าไปเราคิดว่ามันเป็นยุคที่เริ่ม globalized วัฒนธรรมมันถ่ายเท เราก็รับมาจนกระทั่งมันหายไปตอนแนวดนตรีโลกมันเปลี่ยนไป อย่างญี่ปุ่นก็เปลี่ยนไป Shibuya-kei

Q1 : ยุค 90 มันเปลี่ยนแนวไป แทนที่จะทำดนตรีที่ละเมียดละไม sophisticate เยอะๆ 90 มันก็กลายเป็น simple กลายเป็น rock ที่มีเครื่องดนตรีไม่กี่ชิ้น ก่อนจะกลับมาอีกทีตอน 2000 โลกมันก็เป็นอย่างนี้ เหมือนกับกระแส grunge มา

Q2 : ก็เลยต้องมีย้อนกลับมาว่า จริงๆ ถ้าถามพี่นะ เขาก็อาจจะบอกว่าเขาอาจจะไม่ได้เอาจากญี่ปุ่นหรอก จริงๆ เขาเอามาจากไทย ซึ่งเขาก็อาจจะตอบอย่างนี้ได้ แต่ว่าเรามองเรื่องนี้ยังไงก็ว่ามันมีความเก่าที่เราารู้สึกได้ 2 แบบ คือ ความเก่าจากดนตรีมันก็ส่วนหนึ่งแหละ แต่บางสิ่งที่พี่นะทำอะมันเก่าจากเนื้อ คือมันเก่าจากแก่น มันเก่าจากไอเดียเขาจริงๆอะ เลยทำให้เห็นว่าเขาใช้คำโบราณมาผสมกับดนตรีแบบนี้เข้าไปมันเลยดูเนียนกว่าคนอื่น เมื่อเทียบกับวง City pop ใหม่ๆ อย่าง mamakiss ที่พอเราฟังแล้วรู้เลยว่ามันเป็น City pop แต่จะเป็นแบบวงอินดี้ญี่ปุ่น แต่ด้วยเนื้อด้วยแก่นของเพลงมันไม่ได้เก่าไปด้วย มันก็เลยจะเป็นแบบนี้ หรือ Gym and Swim มันก็จะเริ่มออกไปไกลจาก City pop หน่อยแล้ว

Q1 : อ่า...เป็นแนวๆซินส์ป๊อป

ผู้วิจัย : อะไรที่ทำให้พี่ๆ รู้สึกว่ามันคือกลิ่นอายของ City Pop ครับ มันคือเสียงซินส์หรือเปล่าครับ หรือเป็นเสียงของดนตรีแจ๊สที่แทรกอยู่ในนั้น

Q1 : ใช่ๆ วันนั้นเราคุยมา 2 เจ้า แล้วมีเจ้าหนึ่งเป็นรุ่นน้องที่ทำวงไอดอล แล้วเอาเพลงที่ยังไม่ได้ปล่อยมาถามว่า เพลงนี้ City Pop พอไหม ซึ่งเราก็อวยงไม่พอ เพราะ มันมีซินส์ก็จริง แต่มันขาดความเป็นแจ๊ส ความเป็นฟังก์ โลกไลน์เบสมันยังขาดไปอยู่ เมื่อลองย้อนกลับไปดูบางวงที่ทำในช่วงเดียวกันอย่าง Fever ที่ฟังแล้วไลน์เบสมันใช่ แต่ทีมงานของวง Fever เขาเก่ง

ผู้วิจัย : ซึ่งทีมงานเบื้องหลังก็เป็นสมาชิกของวง Mamakiss กับ gym and Swim มันก็กลายเป็นว่าคนทำเพลง City Pop ในไทยเป็นคนที่ทำดนตรีอินดี้อีกที

Q1 : ใช่ๆ

Q2 : อืม...อินดี้ญี่ปุ่นหลายๆวงก็กลับมาทำแนวนี้ ไม่ใช่แค่ไทยหรือ ikkuboaru จากอินโดนีเซีย หรือ sunset rollercoaster จากไต้หวันเองก็เหมือนกัน มันเหมือนกับว่าเทรนด์มันมากี่คนทำแล้วก็ไม่ได้ทำซ้ำจากของเก่า แต่เป็นทำซ้ำจากของใหม่อีกที บางอันก็ยิ่งเหมือนเอา Shibuya-kei มาปนๆ แล้วก็ออกมาเป็นประมาณนี้ เราก็ยังไม่เจอคนที่ทำแล้วเรารู้สึกว่ามันเก่าทั้งเพลงเก่าทั้งเนื้อจริงๆเหมือนของพี่นะ เมื่อเทียบกับของใหม่ๆที่เอ่อกันมาเมื่อกี้ มันก็เป็นแบบใหม่ๆ ดนตรีก็ยังคงดูใช่แต่ว่ามันก็ยังเป็นใหม่ เนื้อก็เป็นของใหม่

Q1 : แต่ว่าพี่นะ เขาทำสิ่งที่ในยุคนั้นมันไม่มีอย่างนั้นจริงๆ แต่มันทำให้รู้สึกเหมือนอยู่ในยุคนั้นได้ คือเพลงแถมเหมือนเพลงคนดำที่อยู่ในยุคนั้น แต่ไม่มีคนไหนทำ ไอพวกเพลงเพื่อนไม่จริง อะไรทั้งหลายนั้นแหละ มันเป็นเพลงคนดำทั้งอัลบั้มเลย แต่มันแทรกเสียงแบบไทยเข้าไปอะ พุดยั้งใจดี ใส่คำร้องแบบไทยลงไปอะ

Q2 : คืออันนั้นมันก็ตรงกันพอดีอะ เป็นส่วนหนึ่งที่มาตอบรับกับกระแส City Pop พอดีเลย เพราะพอคนก็หาว่าของไทยไม่มีเหรออะไรอย่างนี้ ก็มีคนเริ่มหันหา City Pop ไทย คือตัวพีนะแกเองก็ชอบดนตรียุคนั้นอยู่แล้วนะ

Q1 : ตอนนั้นก็มิโปรเจกอยู่อันหนึ่งแต่พูดไม่ได้ เพราะยังไม่ออก คือเหมือนศิลปิน City Pop เขาก็อยากรวมกลุ่มกันเหมือนกัน คืออยากจะดันให้มันไปทั้งวงการ เร็วๆนี่คงจะมีโปรเจก

Q2 : คือมันไม่ใช่แค่ดนตรีนะ อย่างล่าสุดแบรนด์ Canival ที่ไปเชิญ Hiroshi Nagai ศิลปินที่วาดปกอัลบั้มเพลง City Pop มาออกคอลเล็กชั่น ซึ่ง Hiroshi Nagai ก็เป็นคนวาดภาพประกอบมาตั้งแต่ยุคนั้นแล้วนะ แล้วอันนี้เป็นวัฒนธรรมอันหนึ่งของญี่ปุ่นที่เราชอบนะ เหมือนเขาช่วยอุดหนุนกันเองนะ ให้ศิลปินจากประเทศเดียวกันได้ทำงานให้กันบ้าง โดยที่ไม่จำเป็นต้องทำให้เป็นสไตล์ของวงแต่เป็นสไตล์ของตัวเองได้เลย ศิลปินเขาก็เลยรู้สึกว่าการปกอัลบั้มมันเป็น Canvas ของเขา ปกนี้มันอาจจะเล่นเรื่องของวงได้ถูกต้องในแบบของตัวเอง มันไม่เหมือนของคนไทยในยุคนั้น ถ่ายรูป portrait ขึ้นชื่ออัลบั้มจบ เมื่อเทียบกับของญี่ปุ่นบางอันมันไม่มีอะไรเลยนอก รูปของศิลปิน แล้วไม่ใช่ Nagai คนเดียวคือหลายๆคนก็เป็นอย่างนั้น เพราะเวลาเราตามเก็บ LP บางอันเราก็ซื้อเพราะปกอย่างเดียว อย่างที่ว่ามานั้นทำให้ไม่ใช้ดนตรีที่กลับมา แต่รวมถึงอาร์ตก็ได้รับความสนใจอีกครั้งด้วยเหมือนกัน มีหลายแบรนด์ที่ซื้อผลงานออกไปทำคอลเล็กชั่นอย่างนี้ที่ต่างประเทศ ยิ่งเป็นวงใหม่ๆที่คุยกันไปเมื่อกี้ก็ต้องการคนวาดปกสไตล์นี้เหมือนกัน

ผู้วิจัย : แล้วอย่างนี้ภาพปกของผลงาน City Pop ปัจจุบันมันเปลี่ยนแปลงไปยังไงบ้างครับ เมื่อเทียบกับผลงานในอดีตอย่างของ Hiroshi Nagai เช่นที่ตัวผมรู้สึกคือสไตล์อาร์ตในอดีตมันเน้นไปที่เส้นตรงหรือความเหลี่ยมในงาน แต่ในปัจจุบันมันมีเส้นที่โค้งมนขึ้นอะไรประมาณนี้ครับ

Q1 : ก็เดิมทีงานของเขามันได้รับอิทธิพลจาก Magritte หรือ surrealism ยุคก่อน คือมันชัดมากเลยว่าผลงานของ Magritte ก็จะออกเป็นสไตล์ของ cubism surrealism ที่เส้นแข็งๆ รายละเอียดไม่เยอะ อันนั้นเราคิดว่ายังเป็นยุคที่ได้รับอิทธิพลจาก Rene Magritte แต่พอมายุคนี้เขาอาจจะมီးอะไรที่เป็นตัวเขาเองก็ได้ มันก็เลยเปลี่ยน

Q2 : พี่มองว่ามันก็เป็นธรรมชาติของการพัฒนางานของศิลปินนะ อย่างพี่เก็บงานของ Eizin กับ Nagai แล้วถ้าเอางานมาวางพี่สามารถบอกได้เลยว่าอันไหนวาดก่อนวาดหลัง เรารู้ว่ามันพัฒนามาอย่างไร อย่างของ Eizen เนี่ย งานหลายๆของเขาพี่ไม่เก็บเลย คือมันดู Computer

Q1 : หลังๆมางานมันรายละเอียดเยอะ

Q2 : ใช่...รายละเอียดมันเยอะ แล้ว gradient มันดูเหมือนคอมทำซึ่งพี่ไม่ชอบ แต่ช่วงกำลังระหว่างที่วาด For You กับ come along 3 ระหว่างกลางนั้นอะงานดีเลยชอบมาก คืออย่างตอนมาวาด MELODIES อะโรยแบบนี้คือโอเคนะ มีดีเทลมากขึ้นแต่ไม่ได้ละเอียดยับ แต่พอมาเข้าช่วงวาดหลังๆนี่คือไม่เป็นอย่างนั้นแล้ว แต่มันก็การพัฒนาของเขาเราก็เข้าใจได้ ซึ่งจะตอบคำถามว่าพอเอาศิลปิน City Pop ยุคเก่ามาทำใหม่ เขาก็เคารพปกเดิม ผลงานเดิมๆมันก็ได้อีกกลับมา ตอน 70 80 ปกเป็นไง ปัจจุบันมันก็เป็นอย่างนั้นแหละ พอคนใหม่ๆเห็นอย่างวง ikkkuboaru ก็ไปเอาผลงานของ Nagai มาเป็นปก ศิลปินฮิปฮอปเองก็ไปให้ Nagai วาดปกให้ tower records ก็ร่วมกับ Nagai ออก merchandise ขาย หรืองานใหม่ๆของ Tatsuro เองก็ยังเป็นงานวาดของ Nagai อยู่เหมือนเดิม

ผู้วิจัย : คือคนก็ยังให้การตอบรับกับผลงานรูปแบบเก่ามากกว่าดีไซน์ใหม่ๆ

Q2 : ใช่ มันกลับมาพร้อมกันเลย มันต้องเป็นอาร์ตแบบนี้เลย มันเป็นประเด็นขนาดที่ว่า ไล่ล่าสุดที่มีดราม่าวงการ NFT ที่ว่าคนวาดลอกผลงาน

Q1 : แบบไหนที่เรียกว่าไม่ก๊อป

Q2 : มันขายกันหลักแสนเลย แล้วคนก็เอามาแฉเทียบกับผลงานต้นฉบับ แล้ววงจุดที่ลอกมาเลย คือมันกลับมาขนาดที่ว่ามีคนลอกผลงานแล้วเอากลับมาขายได้หลักแสน มันใช่แค่ดนตรีอย่างเดียวมันส่งผลไปถึงหลายอย่าง

Q2 : มันมีอีกประเด็นหนึ่งที่เราสงสัยคือ อย่างที่บอกตอนแรกว่าเราอยากจะทำให้เหมือนงานแจ๊สหรือร็อกที่พอจัดแล้วก็จะมีคนไปฟัง แล้วทีนี้มันเกิดคำถามในใจเราว่า City Pop มันจะไปถึงจุดนั้นได้ไหม ตอนนี้มันอาจจะพีคสุดแหละถ้าถามว่าดูจากอะไรก็อย่างที่บอก merchandise มันมาจากงานเก่าปี 70 80 มาทำใหม่ คือปีหน้ามันมีกำหนดการออกสินค้าใหม่ให้เราซื้อเยอะมาก เอาเป็นว่าเว็บ HMV มันไม่ต้องขายของใหม่แล้ว Top Chart vinyl มันเป็นงานเก่าหมดเลย ทีนี้คำถามที่เจอหลายคนถามว่ามันจะไปถึงไหน คือมันจะเป็นอย่างนี้ไปได้ตลอดหรือ มันจะกลายเป็นเทรนด์นิยมเหมือนแจ๊สเหมือนร็อกเลยไหม

Q1 : คือเหมือนฮิปฮอป ที่มันมีตลอดคือหมายถึงกลายเป็นดนตรีที่ไม่มีทางตกยุค

Q2 : เพราะทุกโครงสร้างตอนนี้มันก็ใช่เลยนะ มีศิลปินใหม่ๆมาเล่นแนวนี้ มีของแนวนี้มาขาย แล้วศิลปินใหม่ๆก็ได้ความนิยมไปเรื่อยๆ อะไรมาก่อน

Q1 : คือมันขึ้นอยู่กับศิลปินด้วยว่าจะทำแนวนี้ต่อไปไหม แล้วพอทำออกมาคนจะสนับสนุนแนวนี้ต่อไปไหม แต่ตอนนี้มันก็ยังไปได้อยู่ มันก็ระหว่างป๊อปกับแจ๊สนะผมว่า

ผู้วิจัย : ผมก็มองว่ามันยังไปได้ นะครับ เพราะอินเทอร์เน็ตมันรวมกลุ่มของคนโดยเฉพาะเจาะจง เหมือนคนที่เข้าไปในเพจของพีๆมันก็เป็นกลุ่มคนที่ชอบจริงๆ ความเข้มข้นของความชื่นชอบอาจจะลดถลันลงไปบ้าง แต่พอได้ยินลักษณะดนตรีแนวนี้ ในผลงานใหม่ๆมันก็รู้จักแล้วก็อาจจะกลับมาฟังเรื่อยๆ

Q2 : แต่มันก็มีอย่างหนึ่งนะ ที่พีรู้สึก Amazing พอเรา Dig ไปเรื่อยๆ เรารู้สึกว่ามันไม่จบไม่สิ้นจริงๆ มันมักจะมีผลงานใหม่ๆให้เราเจอเสมอ จนเรารู้สึกว่ายุคนั้นมันมีอะไรให้ฟังเยอะขนาดนี้เลยเหรอ เหมือนระดับ level นะ New Entry ก็ Plastic Love, Tatsuro, Anri แต่ถ้าเป็นแบบพี 2 คนก็แบบ Top 3% แล้วอะ เราตามจนแบบรู้ว่าคนนี้เคยเล่นกีตาร์ให้คนนี้ แต่ยิ่งเราเข้าไปเราก็จะเจอแผ่นเสียงที่เราไม่รู้จักการยุคนั้นอีกกองเป็นภูเขาเลยอะ เราเลยรู้สึกว่าตรงนั้นมันเป็นคลังสมบัติที่บริษัทดนตรีใหม่ๆไปขุดกันมา อย่างโปรดิวเซอร์อิสระที่ไปหยิบงานนู่นงานนี้ มารวมเป็น City Pop compilation คือบางคนในนั้นเราก็ไม่รู้จักเพราะตั้งอยู่เพลงเดียว แต่พอมันออกมารวมๆกันมันดีเราก็ไปซื้อ แล้วพอเราชอบเราก็ไปตามเก็บผลงานอื่นๆต่ออีก พีก็เลยคิดว่ามันเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้มันไปได้ คือมันยังมีอยู่มากกว่าที่เราเห็นเราฟังตอนนี้นะ คือทุกวันนี้ที่ไปเปิดไม่ได้เอาอะไรที่ตัวเองฟังไปเปิดเลยนะ คือมันต้องเอาที่แมสๆไปเปิด ไม่งั้นคนมันไม่รู้จัก แต่ก็เคยมีที่เอาอะไรที่คนไม่รู้จักไปเปิด แล้วมันก็มีคนที่เดินมาถามซึ่งรู้ได้เลยว่าถ้าสนใจอันนี้คือเข้าขั้นแล้ว ซึ่งจริงๆมันจะไม่มีใจ แต่เราก็ไม่ได้ติดขัดอะไรนะ มันเป็นงานของ DJ ที่จะเอนเตอร์เทนคน แต่ประเด็นก็คือว่ามันยังมีอีกมากที่ยังไม่ได้ถูกขุดขึ้นมา พีเลยคิดว่ามันน่าจะทำได้

Q1 : คือมันมีงานอีกจำนวนมากที่ไม่ได้ถูก digitize

Q2 : มันจะมีเทพอีกคนหนึ่งอยู่ในออนไลน์ที่คนทั่วโลกยอมรับเลยชื่อว่า xerf xpec เป็นชาแนลใน Youtube คือมันต้องแยกกันอย่างนี้ว่าพวกพีเขาเรียกว่า Collector ที่เป็นคนเก็บ แต่ก็จะมีคนที่อยู่ Above เรา เรียกว่า Selector ซึ่งต้องยอมรับเลยว่าเขาไปขุดกันมาจากไหนเราไม่เคยรู้จักเลย Xerf Xpec นี่คือตัวดีเลย บางแผ่นเราไม่เคยเห็นปกไวนิลหรือ CD ขายที่ไหนเลยนะ แต่มันมี Full Album อัพโหลดเอาไว้ หลายแผ่นมากเลย คือปัจจุบันก็ยังไม่รู้ว่ามันเป็นคนประเทศไหน แต่มันก่อคุณูปการต่อวงการมากเลย อันนี้ก็เป็นคนที่ขุดของใหม่ในเกาออกมาให้เราฟังเยอะเยอะมากมาย แล้วก็จะมีกลุ่มคนแบบนี้อีกพอสมควรอย่าง DJ ญี่ปุ่น

ผู้วิจัย : แล้วพีคิดว่าในไทยมันจะเติบโตไปมากกว่านี้ไหมครับ นอกจากที่ปัจจุบันมันยังอยู่แค่ในชินของอินดี้ หรือเป็นแค่อาร์ตที่พวกพีเป็นคนจัด

Q1 : เราว่าโตได้นะ มันมีศิลปินกลุ่มหนึ่งที่ทำแนวนี้แล้วเขาเริ่มรู้ตัวแล้วว่ามันมีคนทำเหมือนกัน แล้วเขาก็เริ่มรวมตัวกันแล้ว

Q2 : คือมันก็ต้อง Contents Feed ให้วงการมันรันต่อไป แต่มันจะถึงหรือเปล่าก็ต้องรอดูต่อไป ความนิยมคนมันก็เปลี่ยนไปเรื่อยๆ ต้องรอดู

Q1 : มันก็จะแตกเป็น fraction เล็กๆ อย่างที่เราอยู่กัน มันก็จะมีคนที่ทำแนวที่ตัวเองอยากทำแล้วก็มีคนพร้อมที่จะสนับสนุนอยู่

Q2 : ตอนนี้นั้นก็ยังเป็น Sub ของ subculture อีกรึ

ผู้วิจัย : ตอนนี่ที่คิดว่า City Pop มันอยู่ระดับไหนของห่วงโซ่เทรอนด์

Q2 : คิดว่ามันก็เป็น subculture อยู่นะ เพราะเอาจริงๆ แล้วเราก็กึ่งเถียงกันอยู่เลยนะว่าดนตรีแบบไหนมันคือ City Pop คือคนมันยังนิยมคำนี้ให้เพลงต่างกันอยู่เลย

ผู้วิจัย : ส่วนใหญ่เขากำหนดจากอะไรกันที่ รูปแบบดนตรี อารมณ์ Vibe หรือว่าช่วงปีที่ปล่อยอย่างเดียวเลย

Q1 : ตอนนี่เราเหมือนเครพคนที่บอกว่าตนเองบอกว่าตัวเองเป็น City Pop ถ้าเขาไม่ได้บอกออกมาเองก็ไม่จำเป็นต้องไป Judge เขา หมายถึงถ้าเป็นเพลงในยุคปัจจุบันก็จะเป็นอย่างนี้ ถ้ายุค 80 มันก็จะมีคำจำกัดความที่ชัดเจนอยู่แล้วว่าเป็นเพลงญี่ปุ่นที่ทำเพลงแบบอิทธิพลจากตะวันตก แต่ถ้าเป็นยุคนี้เขาอยู่เกาหลีแล้วบอกว่าทำเพลง City Pop เราก้เชื่อว่ามันเป็นเพราะตัวตนคุณมันได้ไง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าคุณอยู่ประเทศไหน แต่อย่าไปยึดเถียงว่าเขาเป็น City Pop อย่าง Luis Miguel นักดนตรียุค 80 ชาวเม็กซิกัน ที่ถูกคนเม็กซิกันบอกว่าเป็น City Pop มันไม่ใช่เพราะตัวเขาเองไม่ได้รับอิทธิพลจากญี่ปุ่นในยุคนั้นเขาไม่ได้บอกว่าตัวเองเป็น แต่ถ้าวันนี้ Yung Bae บอกว่าเป็นก็เป็นได้

Q2 : บางคนนิยมเป็นช่วงเวลา บางคนนิยมเป็นแนวเพลง แต่สำหรับพีคือทั้งคู่ แบบถ้าเห็น Chart แนะนำอัลบั้ม City Pop ที่ควรซื้อนะ มันเป็นแจ๊สไป 20% ร็อก 10% หรือเป็นเพลงไอดอล ก็เลยสำหรับพี มันก็เป็นอันใดอันหนึ่งก็ได้หรือทั้งคู่ ถ้าจะเรียก City Pop มันก็กลายเป็นแบบ Jazz fusion ของญี่ปุ่น ซึ่งเราฟังมาตั้งแต่เด็กๆแต่เราไม่รู้ตัว คือ บางอันที่เขาเอาไปเปิดตอนพักเบรกคลื่นจส100 เปิดอย่าง the Square, NIGHT BIRDS หรือ CASIOPEA แล้วเราฟังมา

ผู้วิจัย : วันนี้น่าจะมีเท่านี้ ขอขอบคุณพี่ๆมากนะครับ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายวรฤทธิ์ อมรพงศ์
วัน เดือน ปีเกิด	11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	55/201 ม.15 หมู่บ้านจาวาเบย์ ถ.กิ่งแก้ว ซ.19 ต.บางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 10540
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2561 – ปัจจุบัน	ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ คณะอักษรศาสตร์สาขาเอเชียศึกษา ภาษาญี่ปุ่น
พ.ศ. 2555 - 2560	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงตอนปลาย โรงเรียนพรตพิทยพยัต